

Vaderlandsche poëzy. Deel 3

Prudens van Duyse

bron

Prudens van Duyse, *Vaderlandsche poëzy. Deel 3*. L. Hebbelynck, Gent 1840

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/duys002vade03_01/colofon.php

© 2017 dbnl

De Belgen, beoefenaers van kunsten en wetenschappen. In twee zangen.

Ziet gunstig op myn pooging neder,
ô Schimmen van het voorgeslacht!
Bestiert myne onbedreven veder;
Schenkt waerheid aen myn toon, en aen myn woorden kracht.

F. RENS.

De Belgen, beoefenaers van kunsten en wetenschappen. Eerste zang.

Wie juicht, wien zwelt de borst van eedle fierheid niet,
Die op hun deugd, hun vlyt, hun kunstroem nederziet?
Ja, kunst- en kennismin, is 't leven van de Belgen.

BLIECK.

Beziel, o vaderland! de klanken van uw zoon,
En, goede moeder, bied me een zoeten lach tot loon!
Gy, wien geen adel treft, dan die der schoone Kunsten,
Geen gunsten lokken, dan der Wetenschappen gunsten,
Gy zijt mijn broeder, gy een Belg! 'k reik u de hand;
Beluister gy het lied, gewijd aen 't vaderland.
En 't gallisch basterrot, dat enkel vreemde altaren
Bewierookt, moog' zich blind op zoo veel luister staren;
Of, liefst, verbleeke en bloze om zijn verdwaesde schuld,
En buig' voor Belgies maegd, met glorieglans omhuld!

Geen' Belg, die d'aedlaer, van het Kapitoel gevlogen
Naer onze bosschen, tart, en, manlijk voortgetogen,

De keten toegrimt, daer elk ander volk in zinkt,
 Tot hem de vryheidszon verhelderd tegenblinkt;
 Geen vlaemsche helden, by verzwaerd trompettenschallen
 En zwai der bruisbanier, op Sions hooge wallen
 Geklommen, en gekniel op 't duergewonnen graf;
 Geen' Karel, die den Turk doet krommen voor zijn staf,
 En d'yzren boei verbreekt van twintig duizend slaven;
 Geen gulden-Sporenveld, dat Frankrijks heir zag draven
 Op onze burgers, en in kuil by kuil gestort;
 Geen Waterloo, die 'k mael, ten kamp voor 't land omgord.
 'k Hef stiller eereboog, 't zijn zoeter zegepralen,
 Die ik op 't dichtpaneel wil voor mijn broeders malen.

Of zoo eens de oorlogsvlam in deze toonen blaekt,
 't Zy slechts, waer stout penceel het vuer der heemlen schaekt,
 En d'ouderlyken moed, waer voor tyrannen bogen,
 Met meesterlyken vond verzinlijkt voor onze oogen.
 Der Wetenschappen krans, uit lauwerblaên getrenst,
 Te sieren met de roos der schoone Kunsten, wenscht
 Mijn vaderlandsche ziel, stoutmoedig opgevaren.
 'k Wil zelfs op hooger doel, dan 't geen der glorie, staren!

De Romer, die zijn land ten vasten piler was,
 Werd niet gehuldigd slechts op zijn geheiligde asch;
 De kunstnaer wist op nieuw zijn trekken te bezielen;
 En Rome bleef, verrukt, voor de achtbre beelden knielen,
 Als ze, omgedragen in ontzachelyke pracht,
 Voor 's vryen burgers oog, als uit der graven nacht

Fier stegen: ja, de stad, beschermd eens door hunne armen,
 Zag door hun schimmen nog haer vrye vest beschermen:
 Zoo, vaedren! wil ik u rondvoeren in mijn dicht,
 Als ge uit het graf, het hoofd bekransd met glorielicht,
 Gerezen, ons, verkwikt, doet in die glansen baden -
 Als, de oogen op uw beeld, onze immeronverzaden,
 Verhoogde boezem, blaekt in onuitbluschbaer vuer,
 Opdat ook onze naem der tyden roest verduer'.
 Verschijn, o dierbre stoet van Kunstgewyde helden,
 Wier namen kroost by kroost met zielsverheffing melden.
 Verschijn, o roem en spoor van 't jongste nageslacht:
 Blink mede ons, koestrend, toe van uit der graven nacht!

Ontboezemd klom uw lied, en dreunde in mannentoonen,
 Aloude bardenstoet van Brennus echte zonen,
 Wanneer gy hen ten strijd deedt vliegen, als een ros
 Op 't brommen der trompet. Uit stormen brak zy los,
 Uwe aengeblazen tael, of speelde in zoete blyheid,
 Wanneer ze kransen vlocht in 't zegelied der vryheid,
 En juichend 't heldenchoor bezong, dat met een lach
 Den dood bespote, en reeds 't Walhalla open zag.
 Geen kunst lekte aen uw zang, verrukte harpenaren!
 De zucht voor 't vaderland bespande alleen uw snaren,
 En 't onverslaefd gevoel, dat omwoelde in uw borst,
 Spatte in uw zielstoon uit, die Rome tarten dorst.
 De tijd verdoofde uw stem: zy liet geen nagalm over;
 Maer de eere-naem van bard werd meer dan eere-loover!
 De dichter, die bywyl, met myrmerenden voet,
 Het zwygende verblijf van 't eikenbosch begroet,

Waer gy der helden en der goden lof deedt klimmen,
 Waent, als 't gebladert ruischt, o onvergeetbre schimmen,
 Dat de oude tempel, 't bosch, een klank van u behield,
 En voelt zich met uw zucht voor 't vaderland beziel!
 Gelukkig, wiens gezang tot de eedle ziel mag spreken!
 Gelukkig, die den roem van eigen erf mag wreken!
 Die, rechter in het pleit der volkeren, voor de eer
 Der vaedren waekt, en strijdt: zijn naem sterft nimmermeer.

Betwiste een vreemdeling, in blinden nijd ontstoken,
 Aen Koster 't heillicht, op zijn Godswenk doorgebroken,
 En waer verlichtingstoorts is heerlijk aen ontbrand;
 Knaeg' hy aen Neêrlands roem, die Zuid- of Noorderstrand
 Met ongeleenden gloor zoo lachend overschittert;
 Wrokk' hy, om Neêrlands roem verbijsterd en verbitterd!
 Vergeefs betwist hy ons de ontdekking, die het hoofd
 Der Schilderkunst, te ras van elke krans beroofd,
 Versierde met den keur van eeuwigfrissche bloemen.
 Die schepping mogen wy, ja, onbetwistbaer roemen.
 De tijd verwon eens 't werk der kunstbegaefde hand:
 Een Vlaming onderwierp den gryzen dwingeland.
 Hy dwong, by 't schrandere kleur- en notensap-vereenen,
 Hem 't heilig schildery verhoogden glans te leenen,
 En brak, vereeuwigd om dien waerden zegeprael,
 In de yzren vuist des tijds het alverdelgend stael.
 Itaelje grijpt niet meer naer 's mans gewyde palmen.
 De wierook stijgt voor hem-alleen, om voort te walmen,
 Zoo lang men vlijt en kunst ziet eeren door 't heelal.

Ja, zelfs als 't vratig vuer deez' bol verslinden zal,
 Moet de engelschaer zijn meesterstuk ten starren voeren,
 En aen het schoon tafreel de hemelingen snoeren,
 Die hy dorst malen, met geheilgd vuer vervuld,
 Als werd het eeuwig rijk reeds voor zyn' blik onthuld,
 Wen hy den zaelgen stoet der psalmende ouderlingen
 Zich rondsom 't feestaltaer van 't Godslam doet verdringen,
 Waer alles wegs melt by het aengeheven lied,
 En 't zonde-afnemend Lam op hen zijn glorie schiet.

Als ik, in hemelsche bespiegeling verloren,
 Door 't plechtig stille dwael der gryze tempelchooren,
 Spreekt my uit ieder steen, die nog, trots de eeuwen, stijgt,
 Der vaedren godsvrucht toe, schoon zang en orgel zwijgt.
 Die tengre pyleury, die stoute spitse bogen,
 By die doorluchte galleryen in den hoogen;
 Die bloemsieraden, zoo vernuftig uitgedacht;
 Die outers, blinkend in uitheemsche marmrenpracht;
 Die beelden, welke 't ruim van gang en choor bezielen;
 Die graven van wie groot of wie heldhaftig vielen;
 Dit heilgental, dat op 't gothieke venster pronkt,
 Met hooger kleuren, door de zonneglans ontfonkt,
 Doen me in verrukking op 't vernuft der vaedren staren:
 Hun kunstzin kon alleen hun godsvrucht evenaren.
 Maer tuert mijn oog' verbaesd, in die verheven kerk,
 Homeer der Schilderkunst, op uw verheven werk;
 Maer zie ik Christus lijk ten kruishout afgedragen,
 By 's moeders rillen, om die schrikbre dood verslagen,

En toch, door 't godsgeheim, van englen haer vertrouwd,
 Die schrikbre dood getroost; daer Magdel ijslijk rouwt,
 Met Clopes gade, bleek aen 's Heilands voet gezonken;
 Daer Jezus vrienden aen dat treurspel staen geklonken;
 Maer zie 'k de majesteit diens sterfelyken Gods,
 Den doodskleur doorgestraeld, als op zijn zege trotsch;
 Dan grijpt me uwe almacht aen in 't diepst der ingewanden;
 Mijn ziel (die hemelvonk!) doet gy geheel ontbranden;
 My stormt uw hoogheid neêr. Ik buk, ik kniel: mijn hart
 Aenbidt u, dat met God, o schepper, u verwacht!

Hoor ik niet eensklaps daer het orgel grootsch ontwaken?
 Ja, 't rijst en rolt vol pracht: de grove donders kraken,
 De minnefluite zucht, bezielde door Volders hand,
 En ik herken Gossecs en Gretrys vaderland,
 Dat, als geen kunstenaar de lust van stervelingen
 En serafyns, de harp, meer spreken deed en zingen,
 Het eerste schitterend door melody en smaak,
 Italië vergastte op onbekend vermaak.
 Hoor! hoor! de vedel stijgt; volzuivre stemmen schateren,
 En doen het danklied tot Jehova godlijk klateren,
 Op steeds verwisselde en verhemelender wijz',
 En 't stof, waerin ik bid, verkeert in Paradijs!

'k Verlaet den tempel traeg: 'k hervinde my op aerde.
 Daer boeit de toren my, dien stoute Bouwkunst baerde;
 Die 't piramidenhoofd, door 't wolkgevaert bekroond,
 In stoutgeklommen vlucht durft tarten, en zich toont

Gelijk der steden vorst, den diadeem omtogen
 Met de uitgespannen tent der blauwe hemelbogen.
 Maer stil! op 't torenspits, dat zich in 't luchtazuer
 Verbergt, meldt toongeluid het heengevloten uer.
 De tijd ontleent een stem aen 't brons, als om te spreken:
 'Wy tellen de uren slechts, na dat zy ons ontweken.'
 Wat aental klokken, dat met grove tonen bromt,
 Of kleppend klinkt, terwijl de reiziger verstomt!
 Zoo, Belgie, is het zwerk-zelf cijnsbaer aen uw wonderen,
 En alles schijnt uwe eer in 't dankbaer oor te donderen!

De Luiknaer stortte in de aerde, en uit haer zwarten schoot
 Dolf hy de ontvlambre kool, tot heul van winternoed.
 Zy doet ook 't vaertuig, waer geen zeilen meer om wiegen,
 By d'aengestookten stoom door 't bruisend water vliegen,
 Of jaegt het snorrend wiel in de yzren spore voort,
 Als d'onnaöogbren schicht de forschgespannen koord.
 Gelijk de star, om wie geen enkle wolk blijft dolen,
 Straelt daer de diamant, in 't zeemoer lang verscholen,
 Op 't voorhoofd van demaegd. Hy brandt met trotsche vonk;
 't Is Berkems doorziende oog, die hem die tintling schonk,
 Waervoor de parelglans verdooft, beschaemd moet wyken,
 En die een vorstlyk hoofd verblindend grootsch doet pryken
 In 't Kunstperk snelt Stevyn, met opgeheven kruin.
 Zoo schildert ons Homeer den tocht af van Neptuin:
 Het gloeiend span des Gods, waervoor de baren bogen,
 Is in drie sprongen 's aerdrijks grenzen toegevlogen.
 Stevyn bedenkt, doorpeinst en scheidt zijn eeuwige eer:

't Bezeilde wagenschip stort in geen golven neêr,
 Maer vliegt door 't stuivend zand, den wind voorbygevaren,
 En voor den Brugling spant De Groot de roomsche snaren.
 Zoo was de wind zijn slaef, dien 't stoomgeweld verving.
 't Was of van Helmont van omhoog een strael ontving,
 Als hy natuer doorwroette, en scheikunstwondren baerde,
 En 't eerste gaz ontdekte, een nachtzon voor deze aerde.
 Gy, dien ook Brugge fier, met moederliefde, noemt,
 Wiens wieg ze omslingerde met lauwren en gebloemt,
 Geleerde Sint Vincent, wat yverig doorgronden,
 Wat alomvattend brein in uwer Wiskunst vonden!
 Gy baende Newton 't spoor, gy schoot op hem uw licht;
 En Englands denker is zijn grootheid u verplicht.

Wie noemt Clenardus niet, die naest zijn' vriend gestegen,
 (Het was Erasm!) wellicht dien taelreus op kon wegen?
 Wie kent niet Lipsius, wiens groote naem zoo schoon,
 Als eerste parel, blinkt in Leuvens letterkroon?
 De Aertshertog wil de les des achtbren mans beluisteren,
 Voelt aen dien gulden mond zich onweêrstaenbaer kluisteren,
 En, tot het zachtst gevoel door 's Reednaers tael gewekt,
 Smaekt hy een zoete traen, die langs zijn wangen lekt.
 De Aertshertog niet alleen, zijn schrandre gâ hoort mede
 De goddelyke tael: vergiffenis en vrede!
 En 't woord: vergiffenis! stroomt uit de spaensche borst,
 En 't menschmod juicht en knielt voor Brabands zielenvorst!
 Hoe hoog de kunstroem steeg der Hoogeschool van Loven,
 Die, in der domheid mist, een glansrijk hoofd naer boven

Stout ophief, in haer krans groent schoonst dit lauwerblad:
 't Is met de dankbre traen des reddelings bespat.
 Verrukt u Bossuet, ten starren opgevaren?
 Dien aedlaer deed een Belg in 't volle zonlicht staren.
 Lokt u geschiednis uit? Zie Vander Vynckt, wiens hand
 De stormen afschetst van 't gefolterd Nederland;
 En Filips beeld ontrolt in de akelige blootheid
 Van spaensche dweepery, en dwingelandsche snootheid;
 Die vader Willem maelt verheven boven 't lot,
 En Egmonts heldendood, al vall' hy op 't schavot!
 Geschiednis, wijsheidslicht, ja, zon van 't zieleleven,
 Gy hebt der Belgen naem in meer dan stael gedreven.
 Was 't niet een Luikenaer, geleerd Benedictijn,
 Die (wat er in de nacht der eeuwen ook verdwijn',
 Met aangewassen wolk bestendig meer verduisterd)
 Aen vastbepaelden dag de daden heeft gekluisterd,
 En op de baen, langs waer de tijd was voortgesnel,
 Een aental fakkels, als zoo menig baek, gesteld?
 Is 't niet Bollandus star, die, wakend, straelt door 't donker
 Des tijds, als voor 't altaer by nachte 't lampgeflonker?
 Zijn hand, die 't leven maelt van Belgies Santenstoet,
 Giet op geleerdheidsbaen een morgenstralen-vloed.

Maer zijn 't gewrochten slechts uit snedig brein geboren,
 Die de oogen boeien, of 't verfijnd vernuft bekoren?
 Bezitten wy geen hart? Bemint men 't schrift dan niet,
 Dat ons eens broeders ziel in d'eedlen schryver biedt?
 O liefingboekjen van godvruchte Christenharten,

Ik, u vergeten? neen! gy zalfde vaek mijn smarten.
 O Thomas, schoon de Gal uw werk betwisten moog',
 Ons blijft gy, puikkleinoed in 't Hemelzoekend oog.
 Als heil en vriendschap vlucht, ons alle kwalen krenken,
 Dan kan uw boekjen in een hoekjen ruste schenken;
 Waer is de wijsgeer, die ooit zachter balsem bood,
 Ooit reiner leere schonk? Hoe needrig zijt ge, en groot!
 Hoe dikwijls deedt ge een traen van zaelge wellust stroomen!
 Gy baerde 't schoonste schrift uit menschenhand gekomen!
 By al dien Kunstschat, ons ontsloten heinde en veer,
 Blinkt zoo hier Zedekunde in nimmerdalende eer.

O Wetenschappen! die den sterfling koestrende armen
 Gul opent, of den staet onwrikbaer kunt beschermen,
 Heeft u de nyvre Belg zijn offer niet geboën;
 Hy, altijd vlammend voor het eedle, goede en schoon?
 Heeft hier Geneeskunst niet den staf des doods verbroken?
 De Rechtsgeleerdheid hare oraeklen uitgesproken?
 Vesael, het snymes in de hand, spoort in den schoot
 Des doods het leven op, dat aen den zieke ontvlood,
 En voorgevoelt, hoe 't bloed door duizende aedrenbuizen,
 (Die doolhof zoo vol orde!) omvloeiend heen moet bruisen;
 Boerhaave-zelf, wiens naem geheel zijn lof besluit,
 Legt Brussels Hippokraet, altaren waerdig, uit.
 Palfyn, uw naem ontvloeit, in stamelende klanken,
 Nog steeds der moedren mond, die u haer redding danken.
 Wie greep er Themis schael met fikser vingren vast,
 Dan Stockmans, wien de naem van vlaemschen Gajus past?

Niets kon uw kennismoed, o voorgeslacht, verpletten.
 De ramp scheen zelfs uw geest te prikkelen, te wetten.
 Het tijdstip bly ontvlóon, dat u slechts doornen schiep,
 Zaegt gy uw kroost om 't graf van die beroemd ontsliep,
 Met teedre traen in 't oog, er bloemenkeur doen regenen,
 En, in uw spoor gestapt, uw heilge namen zegenen.
 Verbeelding voerde u vaek die toovertoekomst in.
 Gy zwoegde slaeploos voor een dankbaer huisgezin.
 Gy wist, uw roem kon nooit voor 't nageslacht verouderen;
 En welk een last, wat ramp woog dan nog uwen schouderen?

Ziet gy dien braven Belg, verraderlijk vermand
 Door woest Algiersch gebroed? - Ver van zijn vaderland,
 Kwijnt hy in 's kerkers kaek; maer neen! hy kwijnt niet langer:
 Zijn geest gaet van 't ontwerp eens vryen burgers zwanger.
 Als somber heimwee al zijn lotgenooten boeit,
 Wier boezem vruchteloos naer 't lieve lachjen gloeit
 Van 't aengebden wicht, in de armen van een gade -
 Naer 't ouderlyke dak, waer 's Oppersten genade
 Hun zoo veel weelde schonk, en troosting zond by leed,
 Ja, by een heilig graf hen zalig schreien deed;
 Als ieders geest bezwijkt in boei en kerkerduister,
 Verheft zich onze Belg: zijn brein bespot de kluister.
 Hy leert zijns meesters tael; hy spreekt: 't barbarenrot
 Verstomt voor d'achtbren mond eens slaefs, verzacht zijn lot,
 Laet hem eerbiedig 's lands geschiedenis doorbladeren.
 Nu keert hy vry terug ter haerdesteê zyner vaderen,
 Brengt d'onwaerdeerbren schat uit d'engen kerker weêr,
 En voor Gramaye, haer zoon, knielt juichend Belgie neêr.

Zoo blinkt dan hare roem, bevlekt met bloed noch tranen,
 Tot aen de verste grens van aerde- en waterbanen.
 De muer, die China's boôm aen 's vreemdlings voet ontzegd,
 Heeft om der Belgen ziel geen band, of boei gelegd.
 Hy 's overschreden reeds door godsdienstzendingen:
 Zy vlammen 's afgronds muil een dierbre prooi te ontwringen.
 De passer van Euclied vervangt het kruis. Omschorst
 Met yver, rijst Verbiest: zijn leerling is de vorst.
 Mocht Boudwijn Constantijns gewroken scepter dragen,
 Verbiest, 's lands mandarijn, beklimt den zegewagen,
 En draegt op de achtbre borst het kettings eeregoud,
 Door keizerlyke hand er dankbaer aen vertrouwd.
 Hy, priester van de kunst en priester des Alhoogen,
 In rijkbebloemden dosch, met vorstenpracht omtogen,
 Ziet, hoe de naekte kruin van volk en grooten bukt,
 Om 's Christen wetenschap in starrenloop verrukt.
 Het onweêr zwijgt, dat fel op 't zoenkruis heeft gedonderd:
 't Onmeetbre rijk, om dit gevleugeld brein verwonderd,
 Verheft d'Europeaen, verheft der Belgen zoon,
 En Christus rein altaer rijst naest den kunstenthroon.

De passer voegt het volk, zoo heerlijk opgestegen,
 Dat, als een engel, vliegt langs melk- en starrenwegen.
 Romain rijst voor mijn oog in al de majesteit
 Eens scheppers, die zijn wiek kalm over golven spreidt.
 De fransche bouwkunst suft, en wanhoopt, van een brugge,
 Die baer en ysklomp terge, op d'onafmeetbren rugge
 Der Seine, diep verneêrd, te smyten! De Occaen

Vermaent zijn dochter om in 't strijdperk vast te staen.
Zy woedt: de hoop verdwijnt om 't kunstwerk te voltooien.
Doe groote Lodewijk den Rhijn de kniën plooien!
Zijn uitgestoken arm valt voor dit reuzenplan.
Maer uit den gentschen wal daegt een verheven man:
'Een Vlaming zal wellicht de Koningsbrug volvoeren!'
Hy zegt, en schijnt natuer in slavenband te snoeren.
De bogen ryzen op, spijt Seines wrokkend schuim;
Zijn kunstwerk overheerscht 't verbaesde golvenruim!

Tweede zang.

... Welk eene eindlooze eerebaen
 Wordt door 't vernuft der tijdgenooten
 Voor mijn verbaesd gezicht ontsloten?
 My blindt de starrenkroon, die van hun scheidlen straelt.

MARIA DOOLAEGHE.

Neen, dierbre vaedren, neen! uw vlijt ging niet verloren.
 O! ziet op Belgie neêr van uit de hooger chooren,
 Waer om uw lokken, hier zoo rijk eens gelaurierd,
 Met onafschetsbren gloed de zaelge straelkroon zwiert!
 Wy ploegen noest den grond, door uw vernuft ontgonnen;
 Wy putten aen door u zoo mild ontsloten bronnen.
 Wel zwijgt de roomsche lier. De ziel van geen Van Hossch'
 (Die tweede Nazo!) vloeit in zoeten zang meer los,
 Als toen by Solis schetst, die aen godvruchtige aerde
 Den vriend vertrouwen wil, dien 't wreede lood niet spaerde,
 En, als hy 't heilig lijk in minnende armen knelt,
 En 't laetste kusjen schenkt, bezwijkt, als vriendschapsheld.
 Geen Heinsius kooft meer, in Maro's tael en toonen,
 Den dood vertreên, en d'aerdsch' onsterveling bekroonen;
 Maer Zuider-Nederland, de Batten nagestapt,
 Wien hooger Poëzy zoo lang had toegeklapt,

Zingt in de moedertael, kweekt vaderlandsche zeden,
 En, tot ons onderricht, doet de eeuwen rugwaert treden;
 Of, tot den stouten toon der barden uitgelokt,
 Ontvouwt den spraekschat, die oprechte Belgen schokt.
 Geene enkle maegd had nog een zieleldicht gezongen
 In Vlaendrens roozenbeemd, by filomelen-tongen,
 Daer bosch, en beemd, en bron bezielend als ten strijd;
 Geen vrouwen, die de luit, aen 't vaderland gewijd,
 Van Merkens heilge luit, bespelen, raken dorsten.
 De zwakke snaer (o diep verval!) was zelfs geborsten,
 Waerop ge, o Anna Byns, een meilied had gewaegd.
 't Was nacht: een maegd rijst op, als morgenstar, en daegt
 Den bard in 't worstelperk; haer meesterlyke galmen
 Verbazen 't rechterchoor, by toeknik van de palmen.
 Zy zegepraelt; een vloed van teedre harmony
 Is uit haer borst gestroomd: heradem, Poëzy!
 Welaen! in steiler vlucht dan in voorleden dagen,
 't Geheimbespiedend oog door heel natuer geslagen,
 En schep de akkoorden teelt, die van uw oorsprong tuigt;
 Ja, sticht de gloriezuil, waer 't nageslacht voor buigt!
 Wijk, Meyer! wijk, de Swaen! wat roem gy mocht genieten.
 Ziet gy in Vondels spoor die Godsgezanten schieten?
 Hoe kleppen zy de wiek, die 't starrenrijk doordraeft!
 Zy druipt van hemeldauw, die de onderwareld laeft.
 Ontsluit u, hooger kreits van goddelyke droomen!
 De Dichtkunst daelde, en doet een laefnisbeke stroomen
 Uit rotsen der woestijn, getroffen door haer staf,
 En stijgt in 't eeuwig licht, of stort in 't helsche graf.

De schoone Schilderkunst, uw zuster, wie deez' boorden,
 Als heur geliefde wieg, alle eeuwen door bekoorden,
 Houdt steeds het scheppende penceel er in de hand,
 Dat vorst en vreemde streelt, en uitlokt naer ons land.
 Held Maurits schittert hier, op 't snuivend ros gestegen;
 Een bleeke Spanjaert ('t is Mendoza!) treedt hem tegen,
 Waer Nieupoort rijst van ver. Hier boeit my Vander Werf,
 Die, met de Leydnaers, toegesneld tot zijn verderf,
 Me, by zijn zichtbre tael, eerbiedig neêr doet zinken,
 En de opgetogingstraen in zalige oogen blinken,
 By 't voelen, dat de teelt van zulk een voorgeslacht
 De boeien brijzlen moet, door beulen aangebracht.
 Daer voert De Keyzer my in 't dichst der legerdrommen.
 Ja, vlaemsche Burgers, 't vuer op heldenwang ontglommen
 En 't toornig oog ontstraeld - de vuist, die zwaerd, en knots,
 En staef, en prikkel zwiert, met vreesbren slag en bots -
 De vaen des zwarten Leeuws, wiens breede muilöpsparring
 Verdelging ademt - de akelige schrikverwarring,
 Die 't riddrenheir doorwaert, 't voerspelt my alles, dat
 Weldra de fransche vorst, dolzinnig uitgespat,
 In d'afgrond neêrstort. Ja, 't triomf dreunt my in de ooren.
 'k Ontvlam in geestdrift, in verrukking. Gulden sporen,
 Gy, die den roem vermeldt des grooten huisgezins',
 De tijd verslindt u eer dan zulk een luister!..... Ginds
 Zie ik de zuster van de Aenvalligheên zich spiegelen:
 Zoo schijnt een gouden star in 't zilvren nat te wiegelen.
 't Is Psyche, die de tres voor haren minnaer tooit,
 En 't luchtigfladdrend kleed om blanke leden plooit.

'k Hijg zoo veel schoonheên aen: ik denk aen mijn geliefde,
 En zucht: Och of de min eene andre Psyche griede!
 Een tweede Seghers is 't, die de anemoon ons bood,
 Door Indie eerst geplukt, en ons der lila schoot
 Ontsluit, der tulpen kelk doorstreept met kleurgevonkel,
 En 't hooge purper maelt der syrische renonkel,
 En 't lelienilver aen den maegdelyken bloos
 Der, in haer volle pracht ontloken, boerenroos,
 Bevallig tegenstelt, om geest en oog te streelen.
 Wie zou, in dien triomf van 't fiks penceel niet deelen,
 Dat ons de weelde maelt, den aengewonnen schat
 Van onze boomgaerds? Zie, met tintling overspat
 Des morgendauws, ligt daer de perzik, aen de wangen
 Des jongelings gelijk, met teeder dons omvangen.
 De oranje licht my aen, terwijl ik kitteltand.
 Armeenjes abrikoos bedriegt mijn grage hand,
 Er reeds naer uitgestrekt met snoeperig begeeren.
 'k Herken u, vaderland, dat dankbre zonen eeren,
 In 't landschap, dat zich heft op dit bezield paneel.
 Aen 't Scheldestrand vergrijst dit adeloud kasteel;
 Dit 's ons Italië, waer wy de Maes zien dwalen.
 Ik stijg die bergen op, en mymer in die dalen,
 En vaer by 't avondrood op dien geliefden vloed.
 Een vreugdherinnering verkwikt mijn vol gemoed:
 Ik denk de blijdschap na, die 'k onder d'eigen hemel
 Mocht smaken lang geleên, by zon of maengeschemel.

Natuer, o schoone maegd, die voor geen rimpel vreest,
 Altoos zijt gy den Belg een minnares geweest

Verboeckhove is uw zoon: de schapershonden hygen,
 En 't witgewolde vee rust onder koele twygen,
 Of blaet, verzadigd van het klavergroen en kruid;
 Of vlucht: een zwarte orkaen brak 't gramme noorden uit,
 En spreidde een wolkenfloers op de akelige kimmen,
 Woest ijlt de ram het schaep vooruit, met angstig grimmen.
 Ter veilge kooi drijft hen de bange herderstaf,
 En 't glinstrend regenvocht lekt van de planten af.
 De kunstvorst van 't portrait, Van Dyck, schijnt te herleven.
 Een nieuw Teniers doet ons den boerenkring doorzweven,
 En schetst de oprechte vreugd, die in al de oogen blinkt,
 Terwijl, van op de ton, de schorre vedel klinkt,
 En 't boertj' een frissche meid, die zich niet kan beschermen,
 Om 't liefdezoentjen plaegt met stoutomvlochten armen.

Eens staet weêr Eedlinck op, en herbezielt zijn kroost,
 Dat, moedeloos, om 't diep verval der etsing bloost;
 En 't kopervlymend stift, met stouten zwier gedreven,
 Doet scheppingsgeest, en ziel, ja, kleur des doeks herleven,
 Waerop de ontfonkte kunst den Heiland heeft gemaeld,
 Wien smart, vergifnis, liefde uit stervende oogen straelt,
 Wijn englen weenen, eerst van aerdsch gevoel bevangen,
 En om de bloedge zon een doodensluier hangen.
 Eens juicht weêr Duquesnoy in 't graf, bekroond met eer,
 Eens straelt weêr milde gunst op Belgies beitel neêr;
 En, naest het dierbre beeld van onze schilderhelden,
 Zal 't brons ook Egmonts eer den nageslachte melden,
 En Maerlant, wiens gebeent nog wegschuilt onder puin,

Verheft te Damme fier de omloofde dichterkruin.
 't Is wellust - poëzy, die 't bloed jaegt door onze aderen,
 Te staren op het beeld van onze groote vaderen,
 Die leefden voor het land, en die het land vereert:
 Hun voetzuil is 't altaer, dat onzen roem verweert.
 Ja, de aengebeden man, dien ieder brave huldigt,
 Wien ik mijn kindervreugd, mijn deugd licht ben verschuldigd,
 De brave vader Cats, verrukt mijn starend oog:
 Uw werk is 't, Parmentier, daer ik de kniën voor boog.
 O zoon van Duquesnoy, dien roem van 't eeuwig Romen,
 Koom, zie en zegeprael! koom, zie mijn danktraen stroomen
 In Brouwershaven, dat mijn blyde voet betrad.
 Ook gy ontroert me diep, o Arteveldes stad!
 Des vijfden Karels wieg moog' daer voor de eeuwen pronken,
 Der kunstnaren wieg heeft Gent meer roem geschonken,
 Zy, die de wetenschap den schoonsten tempel sticht.
 Zijns gevels opschrift weez': Geleerdheid, welvaert, licht!
 'k Treê in: de majesteit dier fiergeslagen bogen,
 De zuilenry, zoo trots geklommen naer den hoogen,
 De marmren gallery die 't prachtgebouw omgeeft,
 Verkondigt luid, hoe grootsch de Bouwkunst hier herleeft.

Van waer dit talloos tal; gelijk aen zomerbyen,
 Die, koomt de zoele zon heur domlend choor verblyen,
 Den korf ontstroomen? De overkruiste baen bezwart.
 Men golft naer Karels vest, met kunstvereerend hart.
 Is 't blinkend Griekenland in Vlaendren dan herboren?
 Koomt weêr 't Olympisch spel een grimlend volk bekoren?

De Schilderkunst ontsloot, naer afgeperkte beurt,
 In Gent haer heiligdom. Elk jubelt, en ontscheurt
 Zich aen het oord, waer hy het daglicht heeft ontfangen,
 En blijft aen 't scheppingsrijk dier hoogbezielden hangen,
 En drinkt er 't zoetst genot, met gloënde bliken, in.
 Nu biedt de Toonkunst weër aen Belgies huisgezin
 Een feestvergaedring aen, die duizend ooren streelde,
 En aller hart smelt weg by die verheven weelde.
 Of zoo de Nyverheid naer schatkist ons ontsluit,
 En in haer feestgewaed zich uitdoscht, als de bruid
 Met lieven lach en lonk, en frissche lip en wangen,
 Koom! zie haer met het puik van linnen rein omhangen,
 En op tapyten treên, als die der vaedren hand
 Bezielen kon. Triomf! voor 't heilig Nederland,
 Niet meer miskend in zyne ontzachtbre kunstenwaerde,
 Geurt eeuwig 't wierookvat der opgetogen aerde!
 Maer, vlaemsche tuinen, spreek! zal ik in dorre tael
 Beschryven, hoe gy hier uw geurgen zegeprael
 Door duizend kleuren viert, als eens in Haarlems wallen?
 Of kan het morgenland op blyder bloemen brallen?
 De bonte tulp schuilt weg, en 't roosjen-zelf verbleekt
 By 't vreemde keurgebloemt, zoo kunstig aengekweekt,
 En dat de Spaendoncks, door hun levendige verwen
 Op 't oogverleidend doek, behoeden voor te sterven.

Ja, wondren schiep de kunst der Vlamingen, wier vlijt
 Uit bosschen 't Eden vormde, er lokkend wijd en zijd.
 Hoe menig steenweg, die, zachtrollend, allerwegen

Zich uitstrekt! wat getal van stroomen, rijk aen zegen!
 Hoe golft het bruisend graen in gouden majesteit!
 Wat blauwt de vlasbloem lief, tot linnen ras bereid,
 Dat Kortrijks weiden met zijn blankheid overdekken,
 En dienstmaegd en vorstin tot hulsel zal verstreken.
 Ook Vlaendrens wakkre vrouw (de sterke vrouw gelijk
 Der heilge bladen) geeft van nyvre kunde blijk,
 Als zy, vol blyde zorg, een huisschat weet te winnen,
 Met op het ronkend wiel een zyden draed te spinnen,
 Terwijl de lieve maegd met de ebben klosjens speelt
 In rappe vingren, en 't doorluchte kantwerk teelt.

By zoo veel voorspoed blijft de Belg het Kunstveld ploegen.
 Tuigt, wie verlichting voor hare eeredienst deed zwoegen;
 Tuigt gy, op wie de wrok zoo vlamde in Alba's borst,
 Om dat ge, u voor zijn beeld niet krommend, denken dorst.
 Uw vanen strekken ons tot vaderlandsche vederen;
 En 't is een basterttelg, die 't doelwit wil vernederen,
 Ontworpen, voortgezet door 't heilig voorgeslacht.
 Noem my het land, waer, zoo als hier, het eerloof lacht,
 Om rond de stille kruin des werkmans ook te pryken?
 Isaure, ik kniel voor u; maer Belgies rhetoricen
 Bepalen tot één stad hun zege niet: het bloed,
 Dat Alva plengen dorst in spaenschen euvelmoed,
 Van Stralens bloed, ging niet verloren in het Zuiden.
 Het bly gehucht hoort zelfs de zegeklok er luiden,
 Als 't kampspel van de tael ontsloten is: 't gevaer,
 Dat haer bedreigt, dooft nooit de vonk op 't kunstaltaer,

Ontstoken door een Hooft, door Vondelen gekoesterd.
 O neen! de tael, die ge in haer wiegjen hebt gevoedsterd,
 En met geen vreemde melk, o België, gelaefd -
 De tael, met kracht en ziel (als de oudrenstam) begaefd,
 En, by het harpgeruisch van Neêrlands kunstgenooten,
 In maegdelyken bloei oorspronklyk opgeschoten,
 Bukt nimmer naer het graf, met slepend weêuwgewaad,
 Zoo lang een rhetorijk, als letterzuil, daer staet.
 Moge Amstels kamer fier het driemanschap dan noemen,
 Dat eerst het beeld der Kunst met onvergangbre bloemen
 Versierde, ook hier ontsloot de rede 't kunstgebied.
 Wie vierde ooit Kortrijks eer, en dacht aen Hofman niet?

Die rhetorykenzon, wie vorsten voedsel schonken,
 (Dank, Almacht, driemael dank!) is nog niet uitgeblonken.
 Dit mildverspreide licht, hoe zich de nacht ook belg',
 Vloot van de vaedren uit, tot koestring van den telg;
 En 't dorpjen, fier op dicht-en schouwburg-eereלוover,
 Vloeit van beschaving en van zielsvereedling over.
 Zoo vallen voor het stael de rype halmen nêer;
 Ons voedt het kostbaer graen; de plant bestaet niet meer.
 Versterkend is die vrucht der glorieryke dagen.
 's Lands zonen houden bly het gloeiend oog geslagen
 Op elk ontdekten schat der pergamenten rol,
 Den adelouden roem des Belgs geheiligd. Vol
 Eerbiedigheid en dank, zien ze op die heldenwonderen,
 Die stoute baringen der wetenschapverkonderen,
 Die kunstgewrochten van 't oorspronklyk-denkend brein,
 Grootsch als de schepping, als des ochtends parel rein.

Geschiedenis ontwaekt, en, jeugdig frisch ontstegen
 Aen 't graf der eeuwen, lacht die vaderlanders tegen.
 Bezielend, zegt ze aen 't rif, dat naest haer slapen bleef:
 'Schud af den doodendoek; Chronijk, sta op, en leef.'
 Zy handlen weder, die verheven gloriekinderen,
 Die dappre reuzenteelt, de roê van volksverslinderen.
 Zy spreken weder, die geleerden, welker stem
 Van telg tot natelg klinkt, met onverzwakten klem.

Neen, dierbre vaedren, neen! gy hebt u niet bedrogen!
 Het erfdeel, dat ge ons liet, is heilig in onze oogen.
 Uw roem is de adelbrief des stams, die uit u sproot,
 En voor ons dankbaer hart, voorwaer, zijt gy niet dood.
 Welsprekend is het graf, waerin gy rust moogt smaken.
 Het roept ons toe, als gy, in heldenmoed te ontblaken,
 Het zy de fiere hand het bliksemende stael,
 Penceel of speeltuig voert tot Neêrlands zegeprael.
 Uw schimmen fladdren nog, met zachten hemelluister,
 Wanneer de stilte heerscht, by zielverheffend duister,
 Rond uwer zonen sponde; uw stemme spoort hen op,
 En zy ontwaken met verhaesten harteklop.
 Neen, dierbre vaedren, neen! gy hebt u niet bedrogen!
 Uw glorie schittert schoon in uwer kindren oogen.
 Wy zweeren, neêrgeknielend op uw verheerlijkt graf:
 'Nooit staen we aen eenig volk dien ouden eerrang af!'
 Wy zweeren 't, met omhoog geheven handenpalmen!
 Hoort, zaelgen! hoort dien eed in 't oord der rust weêrgalmen,
 En juicht daer, dat de teelt, zoo knielend op uw zerk,
 Nog ùwer waerdig is in 't breede Kunstenperk!

Ik (mag de stille musch haer heesche toonen piepen,
 By 't heerlijk harpakkoord, dat Belgies barden schiepen),
 Ik ook voldeed mijn hart in 't zwak, maer innig, lied,
 En, Belgie, u mishaget mijn needrig offer niet.
 De gloor eens andren zoons moge u in 't oog meer stralen;
 Zijn dichtelijk penceel met stouter trekken malen;
 Maer die met reiner zucht de kinderkniën plooit
 Voor uw altaer dan ik, dien vindt gy nergens - nooit!

Verryken wy dien schat van roem der dierbre vaderen.
 Het denkbeeld: 'k Ben een Belg!' storte in ontvlammende aderen
 De zucht, die helden vormt op 't blinkend eereveld;
 Columbussen, wie, stout het Kunstrijk ingesnel,
 Trots hinderpael en perk, steeds de yver blijft beveugelen.
 Geen laffe bastertspot stelle onzer geestdrift teugelen!
 Ontaerden, zwijgt! de Belg is ook der Kunsten zoon.
 Kon ik hem wreken, dit waer my het schoonste loon;
 Dit is het zoetste lot; dit, de allerhoogste luister.
 Hoe schoon de glorie blinkt, voor hem zinkt zy in 't duister.
 My, Hemel, my die gunst! en boven 't stomme graf
 Dryve, op ontvlamde wiek, het lied, dat God my gaf!

Cats, in twee zangen.

O lieve dichter van mijn jeugd!
Gy zult mijn ouderdom nog leeren.
Uw bloempjes waren voor mijn jeugd -
Voor ryper leeftijd uwe vruchten.

BELLAMY, *aan Cats.*

Cats.

Eerste zang.

Zoo lang de deugd van Cats nog leefde in ons gemoed,
 Hield Neêrlands vrijheid stand, bij rust en overvloed;
 Maer wen 't ondankbaar kroost zijn deugden had verloren,
 Moest Neêrland naar de wet van vreemde volken hooren.

HELMERS.

Een Hollandsch huisgezin had, Zeelands grond ontweken,
 Zijn stillen burgerhaerd gevest in Vlaendrens streken.
 De welvaert lacht hun hier met vriendlyke oogen aen.
 De gunst des handels biedt er zegenrijk bestaen
 Den gryzen Willem en zijn teêrbeminde vrouwe,
 De brave Lucia, het beeld van liefde en trouwe.
 Hun reine boezem, die hun 't reinst genoegden biedt,
 Wenscht enkel, dat hy steeds te saem lyde of geniet',
 Met hun Dorinde, door de liefde hun geschonken,
 En 't eenigst pand, waer zy met stillen trots op pronken.
 Vergun, dat mijn penceel haer lieve beeltnis mael',
 Opdat mijn dichtschildry met zulk een bloemtjen prael'.
 Vondt ge ooit een maegdelijn, wier zachte aanvalligheden
 Het schoon verhoogen van de frissche en fraeie leden,

Wier oog, gelijk de zon, al waer 't op nederdaelt,
 Met koesterende vreugd en zegen overstraelt;
 Wier mondtjen onschuld aëmt, en die in hare trekken
 De fier- en teederheid der ziele laet ontdekken;
 Maer die alleen niet weet, dat ze aller harte steelt?
 Vondt ge ooit zulk maegdelijn, gy vondt Dorindes beeld.
 De lente tooide haer reeds vijf en twintig malen
 Met roozenkrans: zy blijft als pronk der maegden pralen;
 En zoo der oudren liefde een enklen wensch nog haert,
 't Is om een egemael, die lievelinge waerd;
 Die, by hun zwakheid, eens tot steun haer moge strekken,
 En d'aengewassen stam ter oude deugden wekken,
 En, als hun levenszon in 't plechtig westen zinkt,
 Den rouwtraen stelp', die op godvruchte wangen blinkt.

Gelukkig huisgezin, als vorige eeuwen zagen!
 Hun blijft een nuttig boek het innigst welbehagen.
 Hun blijft een nuttig boek de weldaed van een vriend,
 Die van ons brein en hart ontvlamden dank verdient;
 Waer al de schouwburgpracht, 't verblindend balgeflonker,
 En 't trotsche zaelbezoek by wegzinkt in het donker.
 Hoe vleit het Willem niet, dat ook in Vlaendrens oord,
 Waer denk- en leeslust schaers het needrig dak bekoort,
 Hy menigen ontdekt, die vader Cats blijft streelen,
 Die 't stille huisgenot der zynen mededeelen,
 En Cats verkiesen, als de deugdgezinde trits,
 Tot trooster in de ramp, in twyfelnacht tot gids;
 Dien hy tot spoor verstrekt, wen zy, in vreugdekringen,
 Een vloeiend hartelied voor liefde of vriendschap zingen.

Vest Willem op de blaên van Poirters 't aengezicht,
 Hem stroomt de zoete toon nog toe in 't vlaemsch gedicht,
 En ieder kunstgewrocht schijnt een altaer te wezen,
 Tot eer van d'eedlen man in Belgie opgerezen!

In Willems huisgezin, naer Hollands oude zeên,
 Pronkt, by 't gewyde schrift, de gryze Cats alleen;
 't Eerwaardig lieflingboek van dienaers, kinderen, ouderen,
 Dat 's avonds 't pak ontheft van 's veldlings matte schouderen.
 Hem slaet het trouwe paer steeds op met nieuwe vreugd.
 De levensstroom bruischt dan te rug: hun blyde jeugd
 Herleeft; en, aen den haerd van 't voorgeslacht gezeten,
 Van hen omcingeld die zy nimmermeer vergeten,
 Zien zy hunne oudren weêr, wier hart in de avondstond
 Dit kostlijk boek altijd met dankbre lust verslond;
 Hunne oudren, om wie nog hun kindertranen vlieten,
 En die hun 't heilig woord en Cats tot erfschat lieten.
 Een traen verdooft den blik, die zich te vesten waegt
 Op 't dichtblad, dat den druk van waerde vingren draegt;
 Zy staren onderling lang in de tintlende oogen,
 En heffen, zwygend, ja, doch zeegnend, die ten hoogen,
 O, Cats blijft immer 't boek, dat hun een sappig ooft
 Verleent, door 's levens zon nu blozend rijpgestoofd;
 Bevoorrecht dichterwerk voor jeugd en grijsheid tevens,
 Klimt zijn genot en troost met elken trap des levens.

Niets roove u, Nederland, dit diamanten schild
 Van volksgeest, die zoo grootsch de vryheids lanse drilt.

Wat schooner kunstgeschenk kon Neêrlands volk erlangen,
 Dan 't deugdenbarend schrift, waer ziel en zin aen hangen;
 Dat even zegerijk tot brein en harte spreekt,
 En in de liefdeschool slechts vreugd en onschuld kweekt?
 Wee 't bastertkind, de les versmadend van een vader,
 Zoo zangrig voortgevloed uit volle wijsheidsader!

Hoe vaek, als 't laetste licht aen de avondkimmen bloost,
 En lust en rust de taek des langen dags verpoost,
 Lokt Cats niet Willem uit, die zich in de eeuw der vaderen
 Terug dweept: want hun zeên herleven in die bladeren!
 De zorg is uitgeschud: hy leest met luider stem,
 Niet dor, eentoonig, flauw, maer met bezielden klem.
 Zijn lieve gade en telg is aen zijn mond gekluisterd:
 Scherp wordt er van het eerst' tot laetste woord geluisterd,
 En zelfs 't herhaelde streelt, schijnt de eerste mael gehoord:
 Zoo is natuer steeds nieuw voor dien haer schoon bekoort.
 Het zilvren krappenpaer is nog niet toegesloten,
 En reeds is de aerde stil: zy luistren onverdroten;
 De middernacht, die slaet, roept ze eindelijk ter rust;
 Doch voor zy 't logger oog in zachten sluimer kust,
 Herdenken zy, wat hun de vader-bard kon leeren,
 Herdenken gantsch den dag (een' vriend die nooit zal keeren);
 De Seraf van 't gebed voert hunne zucht omhoog,
 En zy bevelen zich aen 't nimmerslapend oog.

En 's ochtends wordt de taek weêr moedig aengenomen.
 Zy weten 't: als in 't west het wolkenrood zal stroomen,

Verwacht hen Zorgvliets wyze, als onuitputbre schat.
 De dag des Heeren wordt gewijd aen 't heilig blad,
 Of Cats: ook Godes woord leeft in dien schat van zangen,
 Die gantsch een boekenry behelst, en kan vervangen.
 Hier schetst hy d'eersten mensch in jamrende eenzaamheid,
 Tot Eva's blanke hand een roozenbedde spreidt.
 Daer treedt een herder op, die jaren lang moet tobben,
 Eer hy zijn Rachel's hart op 't zyne, als gâ, voel' kloppen,
 Ginds woelt de maegdenroof, op 't luidweêrgalmend veld,
 Waer liefde schuilt in 't kleed van toomeloos geweld.
 Of (stillier mintafreel) men ziet twee lieven blozen:
 Hy kreeg een lauwerkrans; zy won een hoed van roozen.
 Maer wat verheven toon rijst uit de nederlucht
 Ter blyde starren, in gewiekte aanbiddingsvlucht?
 Wat heilig lofgezing rolt van de stouter snaren?
 Hy doet den Hemel-zelv' met zondige aerde paren,
 En 't Leven aller ding daelt van den eeuwgen trans,
 En uit den bunseldoek straelt ondoorstaenbre glans!

De Bybel van de jeugd (zoo noemde een aerdig zanger
 Het veelomvattend boek, van gryze wijsheid zwanger)
 Beschaeft Dorindes geest, en doet haer boezem slaen
 Voor 't goede en schoone, en brengt haer menschenkennis aen.
 Wat dichter kan hierin een ryker voorraad bieden
 Dan wien geen schuilhoek van het harte kon ontvlieden?
 De maegd, wat trek of plaets haer rein gevoel verrast,
 Prent in het jeugdig brein die, zonder moeite, vast.
 Hare oudren wenschen soms om vroeger tijd, toen even
 Het zielinnemend dicht daer straks werd ingeschreven;

Maer, wat er hun verzwakt geheugen van ontvlood,
Hun ziel bewaert de les, die de achtbre leeraer bood.

Een ouderlooze Belg, wiens wangen jeugdig blozen,
Heeft neven Willems dak zijn stille woon gekozen.
De handel schonk hem 't brood; en was zijn have klein,
Zijn hart was rijk in deugd, zijn geest in kundigheên.
Ja, Frans werd gunsteling van hen, die edel denken.
Dorinde zag hem - en moest ook hem achting schenken.
De jongling zag de maegd, en droomde van 't genot,
Dat uit de blikken straelt der onschuld, beeld van God.
Haer vader wordt zijn vriend; en Lucia, een moeder.
'O Hemel, schonk de maegd my eens den naem van broeder!
Dit wensch, dit bidt hy: 't huis, den braven jongling waerd,
Biedt hem, na de arbeidstaek, verlusting rein van aert.
Dan is 't zijn liefste wensch de vriendschap te bezoeken:
Dan volgt, op zoeten kout, weldra het puik der boeken.
Eens las hy aen 't gezin Rosettes noodgeval,
Die op een eiland treurt, verlaten van 't heelal,
Die hare laetste steun, haer vriend, ook heeft begeven,
En die, met eigen hand, haer halve ziel, haer leven,
Een rustplaets delven moet, en 't ongekiste lijk
Nog eenmael kust, en dalen laet in 't doodenrijk.
Haer sombre weduwklacht verscheurt hun-aller harte,
Maer 't teedre zielsgevoel vindt wellust in die smarte.
'Ach, roept de maegd, wier oog een zilvren paerle ontspat,
Dit lot treft dan de vrouw, wier liefde de eer vergat.
Rampzalige Galant, uw jammer doet my beven:
Maer nog rampzaliger, die u moest overleven!'

Wie schetst er elk tafreel, dat de achtbre vader biedt,
 Die nut paert aen vermaek? een mildömbloemde vliet!
 Laet hy 't ontvleeschde spook een gryze zachtjens naken,
 Hy doet den afgeleefde in zoete hoop ontblaken.
 Of keert hy van het graf naer 't schomlend wiegjen weêr,
 Zelfs uit het kinderspel vloeit by hem les en leer.
 Hy maelt een jongeling, door wellust aengevallen,
 Die kloek te rug deinst van 't oneerlijk liefdemallen,
 En, op het voetspoor van den witten hermelijn,
 Den bleeken dood verkiest eer dan bevlakt te zijn.
 't Aenvallig meisje, pas op 's werelds pad getreden,
 Geeft hy een vaderkus, bestuert haer wankle schreden,
 En biedt, tot vlamvend schild, haer 't Maegdenwapen aen.
 Nu bloeit ze, als vrijster, op, verdubbelt haer bestaen
 In 't aengebeneden kroost, dat aen haer moederboezem
 Hangt, als de by aen verschbedauwden leliebloesem;
 En, heeft de afgunstige aerd haer egâ overdekt,
 Cats is en blijft de man, die haer ten steun verstrekt.

Wie wist zoo diep als hy, in kunstbespiegelingen,
 Het heilige geheim der liefde te doordringen?
 Hy rukt, met wyze hand, heur aerdschen sluier af,
 En, op de serafswiek, die hy haer schouder gaf,
 Doet haer, in stralend goud, tot haren Schepper stygen.
 O, wie zijn pen vertrooste, in 't nokkend boezemhygen,
 Knielt neder, en bedankt den Hemel voor 't genot,
 Dat hy mocht smaken in dien Vader, onder God!

Tweede zang.

Wiens pen, bevochtigd in den vloed der zuivre waarheid,
 Al wat ze voor zich neemt behandelt met een klaarheid,
 Die 't schranderste vernuft op alle wijs voldoet,
 En tevens ingang vindt in 't jeugdelyk gemoed.

HUIDEKOPER.

Bevoorrecht huisgezin, op u dauw' 's Heeren zegen!
 Met elke zonne ziet ge uw welvaert opgestegen.
 Pluk bloemen op de baen, waer henen Cats u wenkt,
 En wandel voort, tot God u 't eeuwig kransjen schenkt!
 Der vriendschap hemelvonk wast aen by de eedle zangen -
 De vriendschap.... of werd zy door zielsgevoel vervangen,
 Dat voller gloeit? - De kus, die 's welkoms groet verzelt,
 Is vuriger: de borst van maegd en jongling zwelt.
 Een onverheelbre zucht wil somtijds die ontschieten;
 Een onverheelbre lach getuigt, dat zy genieten.
 Als 't ongekunsteld lied hunne onschuld zacht ontroert,
 En 't reiner liefde schetst, die ziel en zin vervoert,
 Dan ziet men in zijn blik verheevner tintel blaken;
 Dan slaet ze de oogen neêr; dan purpert op heur kaken
 Een aerdig blosjen, dat de schoonste roos verdooft,
 Die, in den ochtenddauw, rijst met volgeurig hoofd.

O, als hun handdruk sprak, ja, klemmend sprak: Tot morgen!
 Als de ingesluimerde aerde, outkluisterd van de zorgen,
 En last en leed verpoost, ontlucht de slaep hun spond':
 Hun levenstoortse kwijnt; hun hart is diepgewond.
 De moeder merkt het: wat ontsnapt er moederoogen?
 Nog weet de jongling niet, dat, door zijn deugd bewogen -
 Dat, aen zijn kennis en verheven aerd geboeid,
 De maegd in teedren rouw verteert, en heimlijk gloeit.
 Hy ademt nauw, dwaelt rond, doormymert lange dagen,
 Waekt tot aen 't morgenrood: in 't einde wil hy 't wagen:
 Hy stamelt haer zijn gloed; en ze antwoordt met een blos;
 En in een kusjen breekt haer zwygend antwoord los;
 Hy waent, dat hy het: ja! haer hoorde zacht ontglippen;
 En vangt het dierbaer woord van heur verliefde lippen,
 En drukt met wederkus er 't zegel op der trouw.
 Eens wordt zijn droom vervuld, in d'arm der liefste vrouw!
 Reeds heeft de vader hem het dierbaer: Wel! gegeven;
 Reeds heeft de moeder hem in d'enger band geweven
 Van 't zalig huisgezin: hy aemt met ruimer borst,
 Zoo juichend en verhoogd als Edens eerste vorst!

Het heuchlijk feest blinkt aen, te traeg voor hunne wenschen
 Gerezen, waerop de echt een ropzenkrans moet tansen
 Om 't blonde hair der bruid, wier lieve maegdenlach
 Den eersten strael begroet van d'afgesmeekten dag.
 Daer treedt het juichend paer de juichende ouders tegen,
 Knielt plechtig neder, en ontfangt hun heilgen zegen.
 De moeder poogt vergeefs te spreken, stom van vreugd:

De vader richt hen op, en, met den klem der deugd
 En liefdes teederheid: 'Zoon, dat ik in u vinde
 Wat my natuer ontrok: volg Lucia, Dorinde.
 Doch waerom u gespoord tot teedren huwlijksplicht?
 Waer dien de deugd beveelt, wordt zijn vervulling licht.
 Beraden, koost gy meè den Dichter, neen, den Vader
 Van Nederland, vóór gy dien echtband sloot, ten rader:
 Hem, die, gelukkig in zijn huisstam, lessen gaf,
 Zoo trouw door hem gevolgd. Een trouwgift wacht u af,
 Onze aengenomen kind! Wat kunnen we u nog geven?
 Wy schonken onze telg, ons hart, ons bloed, ons leven!
 Doch 's lands gebruik herleev', als 't echtfeest u verbeidt.
 Zie daer een giftjen, voor de wisselvalligheid
 Der schatten vry; 't is kleen, doch van verheven waerde.
 Het heeft ons, na ik 't mede uit dierbre hand aenvaerdde,
 Zoo menig zacht en onvergald genot geleend.
 Wy hebben menig leed er kalm by weggeweend,
 En danken 't menig raed, ontfangen of geschonken.
 O aengebden kroost, als de aerde ons is ontzonken,
 Dan zy het u een pand...' En verder kan hy niet,
 De eerwaerde man, die beeft, en hem een boekjen biedt.
 't Is Cats geliefdste werk: *Het Houwlijk*; diepbewogen,
 Is onze bruidegom om 's gryzaerts hals gevlogen.

Reeds blonk, voor 't feestaltaer, dat toejuicht aen de bruid,
 De gouden echtring aen heur trouwen vinger uit;
 Reeds heeft de dienaar Gods hun handen saemgestrengeld,
 En beider zielen saemgesmolten, en verengeld.

De dag stierf vrolijk voor de feestgenootenschaer.
 Zy leefde slechts in hem, hy leefde slechts in haer:
 Nooit blonk er zoeter nacht twee echtelingen tegen!
 De liefdestarre straelde, en de uitgeplengde zegen
 Des Heeren daelde neér op 't geurig ledekant,
 Met roozen overstrooid door hunner oudren hand.
 En, als de zonne 't floers aen 't halffrond had ontogen,
 Knielde ieder echteling, voor de eeuwge Min gebogen.
 Een reiner schepping blonk hun in 't verrukt gezicht.
 'Een speelreis lokt ons uit: waerheen den stap gericht?
 Spreek hun de moeder toe: 't zy door uw mond besloten;
 Hoe ver de lustbaen loop', wy zijn uw tochtgenooten.'
 De jonge vrouw ziet met een lonkjen op haer Frans:
 Er speelt in 's jonglings oog een hooger vreugdeglans.
 'O Moeder (roept hy uit) bezoek dan, met uw telgen,
 Een onvergeetbren grond, den wellust van de Belgen:
 Naer Holland voortgesneld, naer Zorgvliet heen gestapt!'

De wagen rolt: de tong- en zweeps slag klinkt en klapt.

Nu reppen zy zich voort, by lentemorgenstralen,
 Daer, waer op Scheevnings weg de lindeboomen pralen;
 En zien, op 't einde van een lommerryke baen,
 Het langgewenschte woord, het dierbre Zorgvliet, staen.
 Hier, in deez' stille woon, meer achtbaer en verheven
 Door hare eenvoudigheid, sloot Cats zijn werksaem leven.
 Hier schuilt de kleene zael, waer gryze lettervlijt
 Den afgeleefden dag den lande ook heeft gewijd;
 Zoo had hy 't vroeger eens (lang voor den rooden morgen,
 Als raed en staetsman, opgewekt door vaderzorgen)

Gepylerd en verhoogd. Hier, op dit leger, gaf
 De Heer, na rein gebed, hem, op den boord van 't graf,
 Den voorsmaek van het loon der deugd, de zaelge ruste,
 Die hem in zachten slaep, den slaep der braven, kuste.
 En zou het dankbaer kind, dat hem zijn hulde biedt,
 Niet innig zijn geroerd, wanneer 't die wooning ziet?

Ginds, op een heuveltop, rijst, met gewelfde blâren,
 Een eeuwenheugende eik, en tart den storm der jaren,
 En lacht den wandlaer toe, wiens oog aen zynen voet
 't Beroemde lustverblijf op luttel afstand groet.
 Die uitgebreide telg der overoude dagen
 Biedt hun het plechtig beeld van wien deez' grond mocht dragen.
 Geslachten scholen onder zijn weldaedge kruin;
 En ongeknakt staet hy, oud sieraed van den tuin.
 O waerde grond! o zoete vliet! o heilge boomen!
 Hier dacht en dichte Cats; hier bad het beeld der vromen.
 Hier, onder 't loofverdek, heeft vaek de wijsheidsheld
 Na 't eeuwig scheppingsboek zijn lessen opgesteld;
 't Lag voor 't doordringend oog, in stille pracht, ontzegeld,
 Als voor den blik van 't licht, dat dag- en jaergang regelt.
 Het bly gezin hukt op de grastapyten neêr,
 En gryze Willem spreekt: 'Hier rustte Cats weleer!
 Hier dichte hy voor ons van deugd, en liefde, en wijsheid.
 Ge zijt, als hy, de staf van onze blyde grijsheid.
 O, bloeie uw echtkoets rein, zijn vaderlessen waerd!
 Die tael ontgloeit het oog, dat op Dorinde staert.
 Verrukt grijpt Frans de hand der aengebeden vrouwe,
 En zweert tot in den dood de deugden vaste trouwe,

En zweert, dat de echtkoets rein zal bloeien, als zijn ziel,
 Waerin een hemelstraël uit maegdlyke oogen viel!
 Zy prangt hem vast, en roept: 'Nooit sloeg my 't harte warmer:
 Zie neêr op 't zaligst paer, o Cats, o deugdbeschermer!
 O Dichter voor de ziel, gy, die altijd bekoort;
 Wat ook het graf verzwolg, uw weldaên leven voort!'

En de aengebden schim, die nog door Zorgvliets dreven,
 Onsterflijk door zijn lied, beschuttend, voort blijft zweven,
 Ziet neêr, en juicht, en lacht dit teeder schouwspel aen.
 Er droppelt langs hun wang een zaligende traen!
 Hier doet de dankbaerheid, by heemlende vermaken,
 In onverdoofbaer vuer vier eedle harten blaken;
 En by het jongst vaerwel 's Mans schepping toegebracht,
 Zegt ieder, met een zucht: 'Geliefde vriend, rust zacht!
 U zullen Bat en Belg hartstochtelyk vereeren,
 Zoo lang ze staetszorg, kunst en vaderdeugd waerden!'

Naer Brouwershaven wendt zich hunne stap: daer rijst
 Het beeld, waer Nederland aen zoon en vreemde op wijst,
 Als op den ridder van de deugd, den zoeten dichter,
 Den waren Christen, den verheven volksverlichter,
 Die Neêrland vastboeit aen de orakels van zijn mond:
 Daer rijst zijn beeltenis, waer eens zijn wiegjen stond.
 Nu keeren zy naer huis, rijk aen herinneringen;
 En smaken 't opperheil van 's huwlijks zegeningen.
 Dorinde weende spade op harer oudren graf,
 En vond in heur gemael een onverbreekbren staf.
 Hun liefdriek kroost vereerde ook Cats gelijk een vader,
 En bracht hen (zaligen!) op aerd' den hemel nader!

Kunstroem.

Maer hoe! wat nieuw gezicht! wat rei van kunstnaren!
De bodem word bestrooid met eeuwiggroene blaêren.

DE BORCHGRAVE, *de Belgen.*

Rubens.

Het schijnt onmogelijk waerdig van hem te spreken,
en vooral onmogelijk hem na te volgen.

RUBENS, *van L. da Vinci.*

I.

Een sterfling dwaelt door kloosterwanden,
Met tragen tred en schreiend oog,
En heft de sidderende handen
Ten hemel, biddend, op? Daer vloog
Zijn aengebeden moeder henen:
Zy liet haer zoon op aerde weenen,
Die thands er, als een balling, zwerft.
Niets kan d'onzaelge meer bekoren.
Hy heeft het teeder hart verloren,
Wier wederga men nimmer erft.

Maer, boven rouw op eens verheven,
In goddelyke drift ontbrand,
Schoon tranen nog in de oogen beven,
Vat hy 't penceel in stoute hand.

Daer rijst op diepbevlakte rotse,
 Het kruis, des afgronds muil ten trotse,
 Hoe 't dit verlossingsein begrimm'.
 En 't kunstwerk van een gloeiend harte
 Wijdt zijn verzachte kindersmarte
 Aen de eeuwig onvergeetbre schim.

Wie is 't? een Belg, die, roem der aerde,
 Het oog van Rome hield geboeid,
 En, blinkend van nog hooger waerde,
 Als kind door heilgen dank ontgloed;
 Een Belg, door hooggeleerde tongen
 Naest Rafaël-zelv' opgezongen?
 Die nauw dier moeder kwyning wist,
 Of Rome ontvloog voor Antwerps stranden;
 Wien de eenzaamheid der kloosterwanden
 Alleen vertroosten? Rubens is 't!

Daer staen ze nog, die stoute werken
 Zijn hand, neen! zyner ziel ontstroemd;
 Een ziel die, op verrukkingsvlerken,
 Een reiner ether naderkooft.
 Daer staen ze nog, vol hemelvonken.
 De tijd-zelf heeft ze gloed geschonken;
 Het oog ontvlamd, de tonge stom,
 Staert gy die aen, o Schildertelgen!
 Genaekt die meesterstukken, Belgen,
 En voelt uw glorieadeldom!

Homerisch, bovenaerdsche dichter
 Van beelden nimmer uitgedacht,
 Verheven Rubens, wie, wie zwicht er
 Niet voor 't besef dier scheppingskracht?
 Niet vreemd, dat de edelste poëten
 In u, voor breeden doek gezeten,
 De vlucht be vleugelden der ziel,
 Waerin de vlam, die kunstnaren
 Een stomme poëzy doet baren,
 De reinste vlam des hemels viel.

Wat gallery van meesterstukken,
 Door 't godlijkscheppend brein geteeld,
 Die throonen voor hem neêr zag bukken!...
 Dat 's Medicis - een levend beeld.
 Een zoon is uit haer schoot ontloken,
 Van 't barenswee nog fel doorstoken;
 En 't oog, dat slechts naer hem verlangt,
 Met kwynende en verrukte trekken,
 Laet, by haer trots, de smart ontdekken,
 Die 't vorstlijk moederharte omprangt.

Verbazend schouwspel! plettrend wonder!
 Gods zoon stapt af van 't zwerk: zijn vuist
 Verheft d'ontzachelyken donder,
 Die d'aerdbol op een wenk doorbruist.
 Hy stapt: met uitgestoken armen
 Wilt ge, o Franciscus, de aerd beschermen,

En slaet er 't mantelkleed om rond;
 En Jezus moeder, diepbewogen,
 Ontsluiert voor des rechters oogen
 De borst, gezogen door zijn mond.

Daer schokt my 's Heilands bitter lyden
 (Wat treurspel!) in den tempel Gods,
 Meer op de teelt diens ingewyden
 Dan op onmeetbren toren trotsch.
 Verdwijnt, o marmeren pilaren,
 Ten tooi der kostelijkste altaren
 Met weêrgalooze vlijt gesticht;
 Ja, pronkgebouw van oude dagen,
 Dat my met eerbied had geslagen,
 Verzink uit mijn verbaesd gezicht!

Verschriklijk!... Eeuwge, kunt gy 't dulden?
 De Wyze, 't ideael van deugd,
 Wien stralen 't godlijk hoofd vergulden,
 Wiens oog tot laefnis blonk en vreugd,
 Wiens woord tien duizenden verkwikte,
 Maer dien het priesternet verstrikte,
 Rijst aen het kruis ten rotsentop.
 Bloed druipt uit de opgescheurde wonden;
 Bloed, van 't gelaet zoo wreed geschonden,
 En rustig heft hy 't voorhoofd op.

Ontzettend stapp' de dood hem nader,
 Van 't hoofd ter voetplank diepgewond:
 Vergeef hun (smeekt hy), o mijn Vader!
 Ja, sprekend is die doodsche mond.
 En gy, o joodsche wangedrochten,
 Wordt door geen medely bevochten;
 Gy heft hem voort, vervloekt hem luid.
 Gy vloekt: hy zegent u nog teeder.
 Verbryzeld, zink ik, biddend, neder,
 En de opgetogen traen breekt uit.

't Is dan volbracht!... Reeds is 't gesloten,
 Dat oog waeruit een hemel blonk,
 En 't heeft zijn jongsten strael geschoten,
 Waervoor de zon in 't duister zonk.
 Zijn vrienden staren en verstommen:
 Reeds daelt door hen, op 't kruis geklommen,
 De omsluerde, overdierbre pracht.
 Het graf gaept naer hun zielenvoeder,
 De wellustbron der beste moeder;
 Ja, 't vreeslijk offer is volbracht.

Het is volbracht. Vergeefs, o Vrouwe,
 Schonk hy zijn liefeling u tot zoon.
 Hy weent, als gy, vol teedre trouwe,
 By 't aeklig doodenplicht-betoon.
 En Magdel houdt de heilge voeten,
 Die ze onlangs zalfde, in 't zondenboeten.

Die thands de nagel heeft verscheurd.
 Maria doet haer klacht weërgalmen,
 En steekt verschrikte moederpalmen
 Naer Jezus: aerde en Hemel treurt.

En dit is 't werk slechts van penceelen!
 Een werk, waer 't hart zich in verliest:
 't Zijn sprakeloze doektooneelen,
 Doch waer gy levensgloed op bliest.
 Wat schoon- en waarheid, kracht en leven,
 En ('t geen nooit stervling na kon streven)
 Wat oogbetoovrend koloriet!
 De geestdrift, die, by 't kunstgetoover,
 U aengreep, stort ge in boezems over,
 Waerin verrukking gloeit en ziet.

Ik kniel voor Buonaroti's wonderen,
 Dien bouw- en schilderkunstenaer.
 Hy smeed tot in het rijk der donderen
 Den koepeltorschenden pilaer.
 En zou ik niet voor Rubens knielen,
 Dien hooger geest scheen te bezielen
 By 't scheppen der Jezuitenkerk;
 Die 't marmer, stout omhoog geheven,
 Als door een tooverlier, deed leven,
 En 't zoenkruis blinken in het zwerk?

Waer schuilt gy thands, vermeetle vreemden,
 Die ont den gloriestaf onttrekt,
 En bast, dat in de vlaemsche beemden
 Geen Kunstenkroost is opgewekt;
 Als of er 't logger dampkring-hevelen
 Den geest omsluerde met nevelen,
 Wiens blik niet straelt in 't kunstgebied.
 Ik noem slechts de eer van Antwerps wallen,
 En de aerde doet heure uitspraek schallen,
 En, blozend, stort gy in uw niet.

II.

Meoonjes aedlaer schiet zijn blikken
 Door 's afgronds nacht, die voor hem zwicht,
 'k Zie d'onderaerdschen god verschrikken,
 By 't doorgebroken zonnlicht.
 Daer voert Homeer me, op dichtervlerken,
 Naer de opgescheurde hemelperken,
 En Venus daelt op aerde neêr,
 By d'ysbren moord der grieksche benden,
 Die Troje trappen op de lenden;
 Belloon holt bloedig heinde en veer.

Maer welke huis- en veldtafreelen
 Vervangen 't gloeiend krijgsgewoel?
 Hoe kunnen zy den geest niet streelen!
 Hoe zacht verteedren zy 't gevoel!

Den held, in beedlaerspy gedoken,
 Herkent, met oogen schierverbroken,
 De trouwste hond, en sterft van vreugd.
 Zijn vader smaekt in lustprieelen,
 Die hem een purpren ooftschat teelen,
 't Genot, dat geenen steedling heugt.

Zoo kon 't vernuft van Rubens tooveren,
 Steeds een in zijn verscheidenheid;
 Zoo kon het ziel en zin veroveren
 Door lieflijkheên en majesteit.
 Ik hoor het forsich gebruik dier vlieten,
 Die, blankgeschuimd, van rotsen schieten,
 En Ruisdal stapt hy blinkend voor.
 Ik mag die frissche lucht inademen,
 Met éénen blik natuer omvademen,
 By 't vrolijkzwierend maegdenchoor.

De zee ontsloot haer holle kolken,
 Gespleten tot op 's afgronds hart.
 De blixem blinkt uit zwarte wolken,
 Met de opgestoven golf verward.
 't Roer is de onvaste vuist ontschoten.
 Hier huilen bleeke rampgenooten,
 By 't gapen van de ontzetbre kloof.
 Dezelfde Rubens, die den hemel
 Verzinlijkt, maelt dit noodgewemel,
 En straelt den glans van Pieters doof.

De dans maekt duizend voeten wakker,
 By d'uitgeborsten kermiszang.
 Het stroomt hier toe van veld en akker,
 En vlamt van kus en armenprang,
 En krielt van lust en lach en lonken,
 En bruischt en brandt van minnevonken:
 Dit 's de adem weêr van Rubens geest.
 Teniers zal, ja, onsterflijk leven,
 Maer nooit, nooit heeft zy zich verheven
 Tot zulk een levend buitenfeest.

Zon niet natuer haer zoon verrukken?
 By 't slot, waer by 't gewoel ontweek,
 Daer ging hy lentebloemen plukken,
 En denken, aen een zilvren beek.
 Daer vloeide, in luw en lomrig loover,
 Zijn deugdzaam hart van wellust over,
 Den ongewyde nooit gebaerd.
 Daer las hy, langs gebergte en velden,
 En dwaelde in 't midden van de helden,
 Voor de eeuwen door Homeer bewaerd.

't Geluk volgt overal zijn schreden!
 Die Kunstvorst van zijn vaderland,
 Bezocht door grooten, aengebeden,
 Vlocht volken in één broederband.
 Hoe zacht de veldrust hem verlokte,
 Wanneer des menschdoms ramp hem schokte,

Dan vlood hy vorstenezetels toe;
 Dan kon hy redeblixems slingeren,
 En rukte uit gramme vorstenvingeren
 De reeds geheven oorlogsroé.

Het schoonste ros van Rubens stallen,
 Welks ongeduld de baen verslindt,
 Doorgraeft den grond, vlamt Antwerps wallen
 Te ontschieten, als een wervelwind:
 'Ga ('t zal uw stouten geest verkloeken!),
 Van Dyck, het Vatikaen bezoeken;
 Verhef u daer tot Rafaël.
 Ga, dompel, vry van 's aerdrijks kluister,
 U in dier godheid zonneluister,
 En dat m'u boven Rubens stell'.'

Zoo spreekt de groote man, dien 't streeelde,
 Dat zulk een lauwer opwaert schoot;
 Wiens ziel zoo licht een weldaed teelde,
 Als eenig schilderkunst-kleinood.
 Hy blonk in zijn geleerde wooning;
 Hy blonk verheevner dan een koning,
 Beheerscher der gekluisterde aerd.
 De staf benijdde zijn penceelen:
 Steeds was hy groot in alle deelen,
 En d'onnavolgbren Rubens waerd.

Pindaer maelt d'arend onbeteugeld,
 Terwijl zijn klauw den donder torscht,

En hy den ether, breedbeveugeld,
 Doorrent, met uitgezette borst.
 Nu klieft hy door de starredaken,
 Om rust ter schaëuw des gods te smaken,
 Die uitwoedde op 't verblijf des leeds.
 De blixem is zijn klauw ontzonken,
 Der oogen weêrlicht uitgeblonken,
 Zijn wiek gedaeld: hy sluimert reeds.

Soms slaept Homeer den slaep der goden,
 Weldra met heller blik ontwaekt.
 By 't reuzendenkbeeld hem geboden,
 By 't rustloos vuer dat hem doorblackt,
 Verdwalen in 't verhaeste teelen
 Soms Rubens spelende penceelen;
 Maer in zijn val blijft hy nog groot.
 De zon daelt uitgegloord ter kimmén,
 Om, starverdoovend, op te klimmen
 Uit d'overwolkten morgenschoot.

III.

Wat ramp had Belgies borst verpletterd,
 Als hem de bleeke dood bezocht!
 Wiens vleugel klapt, wiens wapen klettert,
 Als stormen vliegend uit hun krocht,
 Hy daelt, hy nadert, de Albedwinger.
 Hy toont, met opgestoken vinger,

Den hemel aen; en 't stael zinkt neér.
 Wien Rubens zag in schilderdroomen,
 Op godsvruchtwieken 't stof ontnomen,
 D'omglansden Jezus ziet hy weér.

Parijs, nooit zat van 't godloos plonderen,
 Al ligge Europa uitgeroofd,
 Smacht, hongert naer de wareldwonderen,
 Die Antwerp stralen om het hoofd,
 En spant daer heen de rootersklauwen.
 Die om den gorgel eng benauwen
 Wie nog voor kunst en godsdienst pleit;
 Het werk dier goddelyke Belgen,
 Die zy verlaegt tot domheids telgen,
 Wordt buit van haer baldadigheid.

De nacht ontplooiide reeds de vlerken,
 Die 't tergend vloekfeit dekken moest.
 De schrik-alleen heerschte in de kerken,
 Door dat Wandalenrot verwoest.
 Sint Jacobs naektontbloote chooren
 Dorst nauw de bleeke maen doorbooren;
 En, Rubens grafgesteente ontvlucht,
 Klom daer, by 't halfverdreven duister,
 Een zieldoorvlymend klachtgefluister,
 By somber afgebroken zucht.

Triomf! 't fransch Babel is gevallen:
 Parijs kruipt in het bloedig zand.
 Triomf! doet gantsch Europa schallen,
 En uit den storm ryst Nederland.
 Triomf! galmt Antwerp de aerde tegen.
 Herwonnen is door Neêrlands degen
 De vrucht van Neêrlands puikpenceel.
 Daer heffen zegeryke handen
 Der vaedren langgemiste panden,
 En eeuwge glorie is ons deel.

De nacht ontplooid reeds de vlerken,
 Die 't zoetste feest der zege sloot,
 En plechtig pronkten weêr de kerken,
 Met de oude schatten in hun schoot.
 En in Sint Jacobs tempelchooren
 Zag men de maen verhelderd gloren.
 Er klom een hemelharp geluid,
 By haer verzilverend geflonker;
 Verheven licht verzwolg het donker:
 't Gewroken graf blonk schittrend uit.

Zwijgt stil, vergode wonderwerken,
 Die door het golvend luchtruim dringt,
 Verwinnaers van de azuren perken,
 Die de oogen tot verrukking dwingt.
 Ik wil in 't heiligdom der beden,
 Tot Rubens heilig leger treden,

En wyden hem myne offerand'.
'k Trede in, door eerbied vastgeklonken,
En buk, op dankbre kniën gezonken,
Voor 't graf, die eerezuil van 't land.

En zulk een' man hebt gy, o Belgen,
Geen heilig standbeeld opgericht.
Der vaedren glans bestraelt hun telgen;
En hulde en wierook is hier plicht.
Laet, Hemel, my de vreugd beleven,
't Gedenkstuk eens te zien verheven,
By 't welk de Belg zijn waerde voelt!
Waer Alva's brons moest eer verzinken,
Daer moet het beeld van Rubens blinken,
Tot Rubens zich den grave ontwoelt!

Jan Van Eyck.

Blijft gy het echte schoon waerden,
 Een Koster, een Erasmus eeren,
 Van Eyck keurt ge ook een standbeeld waerd.

T. VAN HARDERWIJK, *Jan Van Eyck*.

De Kunst bestond alreeds die elke kunst bewaert,
 En 't licht ontstak, waer zich de nacht der eeuwen schaerde;
 Een engel voor 't heelal, een Bat, had 't stuk gebaerd,
 Waerop Germaenje mct afgunstige oogen staerde.

Slechts werd de Schildermaegd niet van den tijd gespaerd,
 En eens verdorde 't loof, dat hare gunstling gaêrde.
 Zy steeg niet langer op, in breedgewiekte vaert;
 Maer kroop in 't stof, beroofd van haer verheven waerde.

Bedrukt zag dit een Belg, en schiep haer d'eêlsten glans.
 De zon, die 't werk doorspleet, bestraelt het schooner thands?
 Itaelje wil vergeefs dien eerpalm ons ontrukken.

Zoo teelde Noord en Zuid het wonderbaer geheel,
 Waer 't menschmod voor verbaest: de boekstave en 't penceel
 Doen wie gevoelt, en ziet, voor 't blinkend Neêrland bukken.

Rubens.

Wie eigen wiken klept, diens roem is onvergankelijk.

Hippocreen- ontzwaveling.

Beheerscher van't palet, wiens goddelyke verwen
 Akkoorden zijn vol gloed, een zang vol majesteit,
 Gy, die een baen betradt met palmen overspreid,
 Wat liefeling van 't penceel mocht mildere eer verwerven?

Al moest het nageslacht uw meesterstukken derven,
 De gloriestarre waekt op uw onsterfelijkheid.
 Geen heeft er stouter vlerk dan Rubens uitgebreid.
 Een schepper in de kunst (gy wist het) kan niet sterven.

Geschapen was uw ziel uit zuiver starrenvuer:
 Gy waert verscheiden, grootsch, oorspronkelijk, als natuer;
 En zelfs verheven in uw sebitrende gebreken.

Berispe 't dwergenkroost, ontzachbre Schildervorst,
 Wat, als ondwingbre gloed, u stroomde uit hand en borst,
 Wie volgt uw aedlaersvlucht in onbezochte streken?

Van Dyck.

De groote Antoon Van Dyck
 Hoeft vader Rubens in veel stukken niet te wyken;
 Zijn hand is eël en fiks; zijn brein, boogst vindingrijk.

ROBIJN, *de belgische Schilders.*

Virgiel der Schilderkunst, en zoon van haer Homeer,
 Meer zuiver, minder stout; o mane, die uw stralen
 Aen Rubens zon ontleent, en, zelfs naest hem, blijft pralen,
 Bestond die Kunstreus niet, wat Belg verdoofde uw eer?

Maer, koning van 't portret, straelt zelfroem van u neêr;
 Niet enkel 't aengezicht kost gy op 't sprekendst malen,
 Tot in den boezem-zelv' deedt ge uw penceelen dalen,
 En op 't bezielde doek gaeft ge iedere inborst weêr.

Het loonmild Albion erkende uw hooge waerde.
 Uw graf behoor' den Teems, uw glorie aen heel de aerde,
 Hier was het, dat een vrouw op minnend' arm u droeg.

Als Rafaël, ontviel in 't prillen uwer jaren
 U 't scheppende palet; maer 't blijft uw naem bewaren:
 Gy leefde voor uw roem te weinig, en genoeg.

David Teniers.

Hy schiep zijn vak: dit vak gaf hem de onsterfelijkheid.

MARIA DOOLAEGHE, *de Belgen beoef. van kunsten.*

Verlokkend veldtafreel! de muts staet op een hairtjen,
 Terwijl de schorre veël op hooge tonne klinkt.
 Men danst zijn beenen slap, men zingt, men eet en drinkt;
 En speelt, by al 't rumoer, ginds in een hoek een kaertjen.

Hier lacht, met wyden mond, het meisj' en gryze vaêrtjen;
 Een vreugd, waer al de pracht der steden by verzinkt.
 Zie, welk een reine ziel uit zalige oogen blinkt
 Aen dit, vol liefdevuer, elkaêr omarmend paertjen!

Hoogmoedige, die dwaes het veldvermaek bespot,
 Voor wien slechts 't purper gloeit van kittelend genot,
 Koom in Teniers gewrocht uw eigen vonnis lezen.

Hy zag de gouden eeuw in 't boerendansjen weêr;
 Spreek: wenscht ge niet, ontvlucht aen al uw statige eer,
 Een vluggen danser in die maegdenkrans te wezen?

Franciscus Duquesnoy.

Uw eer en uw vermaerdheid weërkaetsen op geheel onze natie.

RUBENS, *brief aen F. Duquesnoy.*

De stad van Roomlus, by verheven beitelslagen
 Verwonderd en verrukt, verlangde u tot haer zoon;
 En de onverslensbre krans, die Tasso niet mocht dragen,
 Vlocht ze om uw waerde kruin, uw brein en hand ten loon.

Zy had naest Mozes uw Andreas beeld zien dagen,
 En deed u zeetlen op haer kunstarenthron.
 Men hoorde de eeuwge vest, vol zielsverbazing, vragen:
 Daelde Angelo op aerde uit zijn bestarnde woon?

Dit heerlijk wonder was de schepping van u-zelven.
 Gy waert niet neêrgezakt uit de opperste gewelven:
 Hier was het dat uw kindschheid klom.

Wie d'eeuwgen adel van het vlaemsch genie durft schennen,
 En hooger vlucht ontzegt aen zyne ontplooidde pennen,
 Aenschouw uw werk, kniel - of verstom!

Daniel Seghers.

Siet gy reyn bloemkens onvernepen
 Seght en looft hem die t'onswaert is so goedertieren:
 Och! hoe schoon moet gy zijn diet al heeft geschepen.

ANNA BYNS, *Maeymaend*.

‘De sterfling is een bloem: in koninklyke verwen
 Begroet haer 't Oosterlicht, en de avond trapt ze in 't slijk.’
 Dit woord dreunde u in 't oor: gy staerde op 't starrenrijk,
 Gingt, en besloot op aerde aen de aerde reeds te sterven.

Uw cel werd u 't heelal. Gy kost zijn weelde derven;
 Roos, lelie, anemoon, nam stil tot u de wijk;
 Haer choor omgeurde u zacht, en stond voor u te prijck.
 Het peinzend oog sloegt ge op haer schoonheid menigwerven;

En riept: Hoe schoon moet hy niet wezen, die u schiep!
 't Vernuft ontwaekte grootsch, dat in uw boezem sliep:
 Gy wilde ook schepper zijn, om d'Onvolprijsbre te eeren.

Gelukkige! uw penceel gaf ons der tuinen pracht
 In al hun frischheid weêr, die nog na eeuwen lacht;
 En 't hart aenbidt in uw gewrocht het werk des Heeren.

Warin.

't Melaelgraveren
Maekt Lood wijk trotsch op hem.

M. DOOLAEGHE.

O Franschen, die zoo fier den schedel steekt ten hoogen,
Als waert ge elk eereperk verwinnend ingesneld,
Die op den nabuer ziet met halfversmadende oogen.
Wanneer het grootheid van doorluchte geesten geldt;

Wie deed, in Seine's oord, door zucht voor't schoon bewogen,
In 't muntenbarend stael het beeld van vorst of held
Herleven, dat veel meer dan marmren zegebogen
Aen 't laetste nageslacht bun namen overstelt?

Wat hoogbegaefde hand heeft de eerste u 't geld geschonken,
Wier kunst het goud verwon, waeruit het was geklonken,
En eeuwig leven zal, wat of de tijd verdelg'.

Wie kon den vorstentrots van Lodewijk verwekken,
Als hy, verbaesd om zijn zoo fraei gedreven trekken,
De onsterflijkheid ontving van zulk een hand? - Een Belg!

Edelinck.

Wie kan de plaetswykunst waerden
Van Edelinck?

M. DOOLAEGHE.

De stift herschept gy in penceelen,
Op 't spoor van Rubens hemeltocht.
Uw schoone platen zijn tafreelen,
Zoo stout als schilder scheppen mocht.

Groot en volmaekt in alle deelen,
Verkeert ge in goud al waer ge op wrocht;
En als verheven kunstpaneelen
Wordt uw onschatbaer werk gekocht.

O gy, uit Galle's school gesproten,
Maer eindloos hooger opgeschoten,
En rijk aen ongeleenden glans;

Wat trotsig groefstael onzer dagen,
Onsterflijk Edelinck, zou 't wagen
Te steken naer uw lauwerkrans?

Belgies Kerkbouwkunsteners.

... Wier kunstig teekenstift
 De schoone plannen schiep dier weidsche kunstgebouwen,
 Die ons verbysterd oog met eerbied moet aenschouwen.

RENS.

De kerkbeuk van Arras, en Antwerps reuzentoren,
 De kruiskerk Valencijs, en 't choor van Kamerijk,
 Zou ter volmaking van een tempel Gods behooren;
 Die adeloude spreuk blinkt in de landskronijk.

Ja, schittrend hief zich hier uw goddelyke schedel,
 O Bouwkunst! Griekenland verstrekte u niet ter school:
 Gy mindet, en aenbad; uw hart en geest was edel:
 Ge ontstaekt uw fakkellicht aen heilige altaerkool.

Nog steigren zy daer grootsch in de overbeerschte wolken,
 De stoute scheppingen, die ons het hart vertolken,
 Dat d'adeldom der kunst (die hooger tael!) verstond.

Zy voeren, Appelmans, de Breuck en Utenhoven,
 De ontvlamde Christenziel naer boven.
 En treffend spreekt uw graf in 't heiligdom: Ziet rond!

Vondel.

Ja, groote Vondel, eeuwig klinkt voor u,
De loftrompet, van slaafsche toonen schuw.

LULOFS, *Vondel*.

I.

Fier met zijn jongsken opgevaren,
Dat nauwlijks de uitgeschoten schacht
Beweegt, doet de arend fix het staren
In de uitgestroomde zonnepracht.
Maer is zijn vادتrots bedrogen,
En nijpt het blindgeschitterde oogen
Voor 't hoofd der hemellichten toe,
Hy wil de bastertteelt, op pennen
Der hoop gevoerd, niet meer herkennen;
Treurt, en versmijjt die, gram te moê.

Zoo, Vondel, als gy, opgeschoten
In steiler, onbeperkte vlucht,
Zaegt op uw eerste dichterloten,
Eene onvoldragen hersenvrucht,

Ontstaekt ge in eedlen vadertoren,
 En liet geen damp de vonk versmooren,
 In u gedaeld nit hooger woon.
 Volheerlijk wrookt ge u aen u - zelve:
 Stout klomt gy naer de stargewelven,
 En toovrend galmde uw zwanentoon.

De Bard, door Milton nageronnen,
 Heeft moedig zijn penceelen gevat.
 De schilden scheppen nieuwe zonnen,
 By 't schittren langs het wolkenpad.
 Het engelenleger daelt: van onder
 Heft de oproer zich; daer rolt de donder,
 Den trotschen vyand tot vermaen,
 Eer dat de vaen der Morgensterre
 Gezonken, hoe zy blink' van verre,
 In 't stof, na korten luister, taen'.

Vergeefs! op vuerigen drakenwagen
 Schiet Lucifer, helsch grijnzend, heen.
 Hy schut en stut de felste slagen
 Op breeden beuklaer, hy - alleen.
 Hy zwaait, by trotsig boezemzwellen,
 Den bijl, om Gods banier te vellen,
 Die neêrstijgt in een gloed van licht,
 Waeruit Jehova's naem geschoten
 Den sidderenden vloekgenooten
 Verblindend straelt in 't bleek gezicht.

En, dalend uit een kring van zonnen,
 Een god gelijk, kooft Michaël.
 Hy kooft: reeds is het pleit gewonnen;
 Reeds zinken ze in den muil der hel.
 En, 't voorhoofd door den held verbryzeld,
 Brult, in des afgronds boei gegyzeld,
 't Oproerig heir zijn wanhoop uit.
 Waer is nu 't godlijk schoon dier engelen,
 Die zeven- dierenvormen mengelen,
 By diepafgrijslijk diergeluid?

Voel ik my zin en ziele schokken,
 By die ontvlamde poëzy,
 Ginds kan me Vondel zachtjens lokken:
 Albaen's penceel betoovert my.
 't Vereent bevalligheid en stoutheid.
 Weg met uw Venus, suffende oudheid!
 Die lang haer gordelriem verloor.
 Ik zoek het ideael der schoonheid,
 Waer de engelenleest zich in ten toon spreidt,
 En jeugdige Eva treedt hervor.

Zy paert de liefdestar der oogen
 Aen 't onschuldadmend lipkorael,
 Met nachtegaelgeluid bewogen,
 En 't voorhoofd, dat ter wolkenzael
 Zich heft. Een gouden nis van stralen,
 De lokken, ziet men dartlend dalen

En golven. Als uit Oosterlicht
 Koomt zy te voorschijn, de maninne,
 En, als de zon aen gouden tinne,
 Verheugt zy de aerd met heur gezicht.

Wat reiner geest ontsteeg den chooren
 Der starren voor ons zondig stof?
 Het driemaal Heilig! rijst, verloren
 In Godes onbereikbren lof.
 Geen aerschheid zet myne aendrift teugelen.
 'k Stijg op ontvlamde aanbiddingsvleugelen
 Tot hem. Dael, Hemel!... Aerd, verdwijn!....
 Verrukt, vernietigd, blijf ik hangen
 Aen bovenzonsche harpezingen
 En Vondel is de serafijn!

Hy zingt de Altaergeheimenissen,
 En stil zweeft om des Zangers snaer,
 By de offerspijs der heilge dissen,
 Der englen opgetogen schaer.
 Ze zwygen voor zijn Christengalmen,
 Die, als 't volgeurigst wierookwalmen,
 Bly klimmen, door den dank ontvuerd,
 En d'aerschen banneling verhemelen,
 Als hadden die om 't speeltuig wemelen
 Met de altaerkool 's mans lip gepuerd.

Maer zag de deugdgewyde Dichter
't Gemaskerd huichlaersrot vergroot,
Dan rukte de achtbre Volksverlichter
De logens hunner trekken bloot.
Maer zag hy diepbedorven zeden
De eenvoudigheid en tucht vertreden,
Het hart ontglom den Waerheidszoon,
En door zijn gloënde dichteraer,
O Hooft, werd uw eerwaerde vader
Verheven op een gloriethroon.

Maer zag hy 't onrecht vierschaer spannen,
En zweeten zelf van laffen schrik,
Wanneer 't, gebogen voor tyrannen,
't Bevel verwachtte van één blik;
Maer zag hy 't eëlste hoofd der Batten,
Voor laetsten steun, het kruis omvatten,
En knielen op 't schavot, dan schiep
De gramschap in hem dichtervonken,
En brandmerkte allen, vastgeklonken
Aen schandpilaren, diep, ja, diep!

Hoe schitteren de tafereelen
Van Rubens waerden stadsgenoot!
Wat stoute omvatting in hun deelen!
Ja, Vondel is als Rubens groot.
Knielt Antwerp neder voor de voeten
Van dien we als vorst der Schilders groeten,

Op Vondel boogt des Amstels strand;
 En beï, van 't heilig vuer aen 't blaken,
 Sieraed van Zuid en Noord, volmaken
 Den roem van 't blinkend Nederland.

II.

Als voor Eneas grooten Zanger,
 Dien hy an Neêrland wedergaf,
 Rijst zeker 't volk, van eerbied zwanger,
 Voor hem, der boozen geesselstraf?
 Zyne onvermoeibre kunst ten loone,
 Wacht zeker hem de spade kroone,
 Waer Tasso's veege hand naer vat.
 En siert, by saemgevloeide scharen,
 Des Amstels hand de zilvren hairen
 Des Zangers van beur bakermat?

Wat schuldige, wat euveldader,
 O Themis wraekzwaerd, grimt gy aen?
 Wie doemt men als een landverrader,
 Met geld- op geldboet overlaên?
 Heeft hy in gif zijn penne doopend,
 Altaer en vorstenezetel sloopend,
 De rampschael uitgestort op 't land?
 Neen, by den angst der koenste tongen,
 Heeft hy 's lands Bestevaêr bezongen,
 't Godvruchte speeltuig in de hand.

Gy spreekt de tael van 's Heeren boden,
O schuttend Geest der lydende aerd.
Gy schiet uw blixems op de snooden;
Gy staet ter wacht met vlamvend zwaerd.
Voor u moest ieder dwingland beven;
Onschuldigen deedt gy herleven,
Almachtig schepper onder God.
Hun hoofd mocht op schavotten vallen,
Als donders, deedt ge uw toonen schallen,
Al dreigde u 't zelfde jammerlot.

O Vondel! Vondel! eer der Dichteren,
Zoo lang men Neêrlands tale spreekt,
Gy, die aen 't hoofd stapt van de richteren,
Wier godlijk vonnis de onschuld wreekt,
Laet Maurits vry zijn lauwren roemen,
De deugd moet huiverend hem noemen;
Op de eerekrans kleeft heilig bloed.
't Zijn tranen, die in de uwe gloren;
Maer tranen die den Belg bekoren,
By 't staren op uw heldenmoed.

By 't staren op uw burgerglorie,
By 't luistren naer uw reinen toon.
Aen u die dubbele victorie,
Uw stoute ziel en zang ten loon.
Rijk in verhevene gedachten,
Kost gy het nietig goud verachten,

O hollandsche Fabricius!
En, moog' de macht gramopgestoven
Den laetsten penning u ontrooven,
Geen macht, die vryheidsvlammen blusch'.

Wat zeggen by dien moed de vonden
Van 't schoonst oorspronkelyke brein?
Hun roem wordt in uw deugd verslonden,
En by dien moed wat is hy klein!
Wat zegt het, dat gy ons vermaekte?
't Was menschlykheid, die u ontblaekte,
Die kunst en geestdrift in u goot.
Geen gouden boei kon u omvangen:
Gy triomfeerde in vrye zangen
Op Zielstyrannen en den dood!

De tijdgenoot mocht diepverbolgen
U geesselen met straf op straf,
Juich! 't nakroost zal u niet vervolgen.
Neen, dankbaer knielt het voor uw graf.
't Mag daer uw grootsch gelaet aenschouwen,
Maer deed geen weidsche lofspraek houwen
Op dit rechtzinnig rouwgesticht.
't Schreef daer uw naem alleen op neder.
Die naem (ontval my, brooze Veder!)
Zegt meer dan 't schoonste lofgedicht.

Antonides.

Geen golf spanseert in 't Y, die niet myn lof verbreit,

De Ystroom, IIe Zang.

I.

Des Agrippyners zon ging onder,
 In haren ondergang nog schoon.
 Een nieuw verbazend gloriëwonder,
 Besteeg den ydlen wolkenthroon.
 Min fier klimt de avondstar ten hoogen,
 Die, heilig in des minnaers oogen,
 De zachtvergrauwde transen tooit.
 Antonides deed in zijn stralen
 Den Dichterhemel heerlijk pralen,
 Waer om geen nachtkrip werd geplooid.

Van waer die hooge vlucht, in 't spoor der adelaren,
 Die 't starend oog ontrent, en lacht met aerdschen band?
 Van waer dit godlijk vuer, gestort in jeugdige aëren?
 Van liefde voor het vaderland.

II.

In 't hart is Albion getroffen:
't Ziet, sidderend voor Ruiters vuist,
Den trots van staf en drietand ploffen -
Haer schedel in het stof vergruisd.
Die andre Michaël tart dapper,
Hoe breed des vyands zeevlag wapper',
De britsche wolven, scherp van tand;
En (als toen de Engel d'afgrond boeide,
Die, op zijn naven schuddend, loeide)
Schiet de Admirael den Teems in brand.

Het roofziek drakennest, in lichterlaeie vonken
Gestoken door Van Nes, beeft, en bezwijkt, verzonken
Voor Hollands eerevaen, die heilge rechten wreekt:
De maen van Mecca duikt, voor Neêrlands zon verbleekt.
En, Karel en Louis zien hun vereende vloten
Op een ontzachtbre rots, op Tromp, te barsten stooten;
En, door Antonides geplukt, tot 's lands sieraed,
Heft zich dier braven palm, die onvergankelijk staet.

III.

Het schoonste doelwit is bevochten:
De vreêolijf bot weeldrig uit,
En vruchtlooswrokkende gedrochten
Zijn in hun woesten ruk gestuit.

Bellona ligt aen band: de Zanger
 Schetst ons het spook, van gruwlen zwanger,
 In 't somber hol door Neêrlands Maegd
 Bestreden, worstlend, overwonnen,
 En, vloekend op de welvaertzonnen,
 Voor 't vrye menschdom opgedaegd.

Antonides, wat doffe toonen
 Ontvluchten uw geprangde borst?
 Zie, welvaertroozen 't land bekroonen:
 Geen bloed, dat meer het veld bemorst;
 Geen bloed bepurpert meer de wateren:
 't Kanon vergeet zijn heilloos klateren,
 En gy, gy treurt met teeder hart?
 Helaes, gy tradt een grafsteê nader:
 't Is die van Vondel, u ten vader;
 Onsterflijk, ja; maer slechts als bard.

Een andre zon zinkt in de baren,
 Met goud door haer lang overstrooid.
 Wat buskruidwolk haer toe mocht varen,
 Heur glinstrend aenschijn taende nooit.
 Die zeereus, ideael van grootheid,
 De Ruiters, dreigt der Britten snoodheid
 Te pletteren, zelfs in zijn val.
 De Ruiters, als Achil getroffen,
 Stort, maer met alverdelgend ploffen,
 Gelijk de bombe in haren knal.

Gy zingt den grooten man, uit lagen stand gesproten,
 En (als de blixem uit de nacht)
 Op vyandyken trots losbarstend afgeschoten
 Met onweërstaenbre heldenmacht;
 Gy zingt hem naer zijn haerd gekomen,
 Maer, ach! begraven in zijn waterzegeprael;
 En deedt de tranen zachter stroomen:
 O Bard, zoo veel vermocht uw vaderlandsche tael!

IV.

Had, neêrgedaeld van de oppertransen,
 Een vliegend broeder u gemeld,
 Dat, ras verdoofd in 't schoonste glansen,
 Uw levenslamp ten grave helt?
 Nog in den prilsten bloei der jaren,
 Verhaest ge u om de teelt te baren,
 Die onzen dichtschat eeuwig tooit.
 Gy werdt onze eerste landstroomdichter,
 Het Y ten eertrofeën-stichter.
 Gy schiept: uw eere-naem sterft nooit.

Hoe groot een bard, die tafereelen,
 Getuigen zyner vuerge ziel,
 Met Rubens breede kunstpenceelen
 Kon malen, en zoo jeugdig viel!
 Vest de oogen op die eedle bladeren,
 Ge ontdekt er 't stout vernuft der vaderen,

De kunst van Neêrlands letterstam:
 Alom houdt zy u vastgeklonken;
 Alom speelt met verheven vonken
 De dichterlijkste scheppingsvlam.

Hier zijn de stroomgoôn bly vergaderd,
 Aen Thetis weidschen bruilofdisch.
 De ontzachtbre vorst van d'Ystroom nadert,
 Omkranst met blad en wier en lisch.
 Hem durft de Seine bits verachten:
 Verschriklijk rijst hy in zijn krachten,
 En 't tweedrachtsvuer dreigt uit te slaen.
 De zeegod wenkte: zy bedaren,
 Gelijk in 't zwerk gestoven baren,
 Die zijn geducht bevel verstaen.

Ginds kooft een nare schim, ter grafstede uitgebroken,
 Met bloedige ongeltoorts, voor onze vaerders spookten,
 En dondert Flips zijn vloeken toe.
 't Is de onverzoebare vorst der Mexikaensche kusten.
 Nu daelt hy weder, bly te moê,
 In 't graf, om vrediger te rusten.
 Hy hoorde Spanjes straf door Hollands geesselroê!

V.

De zon heeft vlekken; gy, gebreken,
 Maer uit uw stoutheid-zelve ontstaen.
 Aen 't daglicht woudt ge uw toorts ontsteken;
 Gy spotte met de zwakker maen.

En mocht de wiek u soms bedriegen,
 Waerop ge in 't zwerk u durfde wiegen,
 Geen Eridaensgraf werd uw loon.
 Het Y doet zijn bezongen wateren,
 In zangerig gebruisch, nog schateren:
 'Antonides was Vondels zoon.'

Wie leent de tael zoo breeden vleugel
 Als gy, in haer versnelde vaert?
 Uw fier genie versmijdt den teugel;
 't Verliest zich, ja, maer boven de aerd'.
 Zoo rent, steeds hooger opgevlogen,
 Der vooglen vorst de zon in de oogen,
 Als plots de storm te samenpakt.
 Hy worstelt, in het klepprend rennen;
 Het nat bevracht verlamde pennen,
 En de yzren slagwiek is geknakt.

Maer tuimel' hy, by 't wassend storragewemel,
 Ter neder uit den hemel -
 Maer hyge hy in 't stof, met engbeklemde borst -
 Maer drijv' hem't brekend oog, voorheen vol trotsch geflonker,
 In overneevlend donker,
 Hy heft voor 't laetste 't hoofd, en blijft der vooglen vorst.

Poot.

Wie moet een' ambachtsman niet vrolijk zingen hooren,
 Daer hy zijn hantwerk drijft? Een liedt verlicht zijn last.
 Zoo kort mijn ploegerbuur, langs d'opgesnede vooren,
 Met fluiten en gequeel de lange dagen vast.

POOT, *Voorzang.*

Waer popel en linde 't verliefde geblaêrt,
 Met slingerende armen, zoo lommerrijk paert,
 Op bloemen en groente der lachendste streek,
 By 't morrend gesuizel der zilveren beek,
 Lag, 't voorhoofd gebogen op 's elboogs albast,
 Mijn meisjes aenvallig, en mymerde vast.
 Heur hairlokken golfdén (versierd met een roos,
 Min aerdig en frisch dan haer maegdlyken bloos)
 Met zwierige kronkling, naer lust van den wind.
 Een boekjen ontvalt haer: ze ontwaerde haer vrind.
 Daer vliegt ze in myne armen, met minnenden lonk,
 En prangt me aen den boezem, gevlogen in vonk,

En schenkt my een zoentjen, een zoentjen zoo zoet
Als 't vryende duifjen aen 't doffertjen doet.
'Van waer, o Geliefde! van waer my dit heil?
Hoe gul biedt ge 't kusjen, voor schatten niet veil.
Bewoog u de kalmte van 't heuchelijk uer,
De liefde, de lente, de hemel, natuer?
- Neen (sprak ze, en een lachjen omzweefde het rood
Der zaelgende lippen): ik las onzen Poot.

Helmers.

..... Tot aan het uur des doods,
 Als Nederlander, op dien schoonen eernaam grootsch.

HELMERS, *de Holl. Natie.*

O gy, wiens gloriespoor van eigen glansen schittert,
 Die, als de condor, boven 't laeg gevogelt reest,
 Die, op de dweepzucht en de dwinglandy verbitterd,
 Ze in d'afgrond nederbonst, gelijk een wrekend geest;
 Gy, die mijn neêrlandsch hart voor de eer der heilge vaderen
 Bezielde, en ondersteunt in 't dichterlyke doel,
 O stoutgespiede Bard, met hollandsch bloed in de aderen,
 Zoon van verbeelding, zielsverheffing en gevoel,
 O, mocht ik eens, als gy, een zuil der Natie stichten
 Waerby ik 't daglicht zag! welk een benijdbaer lot!
 Dien stouten lauwerstam zou geen orkaen ontwrichten:
 Het zaed, waeruit hy spruit, ontfangt de mensch van God.
 De vlam, die 't hart doorblaekt van d'echten vaderlander,
 Is voor den roem te groot, kan dien versmaden zelfs.

Die zucht, die fiere zucht, ziet op den gloriestander
Met onverschilligheid: ze is telg des zongewelfs.
De vaderlandsche bard, van hoogere inspraek zwanger,
Is meer dan kunstenaer: hy 's priester van de deugd.
De traen der eeuwen drupt op de assche van dien zanger.
Wat stelt gy tegen, Aerde! aen 't voorgevoel dier vreugd?

Feith.

Geen Nederlander moet dien grijzen bard vergeten,
 Die aan verflaauwde kunst vernieuwde veêrkracht gaf.
 Men huldige, aan den rand van dezen zerk gezeten,
 Den zachten zanger van het *Graf*.

DER BEER, *by 't graf van Feith.*

Gy, die de rede paert aen zuiver zielsgevoel;
 Wiens hart voor vaderland, voor deugd noch godsdienst koel,
 Een vriend verlangend zoekt, een zusterlyke ziele,
 Die in het heiligdom der schepping naest u kniele,
 En, hier beneden reeds den loggen boei van 't stof
 Afschuddend, zich verheff' tot in het starrenhof;
 Die liefde in onschulds tooi doet pryken; de eer der dapperen,
 De Ruiters, uittrompet, zoo verr' 's lands vanen wapperen,
 Door hem verdedigd en met glorie overglansd;
 Die met een lentekroon den Ouderdom omkranst,
 Nu de Eenzaamheid bezingt, dan weêr 't gewoel der Wareld,
 Terwijl een zaelge traen op 't heilig speeltuig parelt;
 Dien kostbren schat, dien vriend, dien broeder vindt gein Feith,
 Den zanger van het Graf en van de Onsterflijkheid.

Op het Borstbeeld van Bilderdijk.

Boots, beitel, maal voor de opgetogen,
Zich in uw vlucht verliezende, oogen,
Wat rijkdom ge in uw schoot besluit.

BILDERDIJK.

De Bard, wiens fenixveêr tot hoogen Dichterstander,
Verstrekt, dien beitel gy, Royer, voor de eeuwigheid.
Zoo schiep Apel-alleen het beeld van Alexander,
En vorst en kunstnaer blonk van de eigen majesteit.
'k Herken in dit gelaet den onnavolgbren Zanger,
Van zucht voor 't schoone en ware zwanger,
Den glorieus in 't Kunstenrijk,
Die met de tael van Vondel tooveret,
En, by haer zegepalm, den lauwertak veroveret.
't Is Bilderdijk!

Aen den kunstschilder Judocus Van den Abeele, by zyne terugkomst uit Rome binnen Gent.

Zoo mint, haer oud verblyf ontweken,
 Maer, weêrgekeerd uit verre streken,
 De zwaluw haer geboorlevlek;
 Zoo mint ze altoos de dierbre plek,
 Waer zy haer eerste voedsel smaekte.

CH. VERVIER, *aen een Schilder.*

Neen, nooit ontvlamt mijn ziel, by 't staren op een kroon,
 Hoe mild bediamant met onverdraegbre glansen.
 Ik leef voor de eedle Kunst, ik ben een Vrijheids zoon;
 'k Hef, schoon op zwakke wiek, my op naer de ethertransen,
 Wie in het stof ook kruip', gebogen voor een' throon.
 Voor vorsten ben ik stom; voor kunstnaers wil ik zingen,
 Voor u, wiens naem mijn borst met eerbied kan doordringen;
 Voor u, o zoon der Kunst, die Dichtkunst zuster noemt.
 U trenst mijn broederhand het geurig feestgebloemt,

Dat, naest de liefdekrans, u om het hoofd zal zwieren.
 Wy stappen, vry, ter schaëuw van de eigen heilbanieren:

Waer kunstmin heerscht, leeft vryhekiszucht.

Vloeit, verzen! viert dit feest, en geeft mijn boezem lucht!

O Dichtopzingers van het oud kunstaedmend Romen,
 O, mocht mijn verzenvloed, als de uw, wegslepend, stroomen;
 En golven, uitgestort door de allerreinste min,
 Uit myne ontroerde ziel de ontroerde zielen in!

Welkom, broeder! in de wallen,
 Waer uw dierbaer wiegjen rust!
 Welkom! 't jubel moet nu schallen;
 Daevren langs de gentsche kust.
 Welkom, broeder, dien we omkringen,
 Waer uw zetel op u wacht.
 U, dien wy het feestlied zingen,
 Viermael 't welkom toegebracht!

O, die toon klinkt rein en krachtig,
 In de vaderlandsche tael!
 Is ons feest niet grootsch of prachtig,
 Groot is onze zegeprael.
 Zie! de schoone Kunsten zegenen
 's Schilders weêrkomst, rijk aen eer.
 Bloemen! wilt den disch beregenen:
 Wy zien onzen broeder weêr!

Andren mogen, grijpziek, draven
Naer een vergelegen wijk:
Tobben daer, als arme slaven,
Om een handvol blinkend slijk;
Gy woudt eedler kring omvatten,
Gy, door 't schoone-alleen bekoord:
Rijk aen onontroofbre schatten,
Keert gy in 't u heilig oord!

Voorrecht van de schoone Kunsten,
Onafhankelijk van het lot,
En te groot voor smaed of gunsten;
Onafhankelijk, ja, als God!
Zalig, die het kan beseffen;
Die alom op broeders staert,
Waer de Kunsten 't hart verheffen:
Hem is ieder kunstzoon waerd.

Broeder, zy het lot verbolgen,
Bat en Belg zijn u ten vrind.
Hem zal steeds de vrede volgen,
Die der Kunsten lach bemint.
Moog' rond hem de krijgsmacht donderen,
Hooger eerdoel kluistert hem;
Zijn penceel scheidt rustig wonderen,
By der Glorie tooverstem!

Welkom, ja, in 't oord der Belgen,
Waer het hart zoo veel geniet,
Waer de wetenschap haer telgen
Ook een zegebronwel biedt.
Hier ook mymert zy op puinen,
Nog ontzachlijk kunstgewrocht.
Hier ook reiken reuzenkruinen
Van gebouwen in de locht.

Hier ook ryzen wonderwerken,
Die penceel en beitel schiep,
En die 's aedlaers tocht versterken,
Wien een glansend hemel riep.
Hier ook strooit de lente bloemen,
Throont zè; in zoete majesteit.
Hier mag de eedle Maesstroom roemen
Op zijn schilderachtigheid.

Zie, van rotsen hem omvangen,
Welker schedel overhelt -
Van festoenengroen omhangen,
Dat aen grond en boom ontzwelt -
Van het zonlicht overvonkeld,
Dat als juichend hem beschijnt,
Die bevallig kruist en kronkelt,
En in 't blauw verschiet verdwijnt.

Ja, de Maes, al overdekken
Haer geen trossen, bron van wijn,
Wordt begroet door blyde vlekken
Als de zuster van den Rhijn,
Hoofdvorst van Europa's stroomen,
Onafmeetbre waterslang,
Die zich langs ombloemde zoomen
Slingert, fier op d'opperrang.

Ja, wy hebben vergezichten
't Schoon Itaelje niet onwaerd,
Wier aenvalligheid doet dichten,
Of den Schilder geestdrift baert,
Waer een zilvren vloed door wiegelt,
Die zijns oevers groene kroon,
Ongerimpeld, wederspiegelt,
Als verliefd op al dit schoon.

Blyven wy deez' grond bezingen,
Die onz' eersten stap ontving,
Rijk aen zielsherinneringen,
Wat bezweek en wat verging.
Blyven wy den grond aenbidden,
Die der vaedren asch besluit.
Rubens sluimert in ons midden,
En zijn nakroost stierf niet uit.

Men zegt, dat toen uw stap, die reeds een twaelftal jaren
 Den grond bezocht vermaerd door kunstpalet en snaren,
 En ieder heiligdom beklom der eeuwge Stad,
 Zich vlugger repte naer uw lieve bakermat,
 En eerst nu weder 't erf betrad,
 Waernaer uw dichterziel bleef smachten,
 Waerop uw moeder u, in hemelende lust
 Verloren, aen haer borst geprest heeft, en gekust;
 Waerop u de eerste mael de palmen tegenlachten;
 Waerop uw heilige asch, by 't voorgeslacht, eens rust -
 Men zegt, dat in die stond, die plechtigste aller stonden,
 Het graf van Rubens blonk van ongeziene glans!
 Men zegt, een engelstem (licht die des grooten mans)
 Klonk door Sint Jakobs choor, aen Rubens naem verbonden.
 Maer 'k zwijg... Geen bard hergeeft het lied der starrenzael.
 En hy, die Antwerp kon verrukken,
 Als hy, tot tweemaal toe, er 't glorieloof mocht plukken,
 Verneemt in 't harte Rubens tael!

Lager klinken de aerdsche zangen,
 Door een' broeder aengeboôn,
 Dien het stofkleed blijft omprangen,
 By nog stamerenden toon.
 Toch zal u mijn stem verhalen,
 Wat geheim me een geest ontsloot,
 Als de nacht kwam nederdalen,
 En de sluimring om my goot.

‘Doe (sprak hy) uw lied weêrgalmen;
 Want het juichend vaderland
 Vindt een liefeling weêr! Zie, palmen
 Groenen reeds in onze hand.
 Als hy de aerde eens is ontvloten,
 't Hoofd met de eerekrans getooid,
 Wordt dat loover hem geboden,
 En die palmen dorren nooit!

Hy zal Jezus dan aenschouwen,
 Dien hy, van omhoog bestraeld,
 By t'onzetbaer moederrouwen,
 Zielbestormend heeft gemaeld.’
 De engel zweeg, en week ten hoogen,
 In verblindend schoone pracht.
 Duister blonk aen de Oosterbogen
 Daer de zon by, na die nacht!

Broeder, galm' 't gejuich u tegen,
 Dat uit onzen boezem schiet!
 U des Hemels reinste zegen,
 U der englen palm en lied!
 't Vatikaen moog' heerlijk pronken:
 Wy bezitten Rubens graf;
 Gy, zijn goddelyke vonken.
 Sta ze voor geen schatten af!

1837.

Aen de Dichteresse Petronella Moens.

Weet, als Godt eenigh mensch met droeve blindheit slaet,
Dat hy in diep gepeins dan vry wat hooger gaet.

CATS.

't Besmettend stof kleeft aen de vlerken,
O blank poëtisch duifjen! niet,
Waerop gy naer de starrenperken,
In bovenaerdsche wellust, schiet.

Uw zielsoog heeft bespiegelingen,
Verheven boven 't zinlijk oog.
Wie waegt in Gods geheim te dringen,
Die niet op zulke wieken vloog?

Of daelt gy op de luistrende aerde,
Door engelrein gevoel geleid,
De schepping, die uw brein ons baerde,
Is vol geliefde aantreklijkheid.

Ja, wat gy-zelve nooit aenschouwdc,
 Aenschouwen we in uw toovertael.
 De Geest, die u zijn luit vertrouwdc,
 Juicht in uw schoonen zegeprael.

De sterfling, dien zy hier verhemelt,
 Daer zy het driemael Heilig! heft;
 Wien 't aerderijk den blik ontwemelt,
 Als een verrukkingsstrael hem treft;

Ziet voor u hooger zonne dagen
 Vol zielekoesterenden gloed,
 En weet niet, of hy u beklagen,
 Of, Zangeres! benyden moet.

Maer wy, in tastbre nacht begraven -
 Wy, zelfs by 't lied der schepping stom -
 Wy mogen ons aen 't licht niet laven,
 Dat voor u, by uw wieg, ontglom.

Ten zy wanneer ge ons wilt verplaetsen
 In hooger sfeer, Gods heiligdom!
 En op ons 't licht doen wederkaetsen,
 Dat voor u, by uw wieg, ontglom.

De vink, omringd van eeuwig duister,
 Als zy haer zoete toonen fluit,
 Vergeet den frisschen lenteluister,
 En 't bosch verguld door 's morgens bruid.

Schoon in het kooitjen opgesloten,
 Bezwijkt ze voor geen zwart verdriet;
Maer droomt zich by haer zanggenooten,
 En jubelt in het vrye lied.

Zoo zingt gy, van de nacht omgeven,
 Tot uwe en onze zaligheid,
En doet de vreugd in 't harte leven,
 Dat Gode dankbre tranen schreit.

Aen de Dichteresse der Madelieven.

Eer van uw vaders buis, en pronck van uwe stad!

VONDEL, *aen Anna Roemers.*

I.

Als de eerste mensch op Edens kusten
 Ontwaekte, by het morgenrood,
 En na het eerste koestrend rusten
 Weêr oog en ziele zacht ontsloot,
 Zweeg alles in het kruid en loover.
 Op eens verrees het zanggetoover
 Van d'opgetogen nachtegael,
 En Adam dronk, met zwelgende ooren,
 Den galm in, met den dag herboren,
 En riep: 'een Godheid schiep die tael.'

Zoo baedde ik in genot, verrukkelyke dochter
 Van Neêrlands Poëzy, by 't lied waeraen ge ons boeit.
 Wat forsche mannentoon klinkt ryker, en doorwrochter?
 Wat teedre vrouwentoon, die liefelyker vloeit?

II.

De vrouw zweeg in het land, dat voor Velleda's woorden,
 Geestdriftig uitgestort, op 't aenschijn lag geknield;
 Zy zweeg nog, in deez' roemryke oorden,
 Waer vrouwenzwakheid eens, door vryheidsvuer bezield,
 De kracht der spierige Teutonen
 Verstaelde, by den uitroep: 'Zonen
 Van Woden, Romes gier snelt aen:
 Ontwaekt, 's Gods donder in uw vuisten!
 Wat vreemde horden u, verdelgend, tegenbruischten,
 Uw knots zal 't ongediert verslaen!'

De vrouw zweeg in het land, waer maegden, moeders zongen:
 'Triomf! de Roomsche gier viel neêr.
 Het kroost van Teutobosch rijst, eerevol ontwongen
 Aen bloedgen kluister! Koom, op onzen boezem weêr,
 Op onze ontvlamde lip, o onverwinlijk heir!

Geen vaderlandsche vrouw zong nog in vlaemsche streken,
 En 'k bloosde stil van eedlen gram.
 Geene enkle deed haer ziel in warme toonen spreken:
 Maria kwam!
 Elk land mocht dichtersessen noemen,
 Slechts Belgie niet. 't Was nacht: de zonnescemer daegt.
 Gy plukte op onzen grond inheemsche, geurge bloemen,
 En hangt ze om 't trotsche hoofd van onze Dichtermaegd.

't Zijn Madelieven, stil in 't weidegroen ontloken,
 Zoo leent de schaemteblos de maegd aenvalligheid)
 Voor vorstlyke oogen-zelv' verdoken,
 Maer u-alleen bekend, maer u ten krans bereid.

Geen vrouw zong u hier voor; haer, die u na zal zingen,
 Vervoere uw zielekracht, uw vaderlandsche zucht.
 Hoe woedend aengebast door vuige duisterlingen,
 Geev' zy het vol gevoel in vrye akkoorden lucht.
 Zoo niet... dat al haer snaren springen,
 En de ingeschapen stem der Dichtkunst haer ontvlucht!

De Mei reik Anna Bijns, by 't schilderen harer roozen,
 Eene enkele, die noch na eeuwen prijkt
 Met onverfletsend blozen,
 Wat zegt dit bloemtjen by de krans door u gekozen,
 En waer ge Neêrland meê verrijkt?

Voor God, Onsterflijkheid en Vryheid
 Van's menschen ziel, voor 't Land dat eens uwe asch besluit,
 Stort gy de melody der bovenwareld uit,
 Rein als de kinderziel, lief als de lach der bruid.
 O, 't streelt mijn hart met fiere blyheid:
 Gy zijt een vlaemsche spruit.

III.

Gy schittert niet in 't goud: zelfs bukt gy onder zorgen;
 Maer als gy zingt, ontsnelt ge 't stof.
 De nachtegael, in 't woud verborgen,
 Zingt voor het luistrend starrenhof.

De liefde van de roos en filomeel, geboren
 In 't Oostersch brein, zoo warm als d'Oosterzonnestrael,
 Is ons geen fabel meer, Vriendin der Dichterchooren:
 De maegd is 't roosjen; 't lied der ziel, de nachtegael.

Besproeit gy 't stervend wicht met moedertraen; ontwaken
 Uw jubelingen, als 't weêr huppelt op uw schoot,
 Weêr op uw boezem rust, wiens laefbron 't tegenvloot,
 En gy 't herkust met straks verschoten lippenrood,
 Gy mocht het schoonste loon der teedre moeder smaken:
 Een lachjen van haer kind, en van haer echtgenoot!

Ik zie uw zegepalm uit Hofmans asch gesproten,
 Voor de eeuwen staen;
 's Mans blyde schimme lacht dien aen.
 Gy hebt het schoonste loon der Dichteres genoten:
 Wellustig vloeiide een dankbre traen!

Is u niet Egmonts beeld (terwijl er om hem benen
 Een lichtstroom golfde, en gy de Godsharp hooren mocht)
 In dichterdroom verschenen,
 Als gy een bloemenkroon, neen, lauwerblaên! hem vlocht?
 Gy doet ons knielen, juichen, weenen,
 En zegnen Neêrlands held, en vloeken 't spaensch gedrocht.

In Moens hebt gy een vrouw, een Kunstvriendin gehuldigd,
 Wier zielloog 't ongeschapen licht
 Doorstraelt: en ik blijf u die hulde niet verschuldigd;
 U is mijn ziel; u, mijn gedicht.

Benijd geen ydle prachtvertooning!
 Uw brein klaerde in den glans van d'eeuwgen redestrael.
 God schonk uw hart een gade; een kindtjen, uwer woning,
 En uwer ziel een lier. Een lier - wat deugdbelooning!
 Een lier - wat schat, trat zegeprael!
 Als Adam roept de Belg: 'een Godheid schiep die tael.'

IV.

Gy zingt voor Belgen en Bataven,
 't Weêrgalmend lied, dat in geen staetsorkaen vergaet.
 Wie stoppen 't weigrend oor? Verachtbre modeslaven,
 Wier doodsch verkankerd hart voor 't vaderland niet slaet.

Een wulpsche Béranger, die kan den stofklomp prikkelen:
 Slechts voor de Wellust knielt dit eeuwig heidendom.
 Geen bard kon hun gevoel voor 't eedle en schoone ontwikkelen:
 Natuer, de nacht, het graf, 't laet al hun boezem stom.

Welaen! niets moog' de vlucht van uw gezang beteugelen!
 Ga voort: ontworstelt u aen 't juk des aerdschen leeds,
 Aen 't naemverzwelgend graf, op immer stouter vleugelen
 Gestegen. Dichteres, uw spreuk zy: Verder steeds!

Uw geest is dichterlijk, is fier: 'k zag slaven tasten
 Naer hunne ontstemde lier en 't toegesmeten goud.
 Gy bukte niet: gy staet! uw lauwrē overwasten
 Hun nietig kreupelhout.

Uw lied is vry gelijk uw ziel: en zou zy zingen
 Met levenwekkend' aēm vervuld,
 Omprangde haer de boei, al waer' die boei verguld?
 Stortte ooit een vrouwenborst zich uit by de Oosterlingen,
 Waer 't nydigst sluierskleed haer oog en brein omhult?

O! welk een voorrecht ons de maetschappy vergunne,
 Verachtlijk, wie de Trouw veracht!
 De zielen hebben geene kunne;
 't Vernuft beërfdeelt geen geslacht!

Wat heil, door rein gevoel der eere voortgedreven,
 Te zingen voor de deugd, te streelen 't jongste kroost.
 'Er is maer eene ramp; dat 's onbekend te leven,'
 Zoo riep Gilbert, den kelk vol bittere gal getroost.

Kruipt, hoofsche wormen, kruipt met slangenplooï, by 't wemelen
 Van 't puikgesteent der kroon, tot zy in 't modder valt.
 De vrye zielen stygen in den glans der hemelen,
 Waervoor der vorsten Vorst 't vervroegd Hosanna schalt.

Hun stroomt het belgisch bloed door de aderen;
Zy lezen Belgies daën met snellen harteklop,
Zy malen ze af, en 't graf geeft de ingeslapen vaderen,
Tot siddring des tyrans, in al hun grootheid, op.

Wat uitzicht! Zy bestaen, zy leven voort na jaren,
Na eeuwen! Kroost van kroost eerbiedigt hunnen moed,
Die, vry en vranks, zich hief op vaderlandsche snaren,
En 't valt hun graf te voet.

Mengelingen.

Ja, Vaderland! geheiligde aerde,
Waer, als de mensch het licht ontving,
Zijn moeder dankbre tranen paerde
Met 's vaders dankbre zegening;
Ja, Vaderland! uw liefdevonken
Doorgloeien elk rechtschapen hart;
Gy schenkt, ook zelfs in 't stof gezonken,
Een roem die graf en eeuwen tart.

L. D'HULSTER, *het Vaderland.*

Waerom ik zinge.

Moog vrij dan 't kroost mijn lied niet roemen,
 't Bestrooide hier mijn pad met bloemen,
 En zonde mijnen levensdag.

BOXMAN, *aan de Kruisbroeders van Kortryk.*

Waerom ik zing? vraegt gy: vraeg, waerom nachtegalen
 De stem verheffen in het doove boomgewelf;
 Waerom het beekjen zuist en zucht in 't eenzaam dwalen:
 Ik ook zing voor my-zelv'.

Wat geeft my dom gekwaek van wankroost der moerassen?
 Wat, dat de onmachtige by voorkeur 't onrijm viert?
 Ik ben zijn lof en blaem ver boven 't hoofd gewassen,
 Al blijv' mijn kruin ongelaurierd.

Ja, 't lust me, voor my-zelv' In Neêrlands tael te zingen,
 Al Winn' de fransche lier licht weelger eergebloomt'.
 Daer - daerom ben ik een van die verstootelingen,
 Dien Belgies fransch publiek niet noemt.

Het volk!... een afgod steeds, het hoofd uit goud gedreven,
 Van marmer 't midden, en van klei de brooze voet....
 Waerom dien afgod zulk een wierookwalm gegeven?
 Een godheid spreekt in uw gemoed!

En 't oordeel van dit volk?... Al waren 't echte Belgen,
 Hunne uitspraak geldt my min dan die van eigen hart.
 Mijn zucht voor Poëzy kan niets op aerd' verdelgen:
 'k Ben mensch, ben ik geen bard!

Wen ik de blanke maen op de ingeslapen kusten
 Zie blikkren, na 't tooneel van 't grootschgebluschte licht;
 Wen ik de omsluerde natuer zie zachtjens rusten,
 Als 't in het wiegjen slapend wicht;

Vraegt gy, waerom ik dan, by dit halflichte duister,
 Een vloed van melody voel stroomen uit mijn ziel,
 Stout losgewrongen uit ondichterlyke kluister?
 Vraegt gy, waerom ik kniel?

Wen ik de schepping uit de zwarte nacht zie klimmen,
 En ze, als herschape, staet in volle majesteit;
 Wen 't prachtig morgenrood zich langs de ontwaekte kimmen
 Met gloënde strepen spreidt;

Wen 't opgewekte choor der huppelzieke veugelen
 Het woud weërgalmen doet van rijkverwisseld lied,
 Vraegt gy, waerom ik ook de drift niet kan beteugelen,
 Die my den zang gebiedt?

Wen een verheven daed mijn borst doet ruimer ademen,
 En 'k in den held dier daed een mensch, een broeder groet,
 Vraegt gy, waerom ik dan mijn speeltuig moet omvademen
 In dichterlyken gloed?

Wen ik by 's vaders graf mijn ziele voel verengelen,
 En't windtjen treurig ruischt: 'k Wacht u, mijn Lieweling!
 Wen ik mijn minnend arm om 's moeders hals mag strengelen,
 Op 't feest van onzen haerdsteekring;

Wen ik een zielsvriendin zie naer den toon verlangen,
 Die op mijn lippen vlamt en uit mijn boezem vloeit,
 En my een kusjen wacht tot loon op kuische wangen,
 Vraegt gy, waerom my Dichtkunst boeit?

Als my de daden van onze aengeboden vaderen
 Hun waardig maken, en verheffen boven 't slijk,
 Vraegt gy, waerom ik 's lands altaer zoo stout durf naderen
 Als de onnastreefbre Bilderdijk?

Ik volg hem, 'k tart hem niet: dit denkbeeld waer' vermetel.
 Die zon blinkt alles doof aen 't morgenstargewelf.
 De aerde is zijn voetschabel, de hemeltrans zijn zetel:
 Een god!... toch zing ik voor my-zelv'!

O, schud het denkbeeld uit, dat gy my aen kunt wakkeren,
 Dat gy de Poëzy (mijn ziel) me ontrukken kunt.
 God schonk dien laefdronk my gelijk den dauw aen de akkeren:
 Hy werd my reeds als kind vergund.

Ja, de eerste teedre traen van mijn bewarend' engel,
 Die, by den eersten rouw, meêlydend op my viel,
 Werd Poëzy, werd aerdsh en hemelsch heilgemengel
 Voor heel mijn zangerige ziel.

Vergeten van het volk, maer 't hart tot God verheven,
Stil, aen den vaderhaerd - wat zeg ik? op een rots,
Op eenig eiland, slechts van de eenzaamheid omgeven,
Bleef zy my de inspraek Gods.

Maer licht (of is 't een droom van teedre Dichtkunsttelgen?)
Weêrgalmt in eenig hart de zangtoon van mijn hart:
Hoe 't zy, die zoete zucht kan niets op aerd' verdelgen:
'k Ben Belg, ben ik geen bard!

Geboren werd de vlam om sprankels uit te schieten;
De golf, opdat ze vloeie in eeuwge wisseling;
Ik, om mijn zielsgevoel in toonen uittegieten;
Opdat ik minne, en zing'!

Aen de Nederlandsche Dichters.

Mijn voedsel is de daauw der hemelen,
 Waermeê zich reine geesten voên,

BILDERDIJK.

't Verdween, 't gebrul der wilde dieren,
 Geheven by het blixemzwieren;
 Natuer herviert haer zegepraël:
 De storm bezweek, de schrik is over,
 En in het popelloover
 Kweelt de opgeruimde nachtegael.

De storm, die felgeschudde ryken
 Deed wagglen, moest de vleuglen stryken,
 Dank u, o eeuwge Majesteit!
 En zou het hart een lied u weigeren?
 Neen, 't wil u tegensteigeren
 In stoutgewickte erkentlijkheid.

Zingt, Broeders, zingt! geeft lucht den boezem.
 Zingt! frisscher kleurt en geurt de bloesem
 Der bloem, als 't zwerk heeft uitgewoed;
 De zee pronkt plechtig, als de baren
 Weêr opgeblauwd bedaren;
 't Viooltjen lacht op graven zoet.

Ja, zingt voor Belgen en Bataven,
 Voor ieder die niet, met de slaven
 Van Frankrijks Moloch, nederbukt.
 Ja, zingt voor elken Nederlander,
 Wien de eeuwge volkenstander
 Van kunst, en eer, en deugd verrukt.

Uw lied verheffe ons boven de aerde!
 Verga de toon dien volkshaet baerde!
 De bard zy de engel van de luit,
 Ter zalving van der volken smarte.
 De godsdienst van het harte
 Is Poëzy, die hemelspruit.

Verga de toon, door vorstenschedelen
 Laf toegeknikt, by 't schittrend bedelen
 Om goud, of ambt, of borstsieraed.
 Verga die toon, door slaventongen
 Na staetsorkaen gezongen,
 By helsch gejuich om broederhaet.

Verga de toon, die menschheid griede;
 De toon beweend door broederliefde!
 Uw lied vloei uit der Godheid glans!
 Het zalig' de aerde, als de engelenbede:
 'Den stervelingen vrede,
 En glorie Gode in d'oppertrans!'

Rein klink' de zang der gloriezonen,
 Verheven boven vorstenthroonen,
 En hooger geesten aenverwant.
 Hoog stijg' de ziel der ingewyden,
 Die mildgezegend stryden
 Voor God, voor liefde en vaderland.

De Hemel-zelf verkondig' zegen
 In d'aerdschen lofzang, opgestegen
 Als de adem van het wierookvat.
 Die zang dauw' troost op 't menschedom neder,
 Zoo zoet en zacht, zoo teeder
 Als dankbre tranen, 't hart ontspat.

Die zang, een vloed van liefdevonken,
 Is 't voorrecht aen de borst geschonken,
 Die God een heilge take gaf:
 Het samenstrengelen der zielen,
 Voor wat altaer zy knielen,
 Al schei dit outer 't broedergraf!

O Barden, tael- en tandgenooten,
Ent nooit vergifte jammerloten
Op Dichtkunst-stam, ten hemel grootsch
Geklommen! wraekt die heiligschennis!
Schept nooit den boom der kennis,
Des levens, om tot boom des doods.

Laet d'afgrond vloeken opwaert zenden,
En de eeuwge starrenglansen schenden
Door uitgebraekten zwaveldamp;
Die tael past diepgezonken zielen,
Die in dien afgrond vielen,
't Verblijf van haet, en rouw, en ramp.

Wilt gy uw blixems schieten, Barden?
Rukt de overspeelge vaen aen flarden,
Die Molochs dienst den volke preëkt,
Tael, zeden, zelfheid doet verzaken,
Voor vleiende ondeugd blaken,
En zelfs de laetste redplank breekt.

Aen de Noordnederlandsche Dichters.

Geen eerdienst sluit hier uit, Chinees en Jood en Christen,
 En Mecca's volgeling vergeten hier hun twisten:
 't Zijn allen broeders van hetzelfde huisgezin,
 Beziel'd door wetenschap, ontvlamd door waarheidsmin.

HELMERS, *de Holl. Natie*, V^e zang.

Neen, denkt niet, Bardenstoet, verhevene Bataven,
 Die voor de Poëzy, voor God en onschuld gloeit,
 Dat Belgies dichtrenteelt, dat Belgies letterbraven
 Aen kluistren van den haet door volkstwist zijn geboeid!
 De dichter is te vry, te vaderlandsch, en te edel,
 Dan dat hy wyken zou, met neêrgebukten schedel,
 Voor wat zijn groote ziel, zijn broederziel verslaeft.
 't Is de arend, die zich fier ter louterende zonne
 Verheft, bezieling put uit de eeuwge vlammenbronne,
 En, vreemd aen d'aerdschen klomp, der heemlen perk doordraeft.

Vry steke een storm dan op, die rijk van rijk moog' rukken;
 Ze (als 't vlottend eiland, aen het hart der zee ontwrikt)
 Doe dobbren door een zee van eindlooze ongelukken;
 Aen 't protocollendom zy 't zegel vry gestrikt

Der groote Mogendheên (zoo placht hen de aerd' te heeten);
Opdat er tusschen Noord en Zuid, van een gespletten.

Een scheidspael zy gerecht, spijt broederlijk gevoel;
Wy, onafhankelijk volk, wen alles buigt op aerde,
We ontfangen van ons-zelv' eene onvergangbre waerde,
Ver boven 's vorstendoms zoo laegezonken stoel.

Welaen! tobt aen uw taek, vernufte scheidspaelzetteren

Der volken! slaeft en draeft; verdient uw arbeidsloon;
Één, onverdeelbaer blijft de republiek der Letteren,

En ongeknot heur staf, en ongeschokt heur throon!

De nederlandsche Tael, zie daer ons-aller moeder!

Wie Neêrduitsch spreekt of schrijft of denkt, dat 's onze broeder

Hy, wien onz' tong of pen het harte treffen kan.

Ons heeft natuer vereend, de tale vastgeklonken:

Op 't eigen kunstaltaer moet onze wierook vonken;

De kunstenaer erkent geen vyandyken ban.

Bataefsche Dichters, ingewyden, onverzwakten!

Verheven, streelend, zacht, rein en gemoedelijk,

Het speeltuig juicht u toe: wat stormen samenpakten,

Voor ons verzinkt de pael, verbreedt het zielenrijk.

Versmaedt den jongling niet, die bly uw grootheid huldigt.

'k Den Gode 't dichtgevoel, de Dichtkunst u verschuldigd,

En reik u, vrank en vry, de dankbre broederhand.

Bataven, Belgen, juicht! wie bok uw tael miskennen

Paert uw vêrheven vlucht, met klepprende aedlaerspennen:

Ons is dezelfde tael, en 't zelfde vaderland!

Zoo vloeit uit de eigen bron een veldwaert-snellend water,
En deelt zijn broederloop in onderscheiden bocht,
En spoedt zijn slingring voort, met eenzaam golfgeklater.
En de een noch de andre stroom schijnt onderling verknocht.
Zy murmlen treurig voort, met onderscheiden namen,
En dwalen lang, verdeeld, tot zy in 't einde samen
Vereenen in den schoot van d'eeuwgen Oceaen.
Dit rein vereeningspunt, o Broedren, is ons harte,
Welks kunstaêr (laefnisbron in de algemeene smarte)
Voor Bat en Belg nog vloeit, en eeuwig zal bestaen!

Het Jaer Veertig.

Wy hopen, dat de mannen die ons bestieren, hoe groot hunne voorliefde voor het fransch zy, ons zullen laten gelijk wy zijn moeten: Vlamingen, Nederduitschers, gelijk God ons geschapen heeft.

Verzoekschrift van 't belgisch volk aen 's lands vertegenwoordigers, 1840.

Elk engel, die, als 't teeder moederoog,
Op 't lot der aerdsche koningryken waekt,
Stond voor 't gezicht der Oppermajesteit,
Tot haer bevel (een wenk, of woord) bereid.
Op snelle wiek, langs winterstarren-pad,
Teruggekeerd tot hare bakermat,
Zou ras de Maegd van 't afgeloopen jaer
Voor God verschynen, in der eeuwen schaer,
En leggen eerst den sluier, door de hand
Der aerd geweven, aen des hemels poort,

Gelijk een bruid, ter sponde stappend, neêr:
 En de engelenrei, gebogen voor den Heer,
 Zong in verrukking op de gouden luit:
 ‘Treed in het licht, gy, onbekende Spruit!
 Treed uit de nacht der eeuwigheid in 't licht,
 Als de aerde, die, vol jonge aenvalligheid,
 Vol onschuld, uit de hand des Scheppers viel,
 Oorspronkelijk-schoon. Lof zy den Heere, lof!’
 En 't starrenchoor, met de oogen neêrgeslagen,
 Herhaelde: ‘Lof aen d'Opperste der dagen!’

Toen trad een maegd, een dochter onzer eeuw,
 Haer veertigst kind, tot een der Serafijns.
 Nog fladderde op het maegdlijk schouderblad
 Geen zilvren wick. De lachende engel vat
 Heur blanke hand, en treedt met haer hervor.
 Zy knielden: ‘Neig (sprak 't maegdelijn) het oor
 N'r mijn gebed: uw wil geschiê; doch maek
 Mijn kort verblijf ginds tot geen ballingschap.
 Kort is een jaer, maer lang voor smaed, o Heer!
 Dat ik tot u vol vreugde wederkeer',
 Gelijk een bruid tot haren bruidegom!
 En dat alsdan deze onbevleete stoet
 Me op 't onbevleete voorhoofd welkomgroet'
 Met broederkus. Lof zy den Heere, lof!’
 En haer geleigeest zweeg, maer bukte, en bad,
 Het aenschijn op den starrenvloer gelegen,
 En alle de engelen baden saem. en zwegen.

En plechtig heerschte er diepe stilte alom.
Toen rees er uit den glinsterenden drom
Der zaligen een stemme wonderschoon.
De onmeetlijkheid herhaelde dezen toon:

Vier eeuwen zijn voor God gekomen,
Sints een gevlerkte geest me in droom
Verscheen, en sprak: 'Gy zijt verkoren
Opdat het licht in 't duister stroom'.

Begeef ter bede, als de ochtend zilvert,
U in het heiligdom van 't woud.
't Geheim, dat eens het brein bevreugelt,
Zy daer uw ziele toevertrouwd!

De Almachtige zag neêr op de aerde,
Die in een afgrond nederzok.
Uw stout vernuft dat wil hy wapenen
Met zegeryken hemelvonk.

En, ziel! er werd my naer 't orakel
Van 't troostend nachtgezicht gedaen;
En Neêrland groette 't eerste daglicht
Voor alle volken opgestaen.

Gekluisterd stond daer de gedachte,
Vereeuwigd op het sprekend blad;
En Godes woord doorvloog de schepping,
En 't licht beschreef zijn gloriepad.

Toen brak de moedertael de kluister,
 Waer bastaerdy haer vast aen klonk:
 En op het altaer van den Bybel
 Onstak zy haer verheven vonk.

O, blijv' de Belg zijn vaedren waerdig,
 En vereenzelvigd met zijn land.
 De orkaen smijt' volken uit elkander,
 De sprake blijft hun eeuwge band.

O, blijv' de Belg zijn vaedren waerdig!
 Verschopp' hy hunne tael niet meer.
 God schiep hem vryen Nederlander,
 God schiep zijn tael. Lof zy den Heer!

En 't choor staerde op den zanger dezer beê:
 Een gryzaert was 't met stralend aengezicht.
 Een lauwerkroon omzwierde 't achtbaer hoofd:
 't Was Koster, hy, wiens eer alle eere dooft.
 En elke lier doorgalmde 't starrenhof,
 En elke stemme zong den Heere lof.
 Toen schoot een strael den throon uit des Alhoogen.
 En zijn bevel sprak tot de biddende oogen.

't Was middernacht: aen d'overtrokken trans
 Ging 't starrenchoor, al zingend, niet ten dans.
 En, zie, daer trad de sidderende Maegd
 Van 't, als een stormig nat, verlopen jaer
 Voor d'Eeuwige, in der eeuwen dichte schaer.

De Heere wierp een rechterlyken blik,
 Doorpeilde haer tot in het ingewand,
 En reeds was ze in dien enklen blik geoordeeld,
 Gebrandmerkt, of met zaligheid bevoordeeld.

De twaelfde bom van 't aerdsche klokkenbrons
 Was nog niet koud; 't zweeg alles: en op eens
 Daelde, aen de hand des Serafijns, de Maegd
 Van 't veertigst jaer, niet langer zonder vlerk.
 Het scheen, dat plots een vonkenpaer het zwerk
 Ontviel: hun blik schoot d'allerjongsten strael,
 Met heilige zucht, ter diamanten zael!
 't Was middernacht: het halve wereldrond
 Rustte onder 't floers, waermede zy 't omwond;
 Maer voor hun blik lag, met geen nacht omwolkt,
 Daer ieder land door natien bevolkt,
 Gelijk een zee, waervan elk golfjen op-
 gehobbeld, met haer esmerauden kruin,
 Een rijk zou zijn. De hemelsche gezant
 Wierp van omhoog, zijn dierbaer vaderland,
 Op België een medelydend oog:
 Hy wist het, ja, wat felle worsteling
 Ontstaen ging tusschen onze moedertael
 En bastaerdy, de vryheid en het juk
 Des vreemdelings, 't licht en de duisternis,
 De zedelyke dood en 't zieleleven,
 Het Godsbevel en 's stervlings tegenstreven.

Hy wist het, ja, en hem ontspatte een traen.
 Die traen zonk neêr; de algoede Levensvorst
 Herschiep haer in een vonk, die op de borst,
 De vaderlandsche borst van 't oude Gent
 Ter nederviel; en zy ontwaekte plots,
 En hief zich op, als in den storm een rots,
 En schudde fier verfranschingsketen af,
 En, als 't verzoeningslampjen op het graf
 Van Artevelde, ontstak zy, trots de koorts
 Des Gallomaens, de heilge fakkeldoorts
 Der moedertael op 't graf van onze vaderen,
 Verzoend met ons, ons, bloed van belgische aderen.

O gy, die vliegt op rustelooze vlerk
 Rond de aerde, als gy van uwe reis het perk
 Bereikt, en keert ter langgewenschte woon,
 Dat dan uw lach mijn vaderland beloon!
 En zing alsdan tot de aengesnelde schaar:
 'De Belg herdenke altijd met fierte aen 't jaer,
 Waerin de tael het vreemde juk verstiet.
 Juich, Koster, juich in ziel verheemlend lied.
 De broeder des Bataefs is in zyne eere
 Verrezen, vry en groot. Lof zy den Heere!'

Aen een ontmoedigden Kunstvriend.

Verworpen na 't gemoedlykst poogen,
 Verlaegd door 't vuigste Midasrot,
 Geen uitligt meer.... zie daer mijn lot!

F. BLIECK.

O Broeder van de vlaemsche zangeren,
 Ik wil voor u mijn lied van 't hoog gevoel bezwangeren,
 Dat in deez' boezem leeft, van vriendschap volgestroomd.
 'k Verhef mijn stem tot u, door God ten zang geschapen;
 En roep: 'Ontwaek! uw roem niet langer te verslapen,
 Wat onspoed ook uw kracht vertoomt!'

Als Israël zonk in de boeien,
 Gesloten door d'Egyptenaer;
 Als nog geen enkel hart dorst gloeien
 Ter hulpe dier verdrukte schaer,
 Klonk hooger stem in Mozes ooren:
 'Gy zijt de liefeling, uitverkoren

Ter redding van mijn weenend volk.’
 Vergeefs wou hy die stem vergeten;
 Zy sprak hem immer in 't geweten,
 Al zweeg zy in de wonderwolk.

De vlaemsche Poëzy zucht in verjaerde kluister:
 't Is tijd dat gy haer vrydom schenkt;
 't Is tijd (wie slechts naer 't fransche luister'),
 Dat ge ons met vlaemschen nektar drenkt.

Al mocht mijn wekroep tot u zwygen.
 Al bleev' de Vlaming voort ontbelgd,
 Tot u toch zuist de stem der zegelauwer-twygen:
 'De fransche volgzucht (dit Carthago) moet verdelgd!'

'Mijn Vriend, ik zing niet meer: ondankbaer zijn mijn broederen.'
 - En ik, ben ik ondankbaer? spreek!
 'k Zing voor geen Belgen meer: al schokte ik hun gemoedren,
 Als Bilderdijk, wat barden eert deez' streek?
 My wordt het ambt ontzegd, waervoor ik jaren zwoegde.
 Vergetelheid voor schut, voor eerbied somtijds hoon!
 Zie daer de onzaelge vrucht van d'akker, dien 'k beploegde;
 Zie daer des dichters loon.'

En gy hebt de eedle lier versmeten;
 Ge ontzegt aen onze ziel der heemlen melody;
 Gy, dien nooit Belgie zal vergeten,
 Haer zoon en zoon der Poëzy;
 Door bovenaerdschen geest bezeten.

'k Beken, 't is niet genoeg dat, by een st[...]
 In 't letterperk, het volk met daevrend ha[...]
 U groete, wen 't gelukt de palmen weg te dr[...]
 Die recht en somtijds onrecht bied[...]
 Helaes, men eet van lauwers niet!
 Zoo zong ik reeds in vroeger dagen,
 En 't jammer wortelt voort, gelijk ge, o Dicht[...]

Zijn we alles, ja, den lande schuldig,
 Waerop ons wanklend wiegjen stond,
 't Is recht, dat ook die moeder huldig'
 Hem, die zijn naem aen haer verbond;
 Die, zonder naer de beurs te draven
 En voor een handvol gouds te slaven,
 Zijn wellust in haer luister zoekt;
 Die, als des hemels lievelingen,
 Leeft om te minnen en te zingen;
 Wiens lied der vaedren roem in ieders harte boe[...]

En waer, waer schuilen zy, die hier de Antonides[..
 Ontkluistren van de zorg, in 't godlijk zielsgeb[...]
 Verhoogen, en den dorst aen 't kunstnat laten le[...]
 Ik zoek die Buiseroos: ik zoek, en vind ze niet.

Nog faelt ze niet, de spreuk, die ik eens heb gelezen
 Der dichtren grootste loon is niet beloond te wezen
 Maer schiet een blik rondsom u uit,
 En wordt den onmoed niet ten buit.

Held Marius, op 't puin gezeten
 Van 't neêrgestormd Carthaeg, kon licht zijn gloriethroon
 En diepgezonken ramp vergeten,
 En kalm vergaf hy aen de goôn.

Zie die vorstin der vlaemsche vrouwen,
 Waer't Tael- en Dichtkunst geldt, vorstin van 't bardenchoor,
 Die Belgies kunstenroem zoo heerlijk weet te ontvouwen,
 En schittert van der vaedren gloor;
 Vriendin der schrandre Moens; als zy, verheven, edel
 Door ongeleenden adelglans:
 Ach! duister overwolkt den rijkomstarnden schedel,
 Dien zy, in serafsvaert, verheft ten hemeltrans!

De Vos, den reinbezielde zanger
 Der hemelsche Menschlievendheid,
 Dien koestert Belgies boôm niet langer:
 't Kunstschantende Parijs heeft hem een haerd bereid.

Sla 't oog op Hollands grootsten dichter:
 Zie d'onnavolgbren Bilderdijk.
 Geen penning soms in 't huis van dezen leerzuil-stichter!
 En klaegt nog, zoo gy durft, o Vorst in 't zielenrijk!

Maer welk een loon kan de aerde schenken,
 Aen die haer kreits te buiten zweeft;
 Dien 's Hemels gouden snaren wenken;
 Die in verheevner wareld leeft?

De bard, van 't Godsgevoel doordrongen,
 Van heilig vuer doorblaekt by d'uitgestorten toon,
 Heeft voor zijn eigen ziel gezongen,
 En vindt in zich het eerste loon.

Welaen, vereenen we onze stemmen,
 Al zinke op ons de tegenspoed.
 Die toon kon 't belgisch hart ontklemmen,
 En deed den vaderlander goed.
 De slaef zingt nog in de yzren keten;
 Geen nachtegael kan 't lied vergeten
 Dat eens het boschjen heeft verheugd,
 Al hoû hem 't kooitjen nu gekluisterd.
 Welaen dan, zing! de kunstvriend luistert:
 Zing onzen boezem weêr vol vreugd!

Uw dichtgloed vonke, en brande, en bruiſe!
 Wie ook uw dienst miskent, misken uw waerde niet.
 Voorwaer, gy zetelt hoog, o Zoon van 't vlaemsche lied!
 Vaerwel! een handdruk van

VAN DUYSE.

Aen Louisa.

Zou kunst de vrouw tot oneer strekken?
 Hoe! voegt haer de eerkroon niet van d'eêlsten zegeprael?
 Mag haer natuer geen zanglust wekken?
 Wilt gy dat zy 't gevoel verstael'?

MARIA DOOLAEGHE.

Veleda sprak aen 't strand, uit d'ouden toren, haer
 Verbergend voor elks oog, en riep het volk te wapen,
 By 't zwieren van den roomschen adelaer.
 Civilis wou niet meer den vryheidsdroom verslapen,
 En stapte aen 't hoofd der heldenschaer.

O Vrouwen, uit uw borst hoort men een godspraek klinken,
 Rein als uw blanke ziel;
 Verheffend als de nacht, by 't scheemrend maneblinken:
 Zacht als de moederblik, die op haer zuigling viel.

De Belg heft nog de kruin; zijn glans is niet verdwenen;
 En nog is hier de vrouw door d'adem Gods beziel;
 Nog, door verheven licht omschenen;
 Nog, de achtbre profetes, waer vorst en volk voor knielt.

Louisa, gy zingt ook: uw zang rijst stoutbeveugeld;
 Die zang is weêrklank uwer deugd.
 Geen wederstand, die de ingeboren zucht beteugeld:
 De Poëzy is droom, begoocheling der jeugd.

Ja, zing: bemin de kunst, die onvergangbre schoonheid,
 Maer om haer zelfgenot: gy zijt den lof te groot.
 Dat zich uw jonge ziel voor 't vaderland ten toon spreid',
 Als 't zonvoorspellend morgenrood.

De deugd en Poëzy, uit hooger luchtgewelven
 Ter neêr gedaeld, en vreemd aen lof en smaed der aerd,
 Beloonen in het hart zich-zelven,
 Dat, mildbevoorrecht, voor verrukking werd gebaerd.

Ga voort, maer ruil het fransch voorde oude tael der vaderen:
 De tael der vaedren is der kindren broederband.
 Ga voort; en bruis' de gloed der barden door uwe aderen,
 En eens vereere u Nederland!

Aen een Dichter Belgie ontweken.

Gelukkig die zijn tijd mag wyden aen de kunsten!
 Daer vindt de sterveling een bron van hemelgunsten.
 Zoo neemt der kunsten liefde ons bange zorgen af,
 En siert het levenspad tot op den rand van 't graf.

F. DE VOS, *de Yver*.

Mild stroomen de gunsten des Heeren op Vlaendren:
 Een geelende koornöceaen
 Golf ruischend de wenschen des akkermans tegen;
 En de ooftryke boomen verkwikken de baen
 Des reizera, die, 't oog op die schepping geslagen,
 Verwonderd blijft staen.

Mijn Vaderland, op uw bekoorlyken bodem
 Ontluikt er, met purperen knop,
 Zoo menige roos, als uw maegdekens blozend;
 Een bloemtjen ontbot uit elk dauwenden drop.
 'k Zie bloemen, en vruchten, en oogsten: geen lauwren
 Slechts heffen zich op!

De zonen der Dichtkunst, wier wiegjen hier wankte,
 Wier edeler ziel voor u blaekt,
 Zijn ballingen hier, naest de graven der vaedren,
 Wier schimmenchoor enkel, beluisterend, naekt,
 Wanneer zy den roem van die vaderen zingen,
 Wier tael men verzaekt!

Voor kunsten, wier prachtgloed een woening doen blinken,
 Gelijk een beparelde bruid,
 Voor vazen, voor beelden, voor stoute tafreelen,
 Breekt Belgies verrukking in handgeklap uit:
 Den belgischen zanger bejegent slechts de uitroep:
 Wat fazelt die luit?

Sterk willen zy schittren, verbazen, verblinden,
 Door schatten der kunst.
 Maer 't hart te verhoogen, maer 't brein opteklaren,
 Maer zielenontvlammers te kroonen met gunst,
 Die taek is hun vreemd, en het gloeiendste poogen
 Der barden om zunst.

Licht zullen ze op u van hun trotsigen zetel
 Ter neêr zien, hoe innig veracht,
 Indien gy kunt kruipen in ziellooze toonen;
 Indien gy 't ondichterlijk harte verkracht;
 Indien gy, beneden hen-zelven gezonken,
 Naer zangerloon smacht.

Maer gloeit in uw boezem de vlamme der Dichtkunst,
 Ontstoken door d'adem van God;
 Doorwoelen hem vryheids- en vaderlandsliefde,
 Die met de tyrannen en basterden spot;
 O, wacht dan geen oogwenk, geen lach van die grooten,
 Dit schandelijk rot!

Getuig het, gy, 't graf uwer moeder ontweken,
 O Dichter, met snikkende borst!
 Vergeefs zongt gy heerlijk en zielenverheffend:
 De boezem dier lagen bleef koud en omschorsd
 Met yzeren platen, terwijl gy het jammer
 Bezwykende torscht.

Maer ver van uw land, hebt ge uw land niet vergeten.
 Dit kunt ge niet, Vlaenderens Bard!
 Gy ziet in uw droomen uw Vaderland weder,
 Nog 't voorhoofd omneveld door zichtbare smart,
 De lokken ontsnoerd en ten spel van de winden:
 Zy spreekt tot uw hart.

Zy spreekt: 'O mijn Kind, o verhevene balling!
 Uw dichtkunst was edel en schoon.
 Wat geeft u de Belg, door verfransching verdierlijkt?
 Ik blijf uwe moeder: mijn kus zy uw loon!
 Verlokt u de rijkdom, vergeet dan uwe ziele;
 Vergeet my dan, Zoon!'

Verdoof niet die stemme, die heilige stemme:
Zing verr van den lande dit land u zoo dier.
Eens breekt door uw nacht een verrukkelijk straeltjen:
Dan knellen we u, Broeder, aen 't harte vol vier;
Dan stellen we u grootsch op den needrigen schedel
Een hoogtydslaurier!

Zoo dobberde Camoëns stout in de stormen,
Zijn zangrol in moedige hand.
Hy worstelde rustig met toornige golven;
Hy dacht aen zijn roem, aen den roem van zijn land,
En stapte, verwinnaer der razende orkanen,
Volheerlijk aen 't strand.

Aen een Belg in zijn vaderland wedergekeerd.

U valt een heil te beurt, dat duizenden ontberen.

ROBYN, *aen E.B. Quaetfaslem.*

De tijd renn' voort op vlugge wieken,
 En pletter' met zijn reuzenvoet
 De bot en bloem, door 't morgenkrieken,
 In haer ontplooiën, pas begroet;
 Kunstvriendschap, die de broederbanden
 Bly uitslaet tot de verste stranden,
 Spot met den dwingland van 't heelal.
 Zy zetelt op het puin der jaren,
 En paert weêr oude kunstnaren,
 By welkomgroet en feestgeschal.

Zou niet de teedre vrouwe pralen,
 Die haren zoon, als aen het graf
 Ontstegen, weder in mag halen,
 Na hy ze jaren lang begaf?

Zou zy geen warme kussen schenken,
 Als hy, die harer bleef herdenken,
 Spreekt: 'Moeder, 'k ben nog uwer waerd,
 Nog waerd uwe onbevleete telgen,
 Nog waerd mijn voorgelacht, de Belgen,
 Wier luister uitblonk voor heel de aerd'?

Zou geene danktraen 't oog ontspatten,
 Als zy hem weêrgevonden heeft,
 En mag in minnend' arm omvatten,
 Terwijl heur hart van vreugde beeft?
 Gewis! zy voelt het: ze is nog moeder,
 Zy looft den eeuwigen Behoeder,
 Den vaderlyken Opperheer;
 Zy voelt een vreugd, als toen zy baerde,
 Als slechts een moeder kent op aerde,
 En beiden knielen, dankend, neêr.

Ja, Belgie is die teedre moeder,
 Gy zijt die langgewenschte zoon.
 Zie! Vlaendrens kunstenaer, uw broeder,
 Omvlecht u met een hoogtijds kroon.
 Hy, de oude vriend, drukt u de handen,
 Wanneer gy weêrkeert op de stranden,
 Waer uw beveiligd wiegjen stond,
 En, met verheven gloed in de aderen,
 Voor 't aenschijn van den God der vaders,
 Ter neêr stort op dien heiligen grond.

Wat brave sterfting zal niet juichen,
 Trots afgematten pelgrimsvoet -
 Niet d'opgetogen schedel buigen,
 Wanneer hy 't ouderdak hergroet?
 Hoor 't zwaluwheir! het kirt van blyheid,
 Als haer de lieve lent de vryheid
 Ter weêrkomst gunt naer 't zoet gewest,
 Waer 't de eerste toontjens, piepend, slaekte,
 De wickjens repten, minde, en waekte
 Op 't donsden kroost in 't leemen nest.

Vry vlecht' de Wezer om uw hairen
 Een schitterende burgerkroon,
 De liefdekrans van kunstnaren
 Staet aen uw hoofd niet minder schoon.
 Ze is in 't bevoorrecht land ontloken,
 Waer eens Erasmus heeft gesproken,
 De Groot, Stevijn en Marnix dacht;
 Waer grootsche Bouwkunstwondren klimmen;
 Waer Rubens, reus der glorieschimmen,
 Zich opheft uit der eeuwen nacht.

Die krans siert heerlijk zulke slapen.
 Hoe past de vaderlandsche bloem
 Aen die zijn zelfeer heeft geschapen,
 En in die zelfeer onzen roem!
 Zy tuigt, dat Belgies vaderlanderem,
 Ter schaëuw van kunst- en letterstanderen,

U minnen, welke tijd er vlood,
Sints hunne hand hier de uwe drukte;
Zy tuigt, dat gy hun ziel verrukte,
Ja, dat ze u minnen tot de dood.

Uw land blijv' dierbaer aen uw harte!
Hier rust der oudren waerd gebeent';
Hier leest hun zoon, met fiere smarte,
Hun lof op 't marmren grafgesteent;
Hy ziet er Kunst en Wetenschappen
In 't zonnelicht der vryheid stappen,
En reiken u de zusterhand;
U, die, in 's levens lentedagen,
Een band hebt om haer kroost geslagen;
U, d'echten telg van Nederland!

En thands, dat de ouderdom uw lokken
Met zilverblanke kroone tooit,
O Kunstenaer, voelt gy u schokken,
Als gy de kniën voor Belgie plooit.
Wat eer u elders toe mocht stroomen,
Geene eer haelt by 't verwellekomen
Van 't oord, dat u als zoon ontfangt.
Geen luidbezongen zegepralen,
Die by den lach van Belgie halen,
Al ze u aen moederboezem prangt.

O Vriend, o Broeder, ga, waer henen
 De dankbaerheid, de plicht u wenkt;
 Gy zijt niet uit het hart verdwenen,
 Dat gy met zoet herpeinzen drenkt.
 Ga, waer uw schepping rijst, die tempel
 Die zich, gewyde hemeldrempel,
 Als op 't gebergte een ceder, heft;
 Waer, zuiver als de roozenbloesem,
 Neen, zuiver als uw Christenboezem,
 Uw bouwkunst oog en ziele treft.

Gelijk de lamp, die voor de altaren
 Ook in het zwygend duister waekt,
 Zal vaek ons hart een bede baren,
 Wanneer 't godvruchtig slaepuer naekt.
 ‘God (zal 't verzuchten)! hoed hem, verre
 Van ons! hem blinke een welvaertstarre
 Als vader blyde, als echtgenoot.’
 En laet de vreemdelingen spreken:
 ‘Der Belgen glans blinkt onbezweken:
 Hun ziel en kunst is even groot.’

Belgies lotbestemming.

Wie immer op Parnas me in 't renperk moog' verwinnen
 Ik blijf, dit zij mijn eer, mijn Nederland beminnen.
 Zijn voorspoed is mijn vreugd, zijn ramp was steeds mijn smart:
 Ken uwen Dichter aen dien grondtrek van zijn hart.

FEITH, *de Ruiter*.

Wanneer de nacht haer krip om de aerde houdt geslagen,
 Dan ook rijst voor mijn geest de roem der oude dagen.
 Ik zie het voorgeslacht, nog ongevormd en ruw,
 Of reeds beschaefden zacht, maer steeds de boeien schuw;
 Het zy 't den adelaer des Kapitools ontvleugel',
 Der Gallen overmoed op 't Groeningveid beteugel',
 Of onder 't slachtmes-zelv', met onverwrikte ziel
 En ouverbleekte wang. in Hoorne en Egmont, kniel.

Hoe jubel ik, waer 't, vry, ontrukkt aen hartbeklemming,
 Zich opheft! Hoe ontroert my Belgies lotbestemming
 Na fellen staetsorkaen! hoe roep ik d'Eeuwige aen
 Min door onmachtig woord dan door verrukte traen!

Zoo smacht de bleeke kranke, op 't bedde neêrgezonden,
 Wien 't minste slaepj' ontvliedt, dat hy de zon zie vonken
 Die op zijn jammersponde eerst zachte koestring giet',
 En zijner eenzaamheid het heul eens engels bied',
 In stroomend licht gedaegd. Zoo smacht, op verre stranden,
 Het vaderlandsche hart, opdat het, los van banden,
 Het oudrendak herzie, en moet, hy sterven, sterv',
 Maer eerst nog éenen kus, den moederkus, verwerv'.
 Ja, heilig Vaderland, 's nachts dweep ik me in 't voorleden
 Of in de toekomst; en geen rust kooft toegetreden
 Voor hooger geest, wiens hand myne oogen zachtjens sluit,
 Mijn vaderlandsche zucht (die ziele myner luit!)
 Tot d'Opperkoning voer', die 't lot der Nederlanden
 By storm of kalmte draegt in alvoorziende handen.
 Is 't waerheid, of is 't droom? Als ik hem tegenhijg',
 Als ik in 't vlammegebed hem naderstijg',
 Verneem ik soms een stem, by 't zielverheffend duister -
 De stem eens hemelings, met liefelijk gefluister:
 'O Broeder, met wat leed nog Belgie worstlen moog',
 Hoop, biddend! 't wordt bewaekt door slaeploos Vaderoog.
 Hoop! de eer- en welvaertzon zal door de nacht eens breken;
 Eens zal het vaderland tot elken boezem spreken,
 Die Belgies waerde voelt; en 't voorgeslacht bezielt,
 Van uit de graven, 't kroost, dat voor hun beendren knielt.
 De spreuk: Ik ben een Belg! zal op elks lippen gloeien.
 En dan, de laetste traen die langs uw wang zal vloeien,
 Is de opgetogen traen van liefde en dankbaerheid,
 Waer 't dichterlyke hart zyne onmacht meê beschreit.'

O, herinnert ge u die dagen
 Als het volk (geen volk voortaan!)
 Voor des Arends bliksemslagen
 Viel, door rampen overlaân.
 Moeders, met ontbonden vlechten,
 Met verbleekte, doodsche koon,
 Gilden tot des dwinglands knechten:
 ‘Monsters, spreek: waer bleef mijn zoon?’
 Vaders stortten stervend neder,
 By den koelen oorlogsmoord.
 ‘God zag ik hem nog eens weder!’
 Was hun laetste wensch en woord.

Maer tot God was opgeklommen
 De ongehoorde wanhoops-tael,
 En des dwinglands legerdrommen
 Krompen weg voor 't heldenstaet;
 En, terwijl de vrede daelde,
 Steeg de dankbeê van den Belg,
 En op 't zegeslagveld praelde
 Oud-Germaenjes echte telg.

O, wat stormwolk 't uitzicht zwarte,
 Broeders, heft den blik tot God!
 Hy schonk balsem aen ons harte
 In het onverdraeglijkst lot.
 Ziet gy nog de krijgsvaen golven,
 Op der Belgen siddrend strand;

Treurt, met kommer overdolven,
 't Weêr gespleten Nederland;
 Moet uw koets uw tranen drinken;
 Straelt geen star in 't kleed der nacht,
 Broeders, laet het hoofd niet zinken:
 't Troostorakel moet volbracht!

Blink spoedig uit, o Zon van zegen!
 Blink uit, en vonkel koestrend rond,
 En schitter op den heldendegen,
 Dien nimmer schandlijk roest verslond!
 Wat kan hier d'angst nog langer zaeien,
 Dient enkel weder om te maeien
 't In sikkelen hersmede zwaerd?
 Wat geeft ons Frankrijks woelig wroeten,
 Mag Belgie weêr 't geluk begroeten,
 Dat vrede en vryheid lachend paert?

Blijft onafhankelijk, Belgies zonen,
 Door eigen zeden, eigen tael:
 Niet strafloos ziet gy u dan hoonen,
 Niet vruchtloos grijpt gy dan naer 't staet.
 Zoo kweekt zelfstandigheid u glorie.
 Al reze 't outer der viktorie
 Weêr op een bloedig heldengraf.
 Zoo oogst gy de achting in der aerde;
 En uw oorspronklyke eigenwaerde
 Hangt van geen vreemdlings wenk meer af.

Vloek op wie d'ouden stam verwrikken
 Der tale, bron van zelfbestaen -
 Die 't volk in fransche net verstrikken,
 By d'uitgeborsten staetsorkaen -
 Die 't, met geknakte vryheidspennen,
 Doen vallen, en de grootheid schennen
 Den vaderlander ingeplant!
 Laet ze opgeklommen nietelingen
 Verfranschen, maer geen burgerkringen
 Berooven van een vaderland.

Heersch' vryheid hier! Elk recht is heilig
 Van mensch of burger; ja, hun brief
 Is voor 't verderf der tyden veilig,
 Hoe zich een ledige air verhief.
 Een eerlint berg' de boezemvlekken,
 Des basterts! afschuw moet hy wekken,
 Al zat hy onder 't tbroongewelf.
 Uw grootste mannen, fiere Belgen,
 Zijn opgeschoten cedertelgen
 Des burgerstands, groot door zich-zelv'!

Heersch' welvaart hier! ja, dat de handel
 Der oude dagen zich verbrei',
 En als de ontvlamde dagtoortswandel
 De zegen op zijn tred versprei'.
 Hy zy begroet door werkmanszangen,
 Door bedenpreevling niet vervangen

Van werkelooze dweepery.
 Hy stutte 't land op Atlasschouderen,
 En de achtbre braefheid onzer ouderen
 Vereeuwige zijn heerschappy!

Laet lichtverdoovers rustloos razen!
 De geest der eeuw, met glans omhuld,
 Bespot die nachtgezinde dwazen,
 Tot de Opperwil eens zy vervuld;
 En voert ons op ten heilgen tempel,
 Waer, op den zachtomglansden drempel,
 De menschheid juicht in 't waerheidslicht,
 En, trotsend lijfs- en zieleketen,
 Geen trouwer gids kent dan 't geweten,
 Geen hooger offer dan den plicht.

De Nijl heeft op zijn vruchtbre stranden
 't Alkoestrend liefdebeeld van God
 Met vloekend tieren aen zien randen
 Door 't diepverbaesd barbarenrot.
 Vergeefsche woede! zinloos gillen!
 Terwijl zy hun geraes niet stillen,
 En dolle wrok hun ziel verblindt,
 Schiet, in haer glorie opgevaren,
 De zon die vuige lasteraren
 Door de aengewassen tintels blind.

Verwar, o Dienaer des Alhoogen,
 Uw heilig brein in 't vleckend niet.
 Verhef u naer de starrenbogen,
 Als wierookgeur die opwaert schiet.
 Wees de aedlaer, die verheven vlerken
 Fier uitslaet door de azuren perken,
 De zonne staert in 't aengezicht,
 En uitroept, in die pracht verloren
 O Sterfling, 'k ben op aerd geboren,
 Maer leef in 't bovenaerdsche licht

Geen wangeloof ontsteek' Gods zonen
 In haet, in helschen folterbrand.
 Wat altaer de edelen bekroonen,
 De hemel is hun vaderland.
 Weest waerdig uw rechtschappen ouden!
 Wat pak er neêrzinke op uw schouderen,
 Dat u de moed met kracht omgord!
 De Leeuw, dit beeld van Neêrlands braven,
 Bewaekt te Waterloo hun graven,
 En staet de nagels onverkort!

Zoo moog' by 't onverpoosd ontwikkelen
 Van wat natuer of vlijt ons schonk,
 De volksgeest klimmen, ieder prikkelen
 Tot aenkweek dier gewyde vonk,
 Met warmer yver te onderhouên
 Dan 't vuer van Vestaes tempelbouwen;

En de electricke vonk gelijk -
 De volksgeest, die de glorieblaëren
 Der vaedren doet in 't hart bewaren,
 En één gezin maekt van een rijk.

Zoo mogen marmren beelden tuigen
 Dat Belgie moed en deugd waerdeert,
 En, wie voor vreemde goden buigen,
 Hare eigen kindren mint en eert.
 Zoo moog' haer roem voor de aerde staven
 Hoe de oude broeder der Bataven
 Nog waardig is van 't voorgeslacht,
 Dat hem die aller volken nekken
 Vertrad, tot de eerspraek wist te wekken:
 Geen stam is dapperder geacht.

O, kon mijn hart een toekomst vormen,
 Gelijk 't wellustig droomt voor 't land,
 Geteisterd door zoo felle stormen
 By 't scheuren van den volkenband,
 Hoe zou ik (echte Nederlander,
 Ter schaduw van den kunstenstander),
 By 't storten op dien heilgen grond,
 Met vuerge beê ten hemel snellen!
 Wat welvaart zou mijn lied voorspellen!
 Hoe daverde mijn feestzang rond!

O God van Neêrland, God der vaderen,
Vultrek dien droom van 's dichters hart,
Die 't onverbasterd bloed door de aderen
Bruischte in den afgrond van de smart.
Vultrek dien vôôr een liefdryke engel
Myne asch met dierbare assche mengel',
En daer godvruchte vriendschap kniel'.
Ontsteek die starren van verlichting
En welvaert voor der vaedren stichting,
En 'k sluimer in met zaelge ziel.

1834.

Vaderlandsliefde.

Ja, zelfs al wierd uw strand door 't helse meir besproeit,
 Noch minde ik u, mijn Wieg; mijn beenderen zult gy dekken.

WELLEKENS.

Een wareldburger ben ik niet,
 Zoo klinken Tollens snaren;
 Zoo galmt ook mijn verbroedrend lied,
 Voor Neêrland opgevaren;
 Zoo stort, by neêrduitsch harpgeluid,
 Mijn zucht en ziel voor 't land zich uit.

'k Bemin godvruchtigheid en deugd,
 Voor wat altaer zy knielen.
 Mijn borst stroomt vol van reine vreugd,
 Ontmoet ik brave zielen.
 Mijn oog ontgloeit van zoet genot,
 Zie ik een sterfling beeld van God.

Maer nimmer klopt die borst meer snel
Dan om de deugd der Belgen:
Maer nimmer blinkt dit oog meer het
Dan om hunne echte telgen,
Of schal en schater ik meer bly
Dan als ik 't land mijn wierook wy'.

Ik ween, wanneer de Parthenon
Bukt voor de Janitsaren;
Ik ween, wanneer verlichtingszon
Verzinkt in de Iberbaren:
Mijn heilwensch klieft de verste lucht,
Waer 't menschdom kruipt, en zinkt, en zucht.

Maer dieper nog doorknaegt my 't leed
Om vaderlandsche rampen,
Als bastertras den Belg vertreedt,
En licht en duister kampen;
Maer forser in die jammernacht
Dreunt bardenvloek, by broederklacht.

Ik juich, waer Rome 't hoofd zoo trotsch
Verheft op zeven bergen;
En Zwitserland, by berg en bosch,
Die 's hemels welving tergen,
En waer, met kunstglaus overdekt,
Parijs Atheen uit 't graf verwekt.

Maer blyder zie ik Antwerps vest
 Fier op zijn toren wyzen,
 En dieper treft my 't Gentsch gewest
 Waer prachtgebouwen ryzen,
 En zaelger mymer ik by 't puin,
 Montaigel, van uw reuzenkruin.

Ik dweep, waer Maro of Homeer
 My aengrijpt in zijn zangen;
 'k Snel Milton na in hooger sfeer;
 En 't lied houdt my gevangen,
 Waer Lamartines ziel in zucht,
 Op engelwieken 't stof ontvlucht.

Maer teedrer roert my Tollens toon,
 En sterker Helmers donder;
 Een heiltraen meerder valt ten loon
 Aen Belgies vrouwenwonder,
 Die d'ouderlyken roem verbreidt
 In hooge dichterzaligheid.

'k Ontgloei en blaek, waer my de geest
 Van Rafaël omvloeide;
 Waer my Canova noodt ten feest,
 Dat ziel en zinnen boeide;
 Waer Paganinis vedel klinkt,
 En alles wegsmelt en verzinkt.

Maer vuriger lig ik geknield,
 Waer Rubens my veroveret;
 Waer Duquesnoy den steen bezielt;
 Waer Volders orgel tooveret;
 Waer scheppend kunstpenceel elk jaer
 Zyne offers brengt op 's lands altaer.

'k Verbaes, waer Englands nyvre hand
 Het stoomgevaert beвлеugelt,
 En golf verkrimpen doet en land,
 En zelfs den tijd beteugelt;
 'k Verbaes om 't schrander fransche volk,
 Dat stijgt en omdrijft door de wolk.

Maer inniger ben ik verrukt,
 Waer Koster staet verheven;
 Waer in elk stap op 't veld gedrukt
 Een lesse staet geschreven:
 Waer 't oord, geteeld uit slijk en bosch,
 Zich opheft in zijn ryken dosch.

Petrarchaes zangerige tael
 Streelt mijn gekluisterde ooren;
 Racine (een zachte zonnestrael)
 Blijft mijn gevoel bekoren,
 En Klopstocks bovenaerdsche toon
 Klinkt voor 't godsdienstig barte schoon.

Maer wen de tael my tegenvliegt,
 Waer Moeder my in zegent -
 By wier gezang ik werd gewiegd,
 Is 't dauw die nederregent;
 Is 't hemelval die zielen laeft,
 Aen vreemden taelband niet verslaefd.

Maer, wen de tael my tegenvloeit,
 Waerin ik 't: Onze Vader!
 Heb uitgestort als kind, ontgloeit
 My belgisch hart en ader,
 En 'k hef my tot der vaedren God,
 En juich om mijn bevoorrecht lot.

'k Bewonder elke heldendaed
 By Romers of by Grieken,
 Wier glorie door geen tijd vergaet,
 En drijft op breede wieken;
 'k Bewonder Willem Tells geweer,
 En 't aerdömbliksmend fransche heir.

Maer grootscher treft my Godfrieds naem,
 Dien 't Christenheir verzelde,
 En Piet de Conincks heldenfaem,
 En de eer van Artevelde,
 En Doornijks beuklaer houw en trouw,
 Marie Lalaing, die groote vrouw!

'k Bemin Lascases liefdemoed,
En sint Vincent; die helden,
Wier harten voor den tegenspoed
Van zegen overwelden;
Wier dierbre naem niet sterven zal
Dan by den doodsnik van 't heelal.

Maer, waer Goffin my tegenstraelt,
Klopt trotser my de boezem,
Die in 's mans deugden zegepraelt;
Haer aêmt, als roozenbloesem;
En: Vlaemsche trouw! is my een spreuk
Meer balsemend dan Oosterreuk.

't Woord Wareldburger stijj' dan hoog,
En schater' voor de Franschen,
Die 't, als een wijsheidsstar, in 't oog
Der volken uit doen glansen;
Maer Vaderlander, zie daer 't woord,
Dat eindloos zoeter my bekoort.

Wel, klinke en klater' dan mijn luit
Zoo ver er Belgen spreken!
Ik ben een nederlandsche spruit:
'k Leef eerst voor deze streken.
Een wareldburger ben ik niet;
Zie daer, wat uit mijn boezem vliet.

My Belgie, ja, voor dit heelal,
My Belgie de eerste weelde;
My dierbaerst veld en woon en wal,
Waer ik als wichtjen speelde;
My dierbaerst de aengebeden kust,
Waer ik eens naest mijn vaedren rust.

Een wareldburger ben ik niet,
Zoo klinken Tollens snaren.
Zoo galmt ook mijn verboedrend lied
Voor Neêrland opgevaren;
Zoo stort, by neêrduitsch harpgeluid,
Mijn zucht en ziel voor 't land zich uit.

Waterloo's vijf en twintigste verjaring.

Moet dan het kroost den grond vergeten,
 Besproeit met vorst- en volkenbloed;
 Den grond, die slavenjuk en keten
 Verzwolg met trots en overmoed?

BOXMAN, *Waterloo*.

I.

De zon rijst op,
 Gewapend met verheven stralen -
 De zon van Waterloo! en op den hoogen top
 Des bergs, waer Neêrlands Leeuw blijft pralen,
 Met onverbuigbren kop,
 Gereed zijn vyand te bespringen,
 Schiet zy hare eerste schemeringen.

En Neêrlands zinnebeeld, de klauwen uitgebreid
 Op losgerukte kluister,
 Verheft zich ginds, bekroond met purpren ochtendluister,
 In volle majesteit.

Die zonne boven 't hoofd, die graven aen mijn voeten
 Van helden, halve goôn, vernielers van geweldig!...
 Ik koom, godvruchtig, stil, 't verjarend heillicht groeten:
 Ik koom, slechts van de smart verzeld!

Weêr groent, en groeit, en bloeit het loover,
 Weêr heeft de lieve lente een sluier uitgespreid
 Van gras en bloemen op die graven; 't zanggetoover
 Der vooglenrei stroomt weêr in morgenjubel over,
 Maer in mijn ziel heerscht somberheid.

Hoe! 't vierde van eene eeuw is in het niet geweken,
 En 't land, dat op deez' dag zijn helschen boei zag breken,
 't Verwinnend Belgie zwijgt, door laffen angst vermand?
 Neen, vaderlandsche Lier! trots vrygestreden slaven,
 Zult gy weêrgalmen, op deze eerenfeste graven -
 Gy, de eeuwge schuld voldoen van 't dankbre vaderland.

II.

Eens was deez' dag een feest voor Neêrland: opgetogen
 Begroette zy deez' zon, met welkomschietende oogen;
 En als de duisternis op onzen vryen grond
 Kwam dalen, deed zy 't feestlicht gloren,
 Dat ons den dag herschonk, tot aller vreugd geboren,
 Na dat de nacht zijn heuchbren loop verslond.

Eens zwaelden op deez' dag 's lands onverwonnen wimpelen,
 Wat voorhoofd eens tyrans die bleek mocht tegenrimpelen,
 Op ieder juichend torenspits,

En 't klinglend klokkenspel doordaverde de wolken,
 En riep van daer, als hooger stem, den Vryen volken:
 Knielt' Waterloo verjaert: de aerd brak heur hechtenis!

Eens deed de vlaemsche bard zijn zegezangen klateren;
 Eens deed het priestrenchoor (een psalmende englenkrans)
 In 't plechtige gewaed, by outerfakkelglans,
 En orgeltoongedreun, het grootsch *Te Deum* schateren;
 Heel 's aerdrijks wierookwalm klom op ten hemeltrans;
 En thands?
 Een stilte als van het graf op deez' doorluchte kusten,
 Waer 't windtjen op 't gegolf der halmen gaet ten dans;
 Waer onze redders rusten!

Een sombre stilte, als toen het onverzacd kanon,
 Den gantschen dage losgebroke,
 Zweeg tot het volgend licht, en 't bloed omhoog bleef rooken,
 By de angstig-weggevloden zon!

Zijn dan uw broeders slechts gevallen,
 O Belgen, kindren ééner vrouw,
 Opdat hun heilge naem, na 't reddend schotenknallen,
 Eene enkle stond in 't oor u schallen,
 En hun vermolmd gebeent dit veld bevruchten zou?
 't Vermolmd gebeente, dat in de aerde nauw gedolven
 Doorsneden wordt van d'akkerploeg!
 Moest daerom 't jammer wees en weduw overgolven?
 Een worp verachtlyke asch was tot dien bloei genoeg!

Wat hart vergeet er ooit de moeder,
 Die, in de schaduwen der dood hem 't leven gaf?
 Wat hart vergeet er ooit den broeder,
 Die hem den muil van 't graf, als goddelijk behoeder,
 Ontscheurde, en blyde stortte in 't graf?

Hoe velen zouden nog van u, o Belgen, ademen,
 Had niet het Schoon verbond Gods donder op der aerd
 Ontstoken tegen hem, die haer wou overvademen
 Met zijn bloedzuchten klauw, als demon rondgewaerd?
 Had hy u niet vooraf gewijd aen 't oorlogszwaerd?
 Hadt ge in den noordschen sneeuw niet weder moeten sneuvelen
 En hem nog roemen dan als groot?
 't Heldhaftige gebeent is bier getast tot heuvelen:
 Geredden, zinkt er nêr, de dankbre kruine bloot!

III.

Wie dwaelde er waer de Sambre kronkelt,
 En 's Nerviers reuzenrif nog d'aertsgeweldenaer
 Verschrikt, en stapte niet, het peinzend oog ontfonkeld,
 En vloekte op Romes adelaer?

Wie, wie heeft Nieupoorts grond met koelen voet betreden,
 Waer Maurits Spanjes draek doorboorde met zijn speer?
 Wie stort op 't Sporenveld geen stroom van dankbre beden
 Voor 't daer, op Belgies roep, gesneefde burgerheir?

En hier, hier zou het vrye bloed niet rasser vloeien
 Door de aedren, 't hart niet forser slaen?
 Den Belg zou aen dien grond zijn ziel niet voelen boelen?
 Er, 't roerloos oog ten hemel, staen?

Beklagenswaerde Belg, ging Waterloo verloren
 Voor u, voor u-alleen, uit Leeuwenstam geboren,
 Opdat uw fransche ziel den Gauleren geval',
 Sints ge oude broederen bevocht met woest geschal?
 Hebt gy, om vry te zijn, de belden afgezworen,
 Die strede voor uw erf, voor Neêrland, voor 't heeal?

Vreest gy 't vermetel volk, dat zy hier overwonnen?
 Vreest gy de vreemden, hier in de eeuwge nacht gestort?
 Vergeet gy mannen zoo, die 't vryheidsveld ontgonnen;
 Wier bloed voor zweet er liep; die heldre welvaertzonnen
 U schiepen - mannen, met der vaedren kracht omgord?

Gevoelt ge u dan niet vry, by 't staren op die graven -
 Vry van een bassas wenk, die zelf den voetzool lekt
 Des sultans, op het dons met heimlyke angst gestrekt?
 Spreek: geldt één doode held niet meer dan duizend staven?

IV.

Gruwt ge altijd van het moordgeweld,
 Dat enkel Antwerp trof, de vloekbre spaensche Woede,
 Waerom dan min gegruwd van Frankrijks geesselroede,
 Die Neêrlands kroost zoo lang heeft neêrgeveld;
 En immer vellen zou, zoo God het niet verhoedde?

Ja, Alva was een vleckgedrocht,
 Dat duivelenvermaek by helsche vlammen zocht,
 Waarin hy de onschuld nedersmakte:
 Doch wat was de Arend (spreek!), die 't hongrig bliksemvuer
 Schoot op de ontheisterde natuer,
 En, als een siddrend riet, den stam van 't menschdom knakte?

Waerom doemt gy des Ibers zoon,
 Dien dweepzucht aenblies tot vernielen,
 En blijft voor d'onmensch nederknielen,
 Die alles offerde aen zijn legertent, en thron:
 Uw vryheid en uw kroost - die zielen uwer zielen?

Zijn wenk dreef 't volk ter slachtbank heen,
 Gelijk onnoozle lammerkudden.
 Hy vond zijn wellust in der moeders noodgebeên:
 Zijn adem was een storm, die ryken om kon schudden!

O smart! o smaed! o gruwelvond!
 Het menschdom bloost, met bleeken mond!
 Hem klimt een bronzen zuil, waerop hy uit de wolken,
 Als de aedlaer op zijn prooi, bedreigend op de volken
 Nog nederziet! en op een onvergeetbren grond,
 Hier, dreigde men dien Leeuw, die tegen gieren stond,
 Op hem gestort uit 's afgronds kolken,
 Te bonzen in het stof, by 't gruwelijkst verbond!

Kom, Landgenoot! met my; begroet die heilge velden.
 Waerom niet neêrgeknield, na 't ijslijk staelgebots,
 Voor die aenbidbre helden,

Die tegen d'yzren Man des lots
 Opsteigerden, zijn faem ten trots?
 Die uit geen gloriezucht ter dood of zege snelden,
 En wier gedachtenis leeft, als vermaning Gods?

Ondankbre! omwaren niet die bloedge heldenschimmen
 Uw slaepkoets, die haer rust dankt aen 't vergoten bloed?
 Ziet gy ze in 't duister niet u vreeslijk tegenklimmen,
 Het oog ontfonkt van eedlen toengloed?
 Elk terpj' is een altaer, waervoor de dank moet buigen.
 Ja, Zaligen, 'k val U te voet -
 Geen aerde-afweidend vloekgebroed.
 Een slaef, een bastert slechts kan in uwe eer niet juichen,
 O vryheids Martelarenstoet!

V.

Hier vloeiden allen saem, wier hart voor vryheid klopte,
 Van Obys killen vloed tot aen het lachend Y;
 Elk volk werd één gezin, als 't de eigen bloedwel stopte,
 Ontspat op d'ijsbren tred der fransche dwinglandy.

Hier sliepen Bataviers en Belgen,
 Vereenigd door de glorie, in.
 Hier rijst een vredegrond, die volkshaet moet verzwelgen:
 't Erkentlijk Nederland blijft eeuwig één gezin.

Ja, de eerstar, die Oranje in 't midden onzer braven,
 Vol heldengeestdrift wierp, steeg hier ten hemeltrans,
 En schiet op Neêrlands Leeuw en driemaalheilge graven
 Een onbeschrijfbren glorieglans.

Oranjes bloed vlood uit op deez' gewyden akker;
 Een bloedstroom vloede er saem van Brit, Rus en Germaen.
 Hun roem berst uit het graf: u, Steenen! roept hy wakker,
 O levend-dooode Volk, dat spot met gramme traen.

Gy, die, als geessels van tyrannen,
 Elkaër aenwakkerde; gy, die verheven streedt,
 Rust zacht, o dierbre Mannen!
 Verwinnend vielt gy neêr: gy wreekte 's menschdoms leed.

De ontzachelyke val weêrgalmde,
 Als 't hemelvuer, dat, losgebulderd, slaet, en sterft.
 En 't wierookvat der tempels walmde,
 En treurge blijdschap overpalmde
 Den akker van den slaep, met stroomen bloeds geverfd.

Hier klimt ge voor mijn blik, oorspronklyk-groote Zielen!
 Uw stemme, wat het graf verdelg',
 Klinkt godlyk in het oor van d'echten vlaemschen telg
 'Ga, Wandelaer, en zeg den Belg,
 Dat wy ten schut der vryheid vielen.'

Hier rijst uit ieder graf de orakelstemme eens Gods;
 Verhemelden! ik voel hier uw bezieling;
 Hier blinkt 's herdenkens zuil, tot 's aardrijks alvernieling;
 Hier ben ik op den naem van Nederlander trotsch.

Op 't biddend aenschijn neêrgelegen,
 Is my dit zwygend veld een plechtig heiligdom.
 Mijn traen springt hier 's lands Redder tegen,
 Wiens liefde op dezen dag, als 't zonlicht, koêstrend glom.

VI.

Deez' graven overgeelt ras weligtierend koren;
Ras steigert uit hunne asch verlokkende overvloed;
De stap is uitgewischt van elken heldenvoet;
Waerom dan smijt ge ook niet dat zinnebeeld van moed,
Dien Leeuw, de borst vol verontwaerdiging en toren,
In 't stof, o Bastertbloed?

Welaen dan! kunt gy hier niet weenen meer, of blozen,
Ten trots van wie naer franschen leiband draev';
Hebt gy voor Waterloo geen lauwren meer, geen roozen,
Wat vaderlandsche hand dien heldenroem ontgraev';
Vergeet gy de eereplaets, waer de aerd' mocht zegepralen;
Vlucht gy zelfs Waterloo, dat de eeuwen door zal stralen,
Kruip, en sterf slaef!

De Priester.

Neen, laat de wereld uw grootheid niet rooven.
 Rein zy uw hart, gy, gezant van den Heer!
 De aard moet besmetten, wat neêrdaalt van boven:
 Werp de parel in 't slijk, en zy vonkelt niet meer.

F.H. GREB.

Nooit geeft de dienaar van den Heer, met zorg beladen,
 Het heilig wierookvat voor zelfbelang den schop;
 Noch ruilt voor dagnieuws de eeuwge bron der Bybelbladen,
 Die lavend overvloeit van melk en honigdrop.

Hy mint zijn vaderland gelijk een kind zijn moeder;
 't Belang van geen party of kaste scheurt dien band;
 Hy doemt geen vorst of mensch; neen ieder is zijn broeder,
 En 't is een Godheidssprank, die in zijn boezem brandt.

De menschheid heerscht alleen op zijn godvruchtig harte,
 By 't omgesmeten land door staetsorkaen -geweld.
 Hy, ceder Libanons, hoe 't razend zwerk verzwarte,
 Stijgt rustig starrenwaert: hy is een Christenheld.

Zijn rijk heeft niets gemeen met u, voorbygaende Aerde!
 Die, als een ydle droom, den greep der hand ontvliedt.
 Het goddelijk gevoel van hooge priesterwaerde
 Verheft hem boven u, die ras den voet ontschiet.

Hy is de flonkerschat, die in de rijkskroon parelt;
 Hy bliksemt burgertwist door hemelsch broederwoord.
 De dienaar van den Heer, die slaef werd van de wareld,
 Is de afgevallen harp, verlaegd tot wulpsch akkoord.

Behoeftigen-alleen voor zijn gezin te aenschonwen;
 Den diepgezonken zoon te redden uit het slijk;
 Op God, op God-alleen, in zelfnood te betrouwen,
 En slechts te zegenen, aen raed en troosting rijk;

In 't ongeschapen licht de blanke wiek te reppen;
 Een star te ontsteken, zelfs den koningen tot baek;
 Een paradijs rond zich, ook zonder vrouw! te scheppen;
 Ja, meer dan mensch te zijn, dit, Priester, is uw taek.

Uw offer is gestreng: niets zijt ge voor u-zelven;
 Voor allen, alles; ja, het is verbazend-schoon.
 Gezalfde van den Heer en zoon der stargewelven,
 Uw offer is gestreng; maer heilig is uw loon:

Een stelpelooze traen, dien warme erkentnis baerde;
Een vuerge beê, gestort op 't altaer van uw graf;
Een zaelge slaep, zoo ver van al 't gewoel der aerde
Als 't leven, dat u God ter hemelwoekring gaf.

Schud dan van 't reine kleed het stof, voor gy den drempel
Des heiligdoms betreedt, waer dank en hope knielt;
En wees gy-zelf den volke een levendige tempel,
Met Jovaes majesteit en liefde grootsch beziel!

De Vaderlander.

O zaligend Gevoel van vaderlandache waerde,
 U gruilt een vrye ziel voor al hel goud der aerde.
 Verstomm' het harte, dat voor vreemde qrootheid blaekt:
 My is de schepping op deez' grond-alleen volmaekt.

D'HUYGELAERE.

Rijs voor my op, o Vaderlander,
 Wien de eer de wieken tegenklapt,
 En, die ter schaëuw van Vryheidsstander,
 Voor onze blyde blikken stapt;
 Die ('t lot smyte ordeband of kluister
 U om den hals) in d'eigen luister,
 Met ongeleende grootheid blinkt;
 Voor wien (of u een grafnaeld ryze,
 Of de asch, als kaf, verstuiiv') de wyze
 Door de eeuwen op de kniën zinkt?

Gy ademt kalm by staetsorkanen,
 Verheven boven tijd en lot,
 Die 't reddingspoor aen 't land wilt banen,
 't Oog op de vryheid, en op God;

Die voor 't gedrocht ten thron geklommen,
 Noch voor het vorstlijk grauw zoudt krommen;
 Die voor geen dweepers bliksem zwicht;
 Die zelfs in boeien vry durft spreken,
 En, vlekloos, enkel kunt verbleeken
 Voor 't schenden van uw burgerplicht!

Van hier, die, wars van Christenliefde,
 Door ongodistenhaet verhit
 Den zaelgen broederknoop doorkliefde,
 Om dat zijn broeder anders bidt
 Dan hy, in Christus tempelchooren -
 Van hier de uit dweepzucht saemgezworen,
 Die by een logendagblad zweert,
 Den gids van zijn verkracht geweten,
 Waer de yzren boei om is gesmeten,
 In vryheids naem, zoo snood onteerd!

Wordt 's Vaderlanders eer geschonken
 Aen hem, door Modes dartle hand,
 In 's vreemdlings rinkelstoel geklonken,
 Gekneld in zelfgesmeden band?
 Naer vreemde tael zijn tong verwringen,
 Slechts de echo zijn van vreemdelingen;
 Verkracht, verbrokkeld en verplooid,
 't Gevoel van eigen waerde krenken,
 En draven naer uitheemsche wenken,
 Doet dit een Vaderlander? nooit!

Niet hy durve op dien eernaem bogen,
 Die, laeg van trots, de vuige kruin
 Uit bloedig slijk eens wil verhoogen;
 Al waer 't op 's lands nog rookend puin,
 En de onbedekbre boezemsvlekken
 Met kruis en ordelint bedekken.
 Wat raekt hem, wie er lyde of kwijn'?
 Wat, of het volk in domheidskluister
 Verga, omringd van starloos duister,
 Als hem een welvaertzon beschijn'?

Uw gids, uw adel, uw belooning,
 's Volks echte Zoon, vindt ge in u-zelv'.
 Uwe eer behoeft geen praelvertooning,
 Geen juichkreet tot aen 't stargewelf.
 Nooit heft ge een schandlijk hoofd vermetel
 Ter plaets, waer, op den purpren zetel,
 's Lands eerbied eens den vorst omgaf.
 Gy hebt uw plicht met vreugd gekweten:
 's Volks eer is de uwe: ja, vergeten,
 Daelt gy nog grooter in het graf.

Of zoo door uw heldhaftige aderen
 De drift der prikklende eerezucht woelt,
 Is 't die-alleen, op 't erf der vaderen,
 Door ieder groote ziel gevoeld:
 Gy wenscht, op de ouderlyke kusten
 In vryen grond eens zacht te rusten;

En schryve op 't graf eens burgers hand,
 Wiens hart den lande ook tegenpoppelt,
 Terwijl een zoete danktraen droppelt:
 Hy leefde en stierf voor 't vaderland.

Nooit dalen die ondoofbre vonken
 Der Godheid in onreine borst,
 In 's misdrijfs afgrond neêrgezonden -
 Met zwarte ondankbaerheid bemorst.
 Of waent men. dat een vorstverrader,
 Die vorst zy 's volks tyran of vader,
 Den burgren aenleve in den nood,
 En dat de ontaerde voor 's lands wetten
 En welvaert d'adem op zal zetten,
 En jueblen in den heldendood?

Zie ginds die laeggezonden zielen,
 Van yzer meer nog dan van slijk!
 Hun enkle zielszucht is - vernielen,
 Het heir van Attila gelijk.
 Losbandigheid zwiert hier de roede:
 Van matheid slechts bezwijkt hun woede...
 Wat moordhol!... Schriktafreel, verdwijn!
 Ik!.. om de slachtbijl lauwren tansen!
 Het zijn geen krygers, 't zijn geen menschen,
 En 't zouden vaderlanders zijn?

Om vryheid gilden die verwaten!
 Dien Moloch vielen zy te voet.
 't Altaer rees op de sombre straten:
 Voor wierook rookte er burgerbloed.
 Van vryheid droomt ge, Slavenhorde?
 Wat is ze, dan maetschaplyke orde?
 Wat is die orde, dan de wet?
 Zal 't grauw haer 't rechtend stael ontrukken,
 Dan moet het land ten grave bukken,
 Door teugelloozen dwang verplet.

De vryheidsboom moog' liegend ryzen,
 Die zoon des Jakobynenhoeds,
 Hy doet den Vaderlander yzen,
 Als sein der wraek, als sein des bloeds.
 Hy is de heilge boom der kennis,
 Die, na eene onvergeeffbre schennis,
 Een eeuwge rampenbron ontsloot;
 Dien 't vlamvend wraekzwaerd blijft omzweven:
 Hy is de blyde boom van 't leven,
 Verkeerd in stamme van den dood!

Neen! zweert niet by der oudheid schimmen,
 By Brutus en Leonidas!
 Hun roem moog' door alle eeuwen klimmen,
 Al kruipen slaven op hunne asch;
 Roemt Belgie minder groote helden,
 Die in de bres voor 't land zich stelden,

Meer goôn dan sterfelijk geacht?
 Neen, wroet niet in der oudheid duister!
 Stijgt Breydels naem, omkransd met luister,
 Min prachtig uit der eeuwen nacht?

Rees 't hoofd niet hoog der vlaemsche helden,
 Die, by een vaderlandsch verbond,
 Zich tegen martelvlammen stelden,
 Door dweepzucht omgeblaesd in 't rond?
 Ik zoek de sluimersteê dier vaedren:
 Vergeefs! ik mag geen standbeeld naderen,
 Waer 't grootsche voorhoofd in herleeft;
 Maer 't hart bewaert den naem dier edelen,
 Om wier vergode reuzenschedelen
 Eene onverdoofbre starre zweeft.

Hoe durft ge u Vaderlander noemen,
 Doorkruipt uwe aedren bastertbloed -
 Ontsteekt het feit, dat kindren roemen,
 U in geen teugelloozen gloed?
 Voelt gy, tot weêr der stoute vanen,
 Die 't land den tocht ter zege banen,
 U niet met riddermoed omgord,
 Onteer dien grooten naem niet langer:
 Uw borst gaet van de vlam niet zwanger,
 Die eens onsterflyke eerglans wordt!

Verzinkt voor vorst- en volkbemimmers,
Naer Christus onvervalschte leer,
O zwarte Gruwelplanverzimmers!
Die 't al behieldt, behalven de eer.
Zy scheiden, trots verwarziek woelen,
Van Gods altaer de vorstenstoelen;
Wat dweepzucht hunnen val bewerk',
Nooit zullen zy die snood vermengelen.
Zy staen als mannen, helden, engelen:
Uw macht, uw helsche macht te sterk.

Ja, de afgrond moog' steeds woester bruischen
In felontstoken wraek en wrok,
En , wie hem durve tegendruischen,
Verbryzlen in den forschen schok;
De Vaderlander, onverlokbaer
Door goud of titlen, staet onschokbaer:
Wat nederbuig', hy heft de kruin.
Zelf 't jammer doet zijn moed ontsprankelen;
Hy weet van wyken, noch van wankelen,
En valt, maer strydend, op 's lands puin.

Zucht naer Titelen.

De vrijspraak van 't gemoed, de stem des Allerhoogsten,
Zie daar het geen den mensch zijn waardigheid bewijst.

BILDERDYK, *de Roem.*

Ziet gy dit stip van verre blauwen,
Dit stip, onmerkbaer schier voor 't ongewapend oog?
Gy nadert: stap voor stap ziet gy het minder flauwen:
Daer rijst het tot den hemelboog.

Ge erkent d'ontzettingbaren tempel,
De schepping van een mensch of van een aerdschen God.
Verrukking sleept u weg, reeds op den marmren drempel;
Verrukking, die het stof bespot.

Gy, die met wapenbord der vaderen,
Noch vorstenordeband, noch eerstarre praelt,
Hoe dichter men uw ziel, dit heiligdom, mag naderen,
Hoe voller schat ons tegenstraelt.

Wie is hy die, met forsche vingeren,
 In 't zweet des aengezichts de lijnbaen daer doorkruist?
 Hy zal op u, Brittanje, eens waterbliksems slingeren,
 Den drichtand rukken uit uw vuist.

Wie is hy, die, in Amstels wallen,
 By 't nederig beroep der nyvre gade leeft?
 Zijn lied, zijn godlijk lied, zal Neêrland overschallen,
 En geeslen Maurits, dat hy beeft.

De Almachte spreekt tot stoute zielen,
 Verpletterd in het stof door 's Nijls verwaten voet;
 En doet het biddend volk voor 't kroonloos voorhoofd knielen,
 Omstraeld met hemelgeesten-gloed.

Zy dalen van de hooge bergen,
 Gelijk Joehebeds zoon, gelijk de schutter Tell.
 Ja, ze overzagen van het rotsgevaert de dwergen,
 Gebukt voor 't yzren dwangbevel.

Het vaderland steunt op die wallen,
 Wanneer het onweèr brult in starrenlooze nacht:
 Daer voor den eersten schok 's lands edelmannen vallen,
 Rijst een vilein van 't reusgeslacht.

Een Breydel (als de wind bevleugeld,
 Die uit het Noorden woedt, met opgeblazen kaek) -
 Een Coninck die den ren der gouden Spoor beteugelt,
 By 't landdoorgalmend machtwoord: Staek!

Ach, schaers zijn zy, die edelmannen,
 Die, Brederode aen 't hoofd, voor d'onbarmharten throon
 Fier ryzen, en te groot voor gunsten der tyrannen,
 Slechts vlammen naer de burgerkroon.

Slechts, naer de danktraen van den lande,
 Verlost door 't wrekend zwaerd, by 't voorgeslacht beroemd;
 Ja, wier rechtschapen bloed in heldenmoed ontbrandde,
 Wanneer men hunne vaedren noemt.

De oneedle zielen mogen bedelen
 Naer kruis- en ridderlint, en hun doemwaerden kop
 Verheffen! - God! wat vlek, wat bloedvlek smet die edelen?...
 Wat een afgrijslijk licht gaet op?...

Hoe! Spanje durft het wapen kleuren
 Van Gerards, met het bloed aen Nassau's wonde ontspat?
 En Neêrlands koning hangt (o pijnlijk bartverscheuren!)
 Zijn zegel aen het eerloos blad,

Waerop dat wapen staet te pryken,
 Als Wellust die naer loon, met opgepronkt gezicht,
 Stout heengrijpt!... welke hand eens zoons zou niet bezwyken
 By dien verpletterenden plicht?

Geen wieg, neen! 't graf-alleen is edel.
 Het nageslacht beslist, wie tietlen waerdig is.
 De onsterfelijkheid bekroont slechts d'ingeslapen schedel:
 Want de eer is een geheimenis.

Poog in der vorsten gunst te sluipen,
O gy, wiens slavenziel het loon der schand bejaegt;
Die blinkend steigren wilt, ja, steigren zelfs door kruipen,
Diep in uw eigen oog verlaagd.

In 't prachtig schandegrav gelegen,
Denk, o veredeld Lijk, aen Vondel, Ruitier niet;
Of vrees dat hunne schim, verschriklijk opgestegen,
Vergramde blikken op u schiet'.

Poog, Nietling, aen het zwerk te klimmen;
Verheevling van één stond, strael Godes starren doof.
Isaiäs harp ontwaekt: gy stort in 't rijk der schimmen,
By de opgeborsten afgrondskloof.

Waer is hy, die zoo scheen te glansen -
Die voor een beurs, een lint zijn vaderland verried?
De Morgen riep hem toe: Verdwyn van 's hemels transen!
Ik zoek zijn spoor, en vinde 't niet!

Verbroedering met Duitschland.

Zoo ver het duitsche wordt gesproken,
 Zoo ver strekt zich ons vaderland.
 Van 't Alpegeberg tot aen het Broken,
 Van de Oder tot aen't vlaemsche strand.

PH. BLOMMAERT.

Heerlijk, o dubbele Telg van germanischen oorsprong, verheft ge u:
 Onverbasterde vrucht uit ééne volkstronk gebaerd;
 Neder- en Hoogduitsch,forsch als Romes heldhafte bedwingers,
 Als de trotsche Rhijn grootsch en verwislend en vry;
 Schoon, in eigene pracht, als onze bevallige maegden,
 Zoetjens den roozenblos parend aen 't lelienblank.

Schitterend blinkt nu, Germaenje! uw Dichtkunst in de oogen der volken,
 Die verhevene zon, lang door den vreemdling ontkend.
 Klopstock verscheen; hy verscheen, met hemelgezangen gewapend;
 't Vaderland boog voor hem; Godsdienst omkransde zijn hoofd.
 Zelfs het waenzinnig Parijs, dat immer uw barden miskende,
 Toen nog 't wellustige lied enkel haer kittelen kon,
 Riep: 'Messias' een strael uwer glorie glimt op het voorhoofd

Van den engel, gedaeld, onder een stervelings beeld.⁷
 Neêrland, uw kunststar verschuilt nog ten halve; de lier uwer barden,
 Overklonk nog niet, zeegrijk, uw needrigen grens.
 Eens zal ook 't heuchelrijk uer van 't recht voor u slaen; en de vreemd
 Staet verstomd, en het kind bloost om der vaderen schuld,
 Die de volgeurige roos, op eigen erve gerezen,
 Voor het vergiftigd gebloemt, elders ontsproten, vertrad.
 Fredrik de Groote verkracht de onduitsche veder en ziele,
 Voor den afgod gebukt, die in de kluister hem sloeg.
 Fredriks grootheid verzinkt, in de oogen des vaderlanders,
 Door verblindende glans, scepter noch degen, misleid.
 Maer eens Schillers beeld dat schokt het harte des Duitschers;
 Dat streelt innig den Belg; dat is een vaderlandsch beeld.

Stout vernuftenchoor, die, zonen van Kant en van Goëthe,
 D'afgrond, beschouwend, doorpeilt; zingend, de starren betreed.
 Gy, die de schatten van 't vlaemsch zoo vlytig ontgravend en purend.
 Menig vermiste paerl wêer in de taelkroone zet;
 Sluiten wy d'ouden band, daer de natuer ons in knoopte,
 Nauwer en nauwer toe; ademen wy met één ziel!
 Voeren wy 't menschdom den droom van godlyke stervlingen nader
 't Harte verhoogd boven 't stof, 't brein door de rede verklaerd
 Streven wy naer één doel, bekroond met eeuwige straelkrans -
 't Aerdeverhemelend doel: kunst, en verlichting, en deugd!
 Broeders (getuige het Cesar)! kinderen van ééne moeder!
 Heeft niet op d'eigen schoot vroeger ons Vryheid gewiegd?
 Heeft niet uit Duitschlands oord heur adem forschig geblazen,
 Als 't woord: Vryheid der ziel' de aerde, als een donder doorklo[...]

Throonen bezweken, 't altaer schokte: maer zuiverder hemel-
glans omgolfde 't zacht, na dien weldadigen storm.

Vochten wy niet te saem voor onze besprongene vryheid,
Op dien vreeslyken dag, toen ons één vaen had vereend?
Toen ons bliksemend oog het uer der Godswrake spelde;
Toen de Man des bloeds onder onze armen bezweek?
Heffen wy voor 't behoud van onze zelfstandige waerde,
Met onwrikbaren arm, manlijk de schilden te saem.

Weg, wie ons eenmael knelde in onvergeetbare boeien;
Die, als het slachtvee, ons volk dreef naer zijn bloedigen luim!
Weg de lichtzinnige buer, die Belgies tong wil verplooiën,
Opdat de laetste sprank doov' van 't germanische vuer;
't Kroost de geschiedenisblaên der vaderen zelfs niet begrype,
En voor den vreemdeling kruip', als een verdierlijkte slaef!

Broeders wy strenglen een kroon voor 't beeld des Dichters van Walstein,
Wiens onsterflyke pen Nederland maelde voor de aerd',
Dat, hoe nietig, het oog op de vryheid vlammend geslagen,
Gantsch ééne wareld in Flips tachtig jaren braveert.
Broeders, o, als het beeld van Rubens op deze kust rijst,
Juicht dan by onze vreugd! spreekt dan: 'Zy juichten met ons!'
Broeders, prest de druif, op het vruchtbaer-omkronkelde Rhijnstrand
Zwellende rygestoofd, bly in de purperen kroes.
Heft die plechtig omhoog, en roept in verheven verrukking:
'Waerdige Duitscher en Belg, op uw verbroederingsband!'

Mei 1839.

**De yzeren Wegen in Belgie.
Cantate.**

Verwonderd mag hel oog dat zeilgespan bemerken,
En meent een draek te zien met uitgespreide vlerken.

BLIECK, de Belgen beoef. van Kunst. en Wet.

I.

Kastieljes vloot doorsneed nog onbekende golven,
En 't mastenbosch dreef aen, in vreesbren rook bedolven,
By 't daevren van 't kanon. Het brulde: Amerika!
En, op het siddrendstrand geknield, met brandende oogen,
Lag daer Amerika, verbaesd en opgetogen;
En blikte die gewiekte waterburchten na.

Zoo baedde Europa in verrukking,
O Stoomkoets, als ge grootsch verscheent,
En, warsch van volkenonderdrukking,
In de onafmeetlijkhied verdweent.

De volken bogen diepverwonderd,
 En hun verstomming was hun lied.
 De koopren mond, bly losgedonderd,
 Bereikt die hooger hymne niet.

Uw nooit voorheen gedroomde zegen
 Stroome, en verbrei zich wijd en zijd.
 Wat vreemder wonder dan die wegen?
 Dan ingekrompen plaets, en tijd?

In 't onvergeetbaer uer, als vreedzaam losgebroken,
 Het belgische oorlogsbrons de Stoomkoets riep: Snel heen!
 Als de oude Leeuwenvaen was plechtig opgestoken,
 En in den damp verdween;

Verdween - maer om er gloor - en glansrijk uit te ryzen;
 Als 't feestgenootenchoor nooit zaliger mocht zijn,
 Daelde (in der vaedren kring, aen 't hoofd van Neérlands wyzen
 En kunstenaers) Stevyn.

Een harpe klonk zacht langs de glimmende wolken,
 Waerhene de golving der stoomzuile dreef.
 Stevijn zag ter neêr op de juichende volken,
 Wier kunstzon haer loopbaen zoo helder beschreef;
 Herdacht aen het heillicht, dat by had geschonken;
 Aen 't vliegende schip, zijn geliefkoosden droom;
 Aen 't windenheir in zijn gareelen geklonken,
 En dankte Jehovah, die sprak: Er zy stoom!

Zie, 't koolvuer ontvonkelt.
 Hoor 't water! het ruischt,
 Het sist, en het bruischt.
 Het dampvaendel kronkelt,
 En slingert, en wiegt.
 En dunt, en vervliegt.
 Het raedrentuig knettert,
 En klatert, en klettert,
 En git over de aerd'
 In bliksmende vaert.

Gy, oversneeuwd met zilvren lokken,
 Zing, vaderlandsche Bestevaêr!
 Zing, reine Maegd, die 't hart van liefde voelde schokken.
 Zing luid, o Belgies dankbre Schaer.

KEN GRYZAERT.

De mensch wiegt, zonder wiek, zich in 't verblijf der donderen,
 En fladdert langs de dryvende aerd'.
 Schrijft op mijn needrig graf: Hy stierf in de eeuw der wonderen.
 Hy leefde lang genoeg: hy zag het Stoomgevaert'!

EENE MAEGD.

Niets kon mijn jammeren beteugelen:
 Mijn minnaer woonde in verre streek.
 Het Stoomtuig rees: mijn leed bezweek.
 Hy vliegt my toe op Liefdes vleugelen.

CHOOR.

Wy, Belgen! zingen 't wonderpad
 Dat zoo veel weldaën baerde.
 't Smelt eens elk land tot ééne stad,
 En tot één land heel de aerde!

Onze Eeuwe stapt in feestdosch aen,
 Om 't wonder te begroeten.
 Zy huppelt langs die effen baen
 Op onnarenbre voeten.

Die baen strekk' de yzren armen uit
 Langs Belgies verste wegen!
 Britanje! uw vruchtbre kunstenspruit
 Drupt van onschatbren zegen.

De Stoom, die zwarte reus, verwint
 De vlucht der fabeldraken.
 De Stoom, die plaets en tijd verslindt,
 Schijnt de aerde nieuw te maken!

Het menschdom lacht dien luister aen,
 D'uit damp gestegen luister.
 Der volken scheidspael moet vergaen:
 Natuer, kunst brak uw kluister!

Wy roemen (zonen van Stevijn,
 Die de eersten 't voorbeeld gaven),
 Dat we onze vaedren waerdig zijn:
 Zy juichen in hun graven!

CHOOR.

Zy juichen in hun graven!

II.

Ontwaekt, o Artevelde, o Rubens , o Van Eyck,
 O Lipsius! ontwaekt! staet op, verheven Belgen,
 Weldoeners van uw jongste telgen,
 En dat uw schimmenstoet ons de armen tegenreik'.
 Ontwaek, o groote Vorst, wiens wiegjen Gent deed pralen.
 Ziet, Helden, hoe uw'naem, die de eeuwen door blijft stralen,
 Het vliegend rad versiert; ziet, hoe hy blinkt, en blaekt.
 Ontwaekt!

CHOOR.

Ontwaekt! ontwaekt!

't Herleeft, het reuzenros van Aymons dappre kinderen,
 Die schichtigste aller grondverslinderen.
 't Bruischt aen met forscher klauw, met breeder borst. Ja, 't zwe
 Nog sneller aen; het snuift nog voller damp uit, de oogen
 Ontvonken woester: 't komt nog fierder aengevlogen
 Langs de yzren baen. 't Herleeft!

CHOOR.

't Herleeft! 't herleeft!

Juich: uwe eerherinneringen
 Vloeien in uw toekomst saem.
 Vaderland, dat wy bezingen,
 Evenare uw heil uw faem!

Zijn wegen en rivieren niet
 's Lands zenuwen en aderen?
 Wat, dat hun voller leven biedt?
 Door stoom bezielde raderen.

's Lands toekomst gloort in zonnegloed:
 De Handel stijgt ten wagen.
 De Stoom beheerscht en veld en vloed:
 Er ryzen gouden dagen!

Juicht, o telgen
 Van de Belgen!
 Zy verzwelgen
 Elk verdriet.
 Danst, o Schoonen!
 Vlecht u kroonen;
 Stemt uw toonen
 Met 's lands zonen!
 Daver' 't lied!

Waerde Wyzen,
 Achtbre Gryzen,
 Laet het ryzen
 Uit uw mond!

Boeiöntwrichting,
 Welvaertstichting,
 Geestverlichting,
 Wat verplichting
 Aen dien vond.

Nieuwe wegen,
 Nieuwe zegen.
 Hun lacht tegen
 's Menschdoms geest!
 Laet ze zwieren,
 De banieren,
 Strooit laurieren
 By het vieren
 Van zulk feest!

SLOTCHOOR.

Als beeld van de eeuw der vaderen,
 Staen voor het oog des Dichters daer
 De dagen, die ons plechtig naderen.
 Verrukking grijpt de harpesnaer;
 En dank doorbruischt elks aderen.

En allen zingen 't wonderpad
 Dat zoo veel weldaên baerde.
 't Smolt ieder land tot ééne stad,
 En tot één land heel de aerde!

Vaderland.

Die 't Vaderland veracht, zal 't menschdom niet vereeren ,
 Of doet het slechts in schijn.
 Zou by, die 't laagheid acht zijn eigen kroost te leeren ,
 Een waardig meester zijn ?

VAN ALPHEN.

Wee, dien 't heilwoord Vaderland ,
 Waer by 't koelste hart ontbrandt ,
 Nooit op 't innigste kon treffen ,
 Als 't in vlaemsche zangen klonk;
 Nooit het voorhoofd deed verheffen,
 't Oog bezielde met fiere vonk!

Wee dit ongevoelig hart,
 Dat niet jammert in de smart
 Van die algemeene moeder;
 Dat niet gloeit by haer genot;
 Maer gevloekt die bastertbroeder,
 Die haer tael en zeên bespot!

Vaderland - die naem klinkt schoon
 Als der vooglen ochtendtoon,
 Na 't verzonken aeklig duister.
 O, die naem is 't treffendst lied,
 Dat, bevrijd van aerdsche kluister,
 Uit de borst ten hoogen schiet.

O, die naem is dichtersprank,
 Zieldoortintelende klank,
 Weelige herinringsader.
 'Denkt (roept by) aen moeders min,
 Aen den zegen van uw vader,
 Aen den roem van 't groot gezin!

Hier, by moeders wellustraen ,
 Hebt gy d'eersten stap gedaen;
 Daer, om gade- en vaderzegen,
 Stroomde mede uw danktraen af;
 Ginds, by 't voorgeslacht gelegen,
 Wacht u, wie u 't leven gaf.'

Toon me een Belg, die, zwaerverjukt,
 't Voetspoor van de vreemden drukt,
 Wien dit heilwoord koel kan laten,
 En gy toont me een vuigen slaef,
 Dien en mensch en Godheid haten,
 Als onwaerd der vryheids gaev'!

Heilig, ja, der vaedren grond!
Als het heir, dat zich verbond
Om de Gallen neêr te vellen
Op den Groeningsakker, 't bloed
Fier door de aedren voelde zwellen
Van heldhaften vryheidsgloed:

Als elk overste van 't heir
's Heeren lichaem nutte, en neêr-
Knielde, en voor den priester bukte,
Bracht elk kryger ook wat aerd
Van den erfgrond, dien hy drukte,
Aen de lip, en greep naer 't zwaerd.

Weinig, dat ons Vaderland
Pronkt met koren overplant,
Geurt van aengewonnen bloemen,
En, op kunst en werkzaamheid
Bly met stillen trots mag roemen,
Zeetlend in zijn majesteit.

Belgie is zoo schoon, zoo schoon!
't Draegt een frissche deugdenkroon,
't Blinkt van de eerglans onzer vaderen;
't Spreekt zoo innig tot het kroost,
Dat, met Belgisch bloed in de aderen,
Zelfsverloochning schuwt - en bloost!

Hoe vergat by toch den grond,
 Waer zijn zorgrijk wiegjen stond,
 Belgies zoon en onze broeder?
 Hoe vergat zijn doodsche ziel
 Ooit di {problem} onvergeetbre moeder,
 Welker oogstrael op hem viel!

In Calypsoos bloemengrot,
 Op de koets van 't mingenot,
 Bleef Ulysses ziel verlangen
 Naer het vaderlandsch gewest,
 In de rotzen opgehangen,
 Als een luchtige arendnest.

Die voor de eer der vaedren gloeit,
 Aen hun wieg en graf geboeid,
 Is een struik der moederstreken,
 Slechts door hare zon gestoofd,
 En op vreemden grond bezweken,
 Met weldra verkwynend hoofd.

't Heimwee grijpt den lyder aen
 Op de ontzetbre golvenbaen,
 Onder Nova-Zemblaes hemelen,
 Even fel en zonder troost,
 Als waer de oosterroozen wemelen,
 En de oranje bloeit en bloost.

De Eeuwge stempelde ieder volk
't Voorhoofd met een teeken, tolk
Van den stam, uit welken 't steigert:
't Is de zoete moedertael,
Die haer schat aen niemand weigert,
Als de gouden zonnestrael.

Ja, die hand van 't stargewelf
Uitgebreid, beperkte selv'
Ieder land door stroom of bergen;
Ieder volkstam, door een spraek.
Waerom d'Alvoorziende tergen,
Tongverkrachter? vrees zijn wræk!

Gy ontsnapt niet aen heur zwaerd:
Vreemdling blijft gy in heel de aerd'!
Wat den armste God wil schenken,
Wijst ge onzalig van de hand;
Gy bespot des Hemels wenken:
Gy verdient geen Vaderland!

Broeders, van den vreemde vry,
Is 't een doling, laet ze my!
Neen, geen Belg kan zoo verbasteren,
Dat hy dierlijk-diepontaerd,
't Land der vaedren durv' belasteren;
't Land, wier schoot hem heeft gebaerd.

En, beneden 't ras verlaegd,
 Dat, aen bonk en eikel knaegt,
 't Land kon uit zijn hart verdelgen,
 Aen uitheemsche glans vergaept,
 Waer de onsterfelijkheid der Belgen,
 In hun heldengrootheid, slaept.

Lok den wilde ver van 't strand,
 Waer zijn hutjen staet geplant;
 Durf hem met geschenken naderen;
 Welk een antwoord gloeit u aen?
 'Hiet den beendren myner vaderen,
 Tot de reistoet op te staen!'

't Deed altijd mijn harte goed,
 Dat ik, met verdwaesd gemoed,
 Tael, noch Vaderland verzaekte -
 Dat my Neêrland alles was -
 Dat mijn dichtgloed voor haer blaekte,
 Die eens neêrknielt by myne asch.

Wat zegt rang en schat by 't lied,
 Dat de ontroerde borst ontvliet,
 En des Dichters leed verzachtte?
 Na zijn inslaep, eeuwen lang
 (Zielverheffende gedachte!)
 Leeft zijn hart nog in dien zang.

Dwazen, bast! bespot de kunst
Van die nooit uw haetbre gunst,
Nooit uw penning heeft gebedeld!
'k Voel 't: het vaderlandsche lied,
Door geen laegheid ooit ontedeld,
Dat sterft by den landaert niet.

Prale met geleende pracht
't Graf, dat nog naer wierook tracht:
'k Moge in stille vrede rusten,
Daer, waer 'k speelde aen Moeders hand,
Op van jongs af zoete kusten,
Op 't door my bezongen strand.

Daer, ter schaëuw van 't heilig kruis,
Moge ver van 't stadsgedruisch,
's Aerdrijks mond op my zich sluiten;
Tusschen 't gras, dat weelig tiert,
't Stil vergeet-my-niet ontspruiten,
Dat der vriendschap voorhoofd siert.

Ja, wanneer gy me eens beweent,
Broeders, legt dan mijn gebeent'
Naest mijns Vaders waerd gebeente,
By des Denders lachend strand.
Schrijft op 't needrig grafgesteente:
Hy bezong zijn Vaderland!

Aenteekeningen.

De Belgen, beoefenaers van kunsten en wetenschappen.

Eerste Zang.

(Blz. 11). De beschrijving en afbeelding van 't schildery, verbeeldende het Lam Gods, in 1426 vervaerdigd, komt voor in den *Messenger des Sciences et des Aris*, Gent, 1825.

(Blz. 12). P. De Volder, van Antwerpen, vond op 't einde der voorleden eeuw het orgel met *crescendo* en *diminuendo* uit. Zie De Smet, *Histoire de la Belgique*, Gent, 1822, II, 268.

(Blz. 13). De beiaerden zijn in Vlaenderen uitgevonden, en, volgens eenigen, is de eerste er van tot Aelst gemaekt, ten jare 1487.

In 1198 ontdekte een smid, genoemd Plevenaux Houilleux, de eerste kolenmijn in den omtrek van Luik.

In 1476 vond een brugsche edelman. Lodewijk van Berkem, toevallig het polijsten en vervolgens het slypen des diamants.

Simon Stevyn, van Brugge, ontdekte in 1580 het regelmatige stelsel der tientallige breuken, en vervaerdigde den zeilwagen, dien men in den *Atlas* van Blauw kan zien, en van welken H. De Groot zong:

*Ventivolum Tiphys deduxit in aequora navim,
Jupiter in stellas aethereamque domum;
In terrestre solum virtus Stevinia: nam nec,
Tiphy, tuum fuerat, nec Jovis istud opus.*

Dat nagenoeg te zeggen is:

*Deed Tiphys 't schip de wiek in bare zee verbreiden,
En Jupiter, ter baen waer't starrenchoor in brandt,
Stevyns ontembre geest bestond iets meer dan beiden:
Hy wenkt: zijn schip doorstuift het zand.*

Helmers heeft Stevijn en Marnix van Aldegonde, schoon Belgen, eene plaets in zyne *Hollandsche Natie* verleent.

(Blz. 14). J. B. Van Helmont, genees- en scheikundige, zag te Brussel, in 1577, het daglicht.

Van den star- en meetkundigen jezuïet, Gregorius van St-Vincent, geboren in 1584, zeide P. Castel: die St-Vincent kent, kent geheel Newton.

Nicolaes Cleynaerts, geboren te Diest in 1495, vond de wyze uit om 't grieksch en latijn aen te leeren, even als wy met de levende talen doen; dat is, zonder deze oefening van 't metaphysische stelsel der Spraekkunst te doen voorafgaen.

Justus Lipsius werd geboren in 1547, tot Issche. Men bezit de redevoering, die hy in 1599 tot den aertshertog Albert en Isabella richtte, toen dezen zyne les kwamen by wonen: zy loopt over Senecaes werk *de Clementia*, dat juist voor den redenaer open lag

(Blz. 15). Philip Cospeau of Cospean, geboren te Bergen in 1570, was een der eerste predikanten, die de aenhalingen der ongewyde schryvers door die van 't H. Schrift en der H. Vaders deed vervangen. Bossuet volgde zyne lessen in de Sorbonne, werd door hem bestuerd, en, als een leerling der grootste hoop, aenbevolen.

Lucas Van der Vynckt, geboren te Gent in 1691, is schryver van het, door Tarte herdrukte, werk: *Histoire des troubles des Pays-Bas sous Philippe II.*

Vier jaren na den dood van Dom Maur François d'Antine, geboren te Gonrioux, land van Luik, in 1688, verscheen het werk *L'art de verifier les dates* (1750).

Jan Bollandus, geboren te Julemont in 1597, stond aen 't hoofd der verzameling van de gedenkstukken over 't leven der Heiligen, getiteld *Acta Sanctorum*.

Thomas Hamerken, gemeenlijk van Kempen genaemd, naer zyne geboorteplaets, gelegen in de uiterste palen van 't sticht van Keulen, zag omtrent 1380 het daglicht.

(Blz. 16). Andreas Vesalius, geboren te Brussel in 1506, het sieraed der XVIe eeuw door zyne Ontleedkunde. Hy zou, voor Harvey, zeer duidelijk over den omloop des bloeds gesproken hebben.

Jan Palfyn, geboren te Kortryk in 1649, ervaren in het zelve vak, ontdekte den *forceps*.

Pieter Stockmans, geboren tot Antwerpen in 1608, wordt aenzien als een onzer grootste costumiere rechtgeleerden.

(Blz. 17). J.B. Gramaye, geboren in de zelve stad, schreef gedurende zyne hechtenis binnen Algiers, het werk *Africoe illustratoe libri decem*, Doornijk, 1622.

Over Ferdinand Verbiest, geboren te Pitthem in 1623, en missionaris in China, zie men de *Notice biographique* (Brugge 1839) hem toegewijd door den abt C. Carton.

Frans Romain, geboren te Gent in 1646, trad rond 1670 als leekenbroeder in 't orde van St-Dominicus, en werd door Lodewyk XIV, na 't gelukkig volvoeren der Koningsbrug, waervan men wanhoopte, tot opziener der bruggen en wegen, en bouwmeester des konings in de generaliteit van Parijs aangesteld. Zie over hem de *Naemlyst der vermaerde Gentenaren* in den laetsten herdruk der *historie van Belgis* (Gent, 1829), II, 107.

Tweede Zang.

(Blz. 20). De jezuiet Sidronius Hosschius, geboren te Merckem in 1596, schreef onder andere fraeie elegien de *Amantes commilitones*, in welke hy het geval bezong, dat ten jare 1650, in de belegering van Capelle, plaets greep', alwaer een soldaet in de armen van zijn dooden vriend uit smarte bezweek.

Onder de gedichten van Daniel Heinsius, geboren te Gent in 1580, munt het gene *De contemptu mortis*, In vier zangen, uit, dat Zevecoten in 't vlaemsch heeft overge-

bracht. Myn kunstvriend, Ph. Blommaert, heeft ons onlangs eene nieuwe uitgave dezer vertaling geschonken.

(Blz. 21). Anna Bijns, eene geestelyke dochter, bloeide omtrent 1530 tot Antwerpen. Haer referein op de Meimaend is een harer beste stukjens.

Livinus De Meyer, geboren te Gent in 1655, overleden te Leuven in 1730, zou zyne vertaling *de Ira* ter drukkery geïmproviseerd hebben.

M. De Swaen, van Duinkerke, bloeide omtrent 1694. Hy schreef zedelyke rijmwerken, *Andronicus, Leven en Dood van J. C.*, en vertaelde den *Cid* naer Corneille.

(Blz. 22). Van den slag van Nieupoort door Odevaere, geboren te Brugge in 1778, komt eene beschryving en afteekening voorin de *Annales du salon de Gand* (Gent, 1820), blz. 11 en 37.

Matthijs van Bree, van Antwerpen, schilderde onder andere vaderlandsche tafereelen, den heldhaftigen burgemeester van Leyden, hetwelke 't stadhuis aldaer versiert.

De Keyzer, geboren tot Santvliet, verwierf zich veel roem door zijn kunstdoek de *Gouden-Sporens*lag voorstellende.

De toilette van Psyche is een der aenvalligste schilderstukken van Paelinck, geboren in 1781 tot Oostacker, by Gent, en, even als Van Bree, onlangs overleden.

(Blz. 23) De jezuiet Daniël Seghers, bloemschilder, werd geboren tot Antwerpen in 1590.

Eugenius Verboeckhove, geboren te Warneton, die de dieren zoo treffend weet na te bootsen, stelde laetst te Gent den *Storm op 't veld* ten toon, waarvan eene steendrukplaet is uitgegeven.

(Blz. 24). Gerard Edelinck, geboren tot Antwerpen in 1641, werd door Lodewijk XIV naer Frankrijk gelokt.

(Blz. 25). Frans Duquesnoy, geboren te Brussel in 1594, heeft verdiend, dat men zijn St-Andreas, in St-Pieterskerk te Rome, het eerste standbeeld dier stad heeft genoemd.

Filip Parmentier, te Gent, werd te Felny, by Nyvel, geboren. In 1829 vervaerdigde hy het standbeeld van Cats, dat te Brouwershaven staet.

De bouwmeester van de Gentsche Hoogeschool, Lodewyk Roelandt, zag in 1787 te Nieupoort het daglicht.

(Blz. 26). Cornelis Spaendonck, geboren te Tilburg in 1756, was, met zijn broeder Gerard. 't sieraed der bloemschilders van onzen tijd.

(Blz. 27). Antone van Stralen, burgemeester binnen Antwerpen, en hoofd van 't Rhetorijk der stad, viel op Alvaes schavot, in 1568. (Zie het I^e Deel, blz. 146.)

(Blz. 28). De vlaemsche letterkundigen hebben den dichter Hofman, van Kortryk, waer hy overleed in 1835, bezongen, en hem een marmeren graf doen oprichten; maer de treurzang van Mevrouw Van Ackere, geboren Doolaeghe, is duerbaerder dan dit marmer, en 't goud, waarmede dit stuk bekroond werd. (Zie *Madelieven*, Dixmude, 1840, blz. 20.)

Cats.

‘Cats was eens het lievelingsboek, en werd geschat naast den Bijbel, en toen ging het ons vaderland wel. De jonge dochters lazen zyne *Maegdeplichien* en *Maegdeklachten*. Geen jong paar trouwde er, of het dichtstuk *Houwelijk*, werd aan de bruid door den bruidegom, of door de ouders aan beiden, ten geschenke gegeven, en als het nuttigste juweel aangeprezen.’ (Vaderlandsche *letteroefeningen*, voor *Augustus* 1821.)

Rubens.

(Blz. 51). Het schildery van Rubens, 't welke Maria de Medicis verbeeldt, op de stond dat men deze haer pasgeboren kind, Lodewijk XIII, aanbiedt, is een der schoonste van de gallery des Luxemburgs. Zie *Rubens levensbeschryving*, (Nieuwe uitgave door Van Grimberghen, Antwerpen, 1840) blz. 124.

Het tafereel, dat Jezus, met den donder gewapend en verbeden door zyne moeder, voorstelt, siert het Muzeum van Brussel (Zie 't beroepen werk, blz. 88 en 180).

De bisschoppen hebben dit stuk als huitensporig berispt, de schimpers hebben 't bespot; en zeker past de donder van

Jupiter weinig in de handen van den zachtmoedigen Jezus: doch de eerste oogslag op dit grootsch tafereel, welke die der bedenking niet is, verrukt den dichterlyken aenschouwer.

(Blz. 62). Het bronzen standbeeld van Alva, dat Jakob Jongelinckx, geboren tot Antwerpen in 1531, gegoten had en de trotsche Hertog-zelf, ten jare 1571, in 't midden van 't kasteel van Antwerpen oprichtte, werd door zijn opvolger in 't bestuer, Requesens, weggenomen.

Warin.

Deze Luikenaer, die mede en voornaem bouwkundige was, werd geboren in 1664.

Belgies kerkbouwkunsteners.

In Lemaieur, *La Gloire belge* (Leuven, 1830, II, 122) leest men: *Nos chroniqueurs avaient une si haute idée de notre architecture sacrée que Simon Le Boucq, abrégiateur de Molinet, écrit que pour avoir une église parfaite, il faudrait la nef de N.D. d'Arras, le chœur de N.D. de Cambrai, la croisée de N.D. de Valenciennes et le clocher de N.D. d'Anvers.*

Jan Appelmans, vast een vlaemsch bouwkunstmeester, vereenigd aen Jan Amelius, een vreemd bouwkundige, begon in 1422 den toren van O.L.V. tot Antwerpen.

Jakob De Breuck, geboren te Bergen, volgens de Boussu, en te St-Omer. volgens Guicciardin, leefde omtrent 1540. Hy wordt als de hersteller der Bouwkunst in de Nederlanden opgegeven.

Martijn Utenhove, een ander vlaemsch bouwkundige, begon den toren der hoofdkerk van Ypre, in 1434.

Vondel.

Het zal wel niet noodig zijn, de plaetsen op te geven welke wy uit den *Lucifer* hebben nagevolgd. Men leze en herleze dit meesterstuk van den grooten Vondel, dat zeker

eene eerste plaets onder 's mans werken verdient, zoo men het slechts niet als tooneelstuk beoordeele: want dit treurspel is niet alleen ongeschikt voor den Schouwburg door 't onderwerp-zelve, maer biedt daer by een gebrek aen dat zelden in de andere tooneelpoëzy van Vondel voorkomt: een dubbel belang; en de handelkring van het stuk is zichtbaer met het vierde bedrijf gesloten.

Antonides.

Bilderdijk heeft in zyne *Avondschemering* dezen stouten Dichter beoordeeld, dien hy hoog genoeg achtte om er aenteekeningen op te schryven. Zie hier, hoe by hem vonniste:

*De Dichter, op wiens stoute en forse reuzenschreden
Mijn starend oog zich hechte, in d'opgang van Parnas:
Wien ik my kracht gevoelde, om op het spoor te treden,
Doch wien mijn hart te groot tot mededinger was.
Wiens geest ik altijd eere en in zijn vlucht bewonder,
Ja, licht onwetend volge als hy zijn toon verheft;
Maar minder windgebrom, by 't rollen van zijn donder,
En meer verplettrends wensch, wanneer zijn bliksem treft.*

Poot.

Het denkbeeld van dit stukjen is genomen uit een latijnsch dichtjen van H.J. Hoeufft, den geleerden schryver van den *Parnasus Latino-Belgicus*, en werd in 't fransch reeds nagevolgd door Tissot (*Baisers et élégies de Jean Second*, Brussel, 1826, bl. XXIX).

Op het borstbeeld van Bilderdijk.

L. Royer, beeldhouwer van koning Willem, belast met het vervaerdigen van de Ruiters standbeeld, werd geboren te Mechelen, in 1793.

Aen de dichteresse Petronella Moens.

In een der brieven, met welke haer Ed. my vereerde,

staen de volgende byzonderheden over hare kindschheid: ‘Mijn brave vader was een Christenleeraar, eerst in Vriesland, waar ik geboren ben. en vervolgens in Aerdenburg, waar ik opgevoed werd. Naauwelijks drie jaar oud zijnde, verloor ik mijn lieve verstandige moeder, en in datzelfde jaar mijn gezicht. Intusschen was mijn weetlust onbeperkt: mijn vader deed, zoo veel zijne ambtsbezigheden dit toelieten, zijn best, om die zoo goed mogelijk te bevredigen. Nog in mijn kindschen leeftijd, maakte ik op mijn wijs verzen; doch die, gelijk te begrijpen is, weinig beteekenden. Vrolijk van aard zijnde, groeide ik voorspoedig op, en de vriendelijke Dichtkunst bleef my getrouw verzellen tot nu in mijne klimmende jaren.’

Het jaer veertig.

Men toont nog Kosters huis, op de Markt te Haarlem, op 't welke 't magistraet, in gouden letteren, heeft doen stellen:

TYPOGRAPHIA ARS OMNIUM CONSERVATRIX HIC PRIMUM INVENTA CIRCA
ANNUM MCCCCLX.

Over de verzoeningslamp op 't graf van Vlaenderens grooten Ruwaert, handelen deze regelen van 't Jaerregister der stad Gent, van 1374-75, blz. 35:

‘Kenlic zij, enz., dat vanden XXV sch. parisis sjaers erveliker renten die Wouter den Mey gheseit waren te besettene ervelick, onder dandere pointe over de doot van Jacop van Artevelde, teerre (*sic*) lampten bouf te berrene vor onser Vrouwen int hospitaal vander Biloken, so heeft Wouter vorseit der overghegheven de XXV sch. pars. sjaers erveliker renten beset up derve doer Jan Cloukaert up woend, staende inde Breidelsteghe ende die Jan Cloukaert vorseit alsnu ghelt, mids dat tvorseide huus sijn es. Actum XVI die majj, anno LXXV coram Heumans Maech.’

Dit graf verdween in de beeldstormery der zestiende eeuw.

Aen een ontmoedigten kunstvriend.

Diederijk Buisero zulk zeldzaam vernuft als Antonides was, aen een Artsenywinkel gebonden vindende, ontzag zich niet groote kosten te dragen, om hem zijn vryheid te herschenken, en werd zijn weldoener.

Van Bilderdijks somtijds bekrompene omstandigheden getuigt 's mans briefwisseling.

Het prijsvers van onzen verdienstelyken landgenoot F. De Vos, op *de Menschlievendheid*, komt voor in de *Werken der Maatschappy van Taal- en Letterkunde te Brugge*, V. 167.

Aen een Belg, in zyn vaderland wedergekeerd.

Dit stukjen is een feestkrans, gevlochten voor den H^{te} Emmanuel-Bruno Quaetfaslem, geboren te Dendermonde, voornaem bouwkundige, wien de stad Neuburg (koningrijk Hanover) eene zilveren burgerkroon heeft toegewezen. Na lange jaren afwezigheid bezocht hy in 1839 zyne vaderstad en zyne kunstvrienden te Gent, alwaer hy in 1812 de koninglyke Maatschappy van schoone Kunsten en Letteren had helpen stichten.

Zucht naer titelen.

Men zegt, dat een der personen binnen Brussel, welke het eerste zynen titel van adeldom ter heraldieke kamer deed erkennen, een geleerde was, afstammeling van den befaemden Balthazar.

Verbroedering met Duitschland.

Bilderdijk, handelende over de Versmaet der ouden in onze tael, (*Nieuwe Taal- en Dichtkundige verscheidenheden*, II). merkt aen, dat, hoe men het make, het hexameter lichtelijk by ons den val van een latijnsch pentameter

verkrijgt, en dus in een groote eensluidendheid vervalt, die het van zich-zelf als ontaerden doet. En op de vraag of men by ons geene zesvoetige dactylische verzen, met trocheën doormengd, hebben kan, antwoordt de geleerde Dichter: ‘Ja, mits de *sedes* van elke dier twee soorten bepaeld zy, maer niet met eene willekeurige verscheidenheid in die mengeling. En natuurlijk, zoo wel als welluidendst, zal die *sedes* dan de derde voet zijn.’ En laet eenige voorbeelden van dergelyke verzen volgen, welke van een rijm voorzien zijn.

Wy hebben onze hexameters mede eene bestendige rust achter den tweeden voet gegeven, zonder ons echter in de andere voeten aen eene vaste schikking van dactylen of trocheën te onderwerpen. Deze nieuwe versmaet schijnt ons niet ongelukkig: men oordeele.

De yzeren wegen in België.

Men heeft den naem van Ros Beyaert gegeven aen een der stoomtuigen, welke tusschen Mechelen en Dendermonde loopen, naer aanleiding van het ros van dien naem, dat de laetste stad, by hare plechtige volksfeesten, rondvoert.

Wy sluiten hier, en wenschen onzen tael- en landgenooten hartelijk vaerwel, verhopende later den Nederlanderen eenige Vaderlandsche Poëzy en Proza, tot aenhangsel van 't tegenwoordige werk aen te bieden. De Heere schenke onze pooging zijn zegen!